

JAARVERSLAG JEUGDBELEID EN KINDERRECHTEN

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris
onder coördinatie van de Vlaamse
minister van Jeugd

2008

ALGEMENE INLEIDING	5
<i>Genese van het verslag</i>	6
DEEL I <i>Jaarlijkse verslaggeving van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris over de uitvoering van de doelstellingen van het tweede Vlaams jeugdbeleidsplan 2008</i>	8
1. Een decretale basisstructuur voor de integratie van het Vlaams Jeugdbeleid en het Vlaams Kinderrechtenbeleid	9
1.1 integratie strategische instrumenten; 1.3 advisering jeugdbeleid (*); 1.4 beleidsinformatie; 1.5 verruiming effectenrapportage (*); 1.6 de planning en monitoring jeugdbeleid (*) en 1.8 subsidiëring kinderrechteninitiatieven (*)	9
1.2 oprichting reflectiegroep(*), 1.9 aanduiding ‘aanspreekpunten kinderrechten en jeugd’ (*), 1.10 coördinatie via het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (*)	10
1.3 =1.7 het parlement actief betrekken	11
1.4 = 1.11 nationale commissie kinderrechten (*) en 1.12 internationale verplichtingen (*)	12
2. Jeugdwerkbeleid	14
2.1 kwaliteitsverhoging van het jeugdwerk (*)	14
2.2 grotere toegankelijkheid jeugdwerk (*)	17
2.3 actualisering beleidsinstrumenten (*)	19
2.4 een betere ondersteuning (*)	20
3. Jeuginformatie	22
3.1 kwaliteitsvolle informatie (*)	22
3.2 niet-betuttelende informatie (*)	24
3.3 goede overheidsinformatie (*)	24
4. Participatie	25
4.1 de Vlaamse Regering betreft de jeugd (*)	25
4.2 lokale en bovenlokale participatie (*)	26
5. Diversiteit	27
5.1 diversiteitsbeleid voor cultuur, jeugdwerk en sport (*)	27
5.2 diversiteit in andere beleidsdomeinen (*)	27
6. Internationaal	29
6.1 Meer kansen op deelname aan internationale projecten	29
6.2 Stimulansen voor internationale oriëntering	29
6.3 Wegen op het internationaal jeugdbeleid (*)	30
6.4 Samenwerkingsontwikkeling	30
6.5 Ondersteuning JINT vzw	31
6.6 Internationale initiatieven uit andere beleidsdomeinen	32
6.7 Rechten van het kind in die landen en regio’s waarmee Vlaanderen samenwerkt	34

7.	<i>Achtereenvolgend: een aantal beleidsrotondes</i>	36
8.	<i>Beleidsrotonde ‘Op kamp’</i>	36
8.1	kwalitatief hoogstaande jeugdverblijfcentra (*)	36
8.2	een kampvriendelijk beleidsklimaat (*)	37
8.3	beleid voor eigenaars	38
8.4	efficiënte gegevensverzameling	39
8.5	informatie op maat	40
9.	<i>Beleidsrotonde ‘Fuiven’</i>	41
9.1	scheppen van een positief fuifklimaat	41
9.2	vereenvoudiging regelgeving	41
9.3	stimulansen voor lokale fuifzalen (*)	41
10.	<i>Beleidsrotonde ‘Sport’</i>	43
10.1	ontmoeting jeugd- en sportbeleid	43
10.2	openstellen van sportinfrastructuur (*)	44
10.3	kwaliteitsvolle jeugdsport	45
11.	<i>Beleidsrotonde ‘Cultuur’</i>	47
11.1	diversiteit in cultuurbeleid (*)	47
11.2	verdiepen van cultuurparticipatie	48
11.3	infrastructuur met oog voor jeugd (*)	48
11.4	afstemming jeugdwerk- en cultuurbeleid (*)	49
12.	<i>Beleidsrotonde ‘Mobiliteit’</i>	50
12.1	= 12.4.1 veilige en kwaliteitsvolle weginfrastructuur	50
12.2	= 12.4.2 meer openbaar vervoer	51
12.3	= 12.4.3 grotere verkeersvaardigheid	52
12.4	= 12.4.4 maatschappelijk verantwoord rijgedrag	53
12.5	= 12.4.5 ordehandhaving	55
12.6	= 12.4.6 grotere beleidsbetrokkenheid van de jeugd	55
12.7	= 12.4.7. opvang en ondersteuning van verkeersslachtoffers	56
13.	<i>Beleidsrotonde ‘Werkgelegenheid’</i>	58
13.1.	het dichter bij elkaar brengen van talenten, opleidingen en de arbeidsmarkt (*)	58
13.2.	getrapt begeleidingssysteem werkzoekenden	60
13.3.	optimaliseren loopbaanbegeleiding	61
13.4.	tewerkstelling voor jongeren in de sociale economie	62
14.	<i>Beleidsrotonde ‘Onderwijs’</i>	63
14.1.	onderwijs voor elk kind: bevorderen van leerlingenparticipatie (*)	63
14.2.	onderwijs voor elk kind, opstellen leerlingenstatuut (*)	63
14.3.	evaluatie vakoverschrijdende eindtermen	64

14.4.	onderwijs voor elk kind, versterking inschrijvingsrecht (*)	64
14.5.	onderwijs voor elk kind, grotere kostentransparantie (*)	64
14.6.	onderwijs voor elk kind, de brede school in praktijk (*)	65
14.7.	onderwijs voor elk kind, een onderwijscontinuüm voor leerlingen met specifieke zorgvragen (*)	65
14.8.	onderwijs voor elk kind, ook voor de meest kwetsbaren binnen het onderwijs (*)	66
15.	<i>Beleidsrotonde ‘Ruimte’</i>	68
15.1.	Onderzoek en monitoring	68
15.2.	Samenwerking ruimtebeleid en jeugdbeleid	68
15.3.	Participatie in ruimtebeleid (*)	70
15.4.	Kwaliteitsverhoging leefomgeving	71
15.5.	Informatie over mogelijkheden	72
16.	<i>Beleidsrotonde ‘Welzijn’</i>	73
16.1.	voorrang geven aan kinderen (*)	73
16.2.	armoede bestrijden, investeren in kinderen (*)	73
16.3.	geen enkel kind uitsluiten en 16.7: luisteren naar kinderen en jongeren en hun participatie verzekeren (*)	73
16.4.	zorgen voor elk kind (*)	77
16.5.	bescherming tegen mishandeling en uitbuiting (*)	79
16.6.	bestrijding van hiv/aids (*)	80
16.7.	luisteren naar kinderen en jongeren en hun participatie verzekeren (zie 16.3)	80
16.8.	Milieu en gezondheid/ De planeet beschermen voor kinderen en jongeren (*)	80
17.	<i>Beleidsrotonde: ‘Wetenschap’</i>	81
17.1.	Popularisering van wetenschap, techniek en innovatie	81
<i>DEEL II Jaarlijkse verslaggeving van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris inzake de rechten van het kind 2008</i>		82
0.	<i>Inleiding</i>	83
1.	<i>Kindeffectrapportage</i>	84
2.	<i>Subsidies Kinderrechten</i>	85
3.	<i>Aanbevelingen periodiek rapport</i>	89

ALGEMENE INLEIDING

Een categoriaal Jeugdbeleid

Op een soepele wijze keurde het Vlaams parlement het vernieuwde Decreet Vlaams Jeugdbeleid goed. Want met dit nieuwe decreet beschikt de Vlaamse overheid over een eerste volbloed categoriale wetgeving. Het Vlaams jeugdbeleid betreedt daarmee een nieuwe en volwaardige beleidsruimte, die qua visie en beleidsmethodiek geen gelijke kent, ook niet in het buitenland. Deze mijlpaal kwam niet zomaar. Het voorbije decennium, sinds de expliciete aanduiding van een Vlaamse minister van “jeugd” in 1999, groeide de inhoudelijke en beleidsorganisatorische kracht van het jeugdbeleid. Als categoriale beleidsvariant in een overvloedig sectoraal georganiseerd en georiënteerde omgeving, kostte dat enige moeite. Nog steeds ontsnapt de specifieke logica van een categoriale beleidsaanpak het begripsvermogen van velen. Categoriaal beleid wijkt immers fundamenteel af van een sectorale benadering, omdat het vertrekt vanuit het leefwereldperspectief van een specifiek omschreven deel van de bevolking. Bij de categorie “jeugd” gaat het over jonge mensen, genoegzaam begrensd tot < 26 jaar. Een jeugdbeleidsaanpak is dus grondig verschillend van sectorale benaderingen, zoals onderwijs, sport, cultuur, ruimtelijke ordening, maar zeker niet tegengesteld. Het voegt een beleidsdimensie (leefwereld, integrale mensbenadering) toe, maakt het daarmee zeker niet meer eenvoudig – integendeel – maar verrijkt de beleidsvoering. De ontmoeting van het jeugdbeleid met vele andere sectoren (en categorieën) vormt interessante en hanteerbare beleidskruispunten, zoals ook in het tweede Vlaams Jeugdbeleidsplan opgenomen en operationaliseerd.

Het eerste Vlaams jeugdbeleidsplan (2001 – 2005) poogde om in bijna alle sectoren een duidelijk jeugdcategoryaal accent te leggen. De basis voor dit plan, nl. een samenhangende visie en een reeks normatieve en bestuurlijke uitgangspunten bleek voldoende sterk om grotendeels stand te houden in de tweede editie.

Het tweede Vlaams jeugdbeleidsplan 2006 – 2009 verlegde de ambities. Het koos voor continuïteit in visie, maar opteerde daarbij voor een grote pragmatiek bij de concrete invulling van de doelstellingen. Het definieerde daarom een beperkt aantal beleidskruispunten of –rotondes, waarop elke betrokken minister zelf een aantal prioriteiten en daarbij horende maatregelen invulde. Dit maakte het plan zowel meer en breder politiek gedragen, alsook veel meer gestoeld op haalbaarheid.

Dit leidde o.a. naar een afsprakenkader voor monitoring en verslaggeving. Elk najaar wordt aan het Vlaams Parlement een systematische en omvattende stand van zaken gegeven voor elke doelstelling in het jeugdbeleidsplan. Sinds 1999 brengt de Vlaamse Regering ook jaarlijks verslag uit aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris over de implementatie van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Zo geeft zij uitvoering aan het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind. Deze rapportages worden sinds 2006 geïntegreerd in één gezamenlijk jaarverslag jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Dit derde jaarverslag loopt van januari 2008 tot en met december 2008. En voor het derde jaar op rij wordt deze verslaggeving bovendien samen met de verslaggeving over de uitvoering van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind gepresenteerd. Nog meer dan de vorige jaren is daarbij gestreefd naar een zo compleet mogelijke integratie van de rapportage over kinderrechten binnen het jaarverslag van het Vlaams Jeugdbeleidsplan. Dit naar analogie van de integratie van het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid via het decreet van 18 juli 2008 waarover uitgebreid wordt toegelicht in hoofdstuk 1.

Genese van het verslag

Deze rapportering baseert zich op verschillende bronnen en in een systeem van consultaties en overleg. Daarbij spelen een aantal actoren een rol:

- de Afdeling Jeugd van het IVA Sociaal-cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen staat in voor het secretariaat, de coördinatie en opvolging;
- de diverse ambtelijke aanspreekpunten “jeugd en kinderrechten” geven voor wat betreft het kruispunt jeugdbeleid met hun bevoegdheid een verslag. Dit wordt uiteraard getoetst aan het kabinet van de betrokken minister;
- ook buiten de overheid zijn er instellingen, voorzieningen die belangrijke informatie leveren.

Onder coördinatie van de afdeling Jeugd worden deze actoren voor deze verslaggeving op actieve manier betrokken en ook met elkaar geconfronteerd.

Zoals de vorige jaren bestaat dit verslag in hoofdzaak uit informatie aangeleverd vanuit de administraties van de Vlaamse overheid en dit meer specifiek via de aanspreekpunten Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid. De aangeleverde informatie handelt over de uitvoering van het *oorspronkelijke* jeugdbeleidsplan zoals goedgekeurd in 2005. Het volgt daarom ook de indeling van dit plan en geeft de vooruitgang weer op de in het plan uitgewerkte beleidskruispunten. Dit verslag beoogt daarom geen exhaustieve oplijsting van de plannen en/of acties die elke minister of elk beleidsdomein bijkomend namen in hun benadering van kinderen en jongeren. Waar relevant geacht werden – wel nieuwe beleidsaccenten vermeld. Voor sommige omvangrijke beleidskruispunten, bijv. jeugd – onderwijs of jeugd – welzijn biedt dit verslag geen omvattend relaas van de Vlaamse beleidsvoering ter zake. Daarvoor zijn de sectorale beleidsdocumenten (beleidsbrieven, begroting) een veel rijkere bron.

Voor informatie die werd verzameld bij de Vlaamse instellingen voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid (Vlaamse Jeugdraad, VVJ, Steunpunt Jeugd, ...) werd – indien mogelijk – gebruik gemaakt van (voorontwerpen van) hun jaarverslagen.

In de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid werd op 1 december 2008 de aanpak toegelicht voor de huidige verslaggeving. Daarbij werd uitdrukkelijk gevraagd dat de aanspreekpunten ook de raadgevers van hun respectievelijke ministers zouden raadplegen. Dit om een breed draagvlak te creëren in de laatste reportage van deze Vlaamse Regering en om een zo vlot mogelijke verwerking mogelijk te maken. Aangezien de Commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media nog voor het verkiezingsreces de mogelijkheid moest krijgen dit verslag te bespreken en ook de Vlaamse Jeugdraad voldoende tijd moest hebben om haar advies uit te brengen, werd een strakke timing voorgelegd.

Op 16 december 2008 werd aan alle betrokken aanspreekpunten per operationele doelstelling een fiche bezorgd die zij moesten invullen voor de verslaggeving omtrent de uitvoering van het Vlaams jeugdbeleidsplan 2006-2009. De deadline werd bepaald op 23 januari en de weerslag van deze informatie vindt u in deel 1 van dit verslag. Op 9 januari 2009 werd daarenboven de kinderrechtenfiche bezorgd met als deadline 30 januari. Het resultaat werd uitgewerkt in deel 2 van het verslag. Na deze deadlines ging de coördinerende administratie (de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk) aan de slag met de informatie.

De afdeling Jeugd bezorgde op 4 maart 2009 een ontwerpverslag voor opmerkingen aan de aanspreekpunten en overige leden van de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Op 9 maart 2009 werd gedurende een hele dag het plan per hoofdstuk besproken in de reflectiegroep. Dit om de mogelijkheid te geven nog aanpassingen door te geven of eventueel waar nodig bijkomende uitleg te verschaffen. De reflectiegroep formuleerde bovendien op die vergadering een

aantal adviezen en omdat ik het belang van de reflectiegroep erken, werden deze opgenomen in dit verslag.

Op 12 maart 2009 werd de aangepaste tekst opnieuw overgemaakt aan alle leden van de reflectiegroep voor een laatste mogelijkheid tot aanpassing zodat de afdeling Jeugd op 13 maart ll. mijn medewerkers het ontwerp kon bezorgen. Dit ontwerp werd ten slotte toegelicht op een interkabinettenwerkgroep op woensdag 18 maart 2009.

Waar de vorige jaren nog gewerkt werd met een syntheseverslag aan de ene kant en online fiches per actie (2006) of per operationele doelstelling (2007) aan de andere kant, werd er dit jaar voor geopteerd om deze fiches enkel nog te gebruiken voor de informatieverzameling. Het syntheseverslag bevat namelijk al de nodige informatie over de voortgang van het plan in 2008 daar waar de fiches online amper geraadpleegd werden.

Eventuele verdere informatie en de originele fiches kunnen verkregen worden via de afdeling Jeugd van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. Er werd gepoogd om zo volledig mogelijk te zijn wat betreft cijfermateriaal. Om de leesbaarheid te verhogen werden echter niet alle budgetten, gesubsidieerde initiatieven of projecten opgesomd. Heel wat van de informatie betreffende het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid kan evenwel teruggevonden worden op de website van de afdeling Jeugd (www.jeugdbeleid.be) of in het Jaarverslag 2008 van het reeds vernoemde agentschap.

Net als in de vorige editie, wordt er in de verschillende titels icoontjes gebruikt. Deze verwijzen naar bepaalde thema's die doorheen het originele jeugdbeleidsplan ook al liepen. Een icoontje voor participatie (!) en een icoontje voor diversiteit (&) maken de doelstellingen en acties die beide voorstaan zichtbaar. Zo vormen ze twee rode draden die zich dwars door het jeugdbeleidsplan én de jaarverslagen slingeren. Het icoontje (*) verwijst dan weer naar die doelstellingen opgenomen in het plan die een rechtstreeks verband houden met het Vlaams Actieplan Kinderrechten (VAK),

De jaarlijkse verslaggeving over de naleving van de rechten van het kind in die landen en regio's waarmee Vlaanderen samenwerkt, werd in navolging van het decreet voor de eerste keer geïntegreerd en dit in deel 1, hoofdstuk 6.

DEEL I

Jaarlijkse verslaggeving

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris

over de uitvoering van de doelstellingen van het
tweede Vlaams jeugdbeleidsplan

2008

1. Een decretale basisstructuur voor de integratie van het Vlaams Jeugdbeleid en het Vlaams Kinderrechtenbeleid

Het Tweede Vlaams Jeugdbeleidsplan stelt vijf strategische doelstellingen voor een vernieuwd beleidskader voor: de integratie van de horizontale invalshoeken, de subsidiekanalen voor de 'horizontale' actoren, de optimalisatie van de beleidsinstrumenten, participatie aan het jeugd- en kinderrechtenbeleid en het opvolgen van internationale verplichtingen. Daarbij worden volgende twaalf operationele doelstellingen geformuleerd.

1.1 integratie strategische instrumenten; 1.3 advisering jeugdbeleid (*); 1.4 beleidsinformatie; 1.5 verruiming effectenrapportage (*); 1.6 de planning en monitoring jeugdbeleid (*) en 1.8 subsidiëring kinderrechteninitiatieven (*)

De administratie (afdeling Jeugd - Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen) bezorgde de Vlaamse minister van Jeugd in 2007 een voorontwerp van decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugdbeleid. Uit tijdsoverwegingen beslisten uiteindelijk een aantal parlementsleden om een 'voorstel van decreet' ter goedkeuring voor te leggen dat zich baseerde op het voorontwerp van de administratie. Na amendering op een aantal punten en een hoorzitting met de Vlaamse Kinderrechtencommissaris, de Vlaamse Jeugdraad en de Kinderrechtencoalitie Vlaanderen werd het voorstel door het Vlaams Parlement aangenomen. Na bekrachtiging door de Vlaamse Regering was het **decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid** verder het decreet op het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid, een feit. In grote lijnen komt het decreet overeen met voorontwerp dat in het jaarverslag 2007 besproken werd. Wijzigingen betreffen onder meer de titel van het decreet. Deze geeft nu ook de integratie weer van het Vlaamse jeugd- én kinderrechtenbeleid. Daarmee samenhangend kan ook verwezen worden naar de definitie van het 'jeugd- en kinderrechtenbeleid' waarbij bepaald wordt dat bijzondere aandacht moet gaan naar "het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989 en goedgekeurd bij decreet van 15 mei 1991, als ethisch en wettelijk kader". Nieuw tegenover 2007 is ook de bepaling die de Vlaamse Regering toelaat een of meer gemeentebesturen te bekronen als 'jeugdvriendelijke gemeente'.

Het nieuwe decreet vervangt twee bestaande decreten: het decreet van 15 juli 1997 houdende instelling van het kindeffectrapport en de toetsing van het regeringsbeleid aan de naleving van de rechten van het kind en het decreet van 29 maart 2002 op het Vlaamse jeugdbeleid. De belangrijkste wijziging ten aanzien van het decreet van 1997 betreft de vervanging van de kindeffectrapportage (KER) door een 'kind- en jongere-effectrapportage' (JOKER). Nu al is bepaald dat de Vlaamse Regering bij elk ontwerp van decreet dat het belang van kinderen (personen jonger dan 18 jaar) rechtstreeks raakt, een KER moet opstellen. In de toekomst wordt dat een JOKER. Het toepassingsgebied werd uitgebreid naar personen jonger dan 25 jaar.

Op 12 december 2008 keurde de Vlaamse Regering het nieuwe **uitvoeringsbesluit tot instelling van een kind- en jongere-effectrapport** goed:

“Een voorontwerp van decreet waarvoor de verplichting geldt, bedoeld in artikel 6 van het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid, kan door de Vlaamse Regering enkel worden goedgekeurd als het vergezeld is van een kind- en jongere-effectrapport dat is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet. De minister, bevoegd voor de coördinatie van de rechten van het kind, verstrekt daartoe een methodiek en ziet toe op de naleving van de kind- en jongere-effectrapportageverplichting. Wanneer een reguleringssimpactanalyse wordt gemaakt, wordt het kind- en jongere-effectrapport geïntegreerd in deze reguleringssimpactanalyse.”

Na overleg met de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid is de afdeling Jeugd in november 2008 met een werkgroep JoKER van start gegaan om de nieuwe kind- en jongere-effectrapportage vorm te geven. De werkgroep bestaat uit aanspreekpunten, de Dienst Wetsmatiging, een raadgeefster van de minister en jeugd- en kinderrechtenorganisaties. Binnen de werkgroep werd afgesproken om te vertrekken van een analyse van opportuniteiten en valkuilen van de integratie van de JoKER in de RIA. Bedoeling is dat de minister van Jeugd, bevoegd voor de coördinatie van het kinderrechtenbeleid, nog in het voorjaar 2009 de nieuwe werkwijze bekrachtigt. Op suggestie van de reflectiegroep zullen de JoKER's via een databank online consulteerbaar worden gemaakt. Dit is interessant, niet alleen voor het toezicht op de naleving van de JoKER-verplichting maar ook voor de evaluatie ervan en voor het ter beschikking stellen van goede voorbeelden.

In het kader van de **werkings- en projectsubsidies** ‘participatie en informatie’ en door de mogelijkheid een kenniscentrum kinderrechten te subsidiëren, krijgen de subsidies kinderrechten een decretale basis. De afdeling Jeugd heeft in september 2008 een leidraad ter beschikking gesteld aan alle jeugd- en kinderrechtenverenigingen die een beleidsnota 2010-2012 voorbereidden (indiendatum 1 januari 2009). Het decreet treedt in werking op 1 januari 2009, met uitzondering van de bepalingen met betrekking tot de projectsubsidies. Die treden in werking op 1 januari 2010. In 2009 zal er daarom ook nog een afzonderlijke oproep voor subsidieaanvragen kinderrechten gebeuren.

1.2 oprichting reflectiegroep(*), 1.9 aanduiding ‘aanspreekpunten kinderrechten en jeugd’ (*), 1.10 coördinatie via het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (*)

Het decreet op het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid verankert de rol van de aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid en van de coördinerende administratie. Het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot instelling van een kind- en jongere-effectrapport heeft in artikel 3 van het oprichtingsbesluit van het intern verzelfstandigd **agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen**, de bevoegdheid voor de coördinatie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid toegevoegd. Deze opdracht wordt opgenomen door de afdeling Jeugd. De extra beleidsmedewerker Jeugdbeleid waarvoor eind 2007 een vacature werd uitgeschreven, werd inmiddels aangeworven. In het kader van de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie eind 2010 wordt momenteel ook de cel Internationaal van het team Jeugdbeleid versterkt.

De **aanspreekpunten** werden in 2006 aangeduid (zie jaarverslag 2006). Niettemin is dit een continu aandachtspunt. Ook in 2008 werden immers verschillende aanspreekpunten vervangen. Naast het hebben van een aanspreekpunt is het uitermate belangrijk dat het aanspreekpunt bij de uitvoering van zijn/haar taken onder meer door vorming ondersteund wordt. Op donderdag 25 september 2008 heeft de coördinatie een studievoormiddag georganiseerd voor de nieuwe aanspreekpunten en leden van de Reflectiegroep. Iedereen ontving een handige (vormings)brochure met de basisinformatie over het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid alsook een exemplaar van nummer '18 jaar IVRK' van het Tijdschrift Jeugdrecht en Kinderrechten (2008/1). Uit de evaluatie bleek dat iedereen tevreden was maar ook dat de vorming beantwoordde aan een nood. Verder worden de aanspreekpunten via de werking van de reflectiegroep geïnformeerd over de studiedagen die door de Vlaamse jeugd- en kinderrechtenorganisaties georganiseerd worden.

In 2009 zal onderzocht worden hoe de aanspreekpunten ondersteund kunnen worden in hun begeleidende rol bij de nieuwe kind- en jongere-effectrapportage.

Ook in 2008 was de **reflectiegroep** Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid het overlegplatform voor het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid. Het Vlaams InformatiePunt jeugd (VIP Jeugd) en JINTvzw werden lid van de reflectiegroep. Over deze organisaties meer in respectievelijk de hoofdstukken '3 Informatie' en '6 Internationaal'. Thema's die op de reflectiegroep dit jaar op de agenda stonden waren onder meer: voorstelling door aanspreekpunten van hun beleidsdomein, Jaarverslag jeugd en kinderrechten 2007, stellingen over het jeugd- en kinderrechtenbeleid (ter voorbereiding van de bijdrage van de Vlaamse administratie voor de nieuwe regering en het derde Vlaams jeugdbeleidsplan 2010-2014), decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid, JoKER, vorming aanspreekpunten, participatie (zie hoofdstuk 4), toelichting door een jongere over haar deelname met Unicef/ WDYT? aan de Commemorative meeting te New York (december 2007), Jaarverslag 2008, adviezen Vlaamse Jeugdraad, Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind, acties jeugd- en kinderrechtenbeleid 2008-2009, varia en informatie-uitwisseling. De reflectiegroep, de aanspreekpunten en vertegenwoordigers van jeugd- en kinderrechtenorganisaties, werd door middel van een volledige dagvergadering betrokken bij de opmaak van dit jaarverslag.

Ook voor de reflectiegroep is de decretale integratie van het Vlaamse Jeugdbeleid en het Vlaamse Kinderrechtenbeleid een belangrijk nieuw startpunt. Om een optimale uitvoering van het decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid te waarborgen, is binnen de reflectiegroep daarom de vraag gesteld naar de blijvende coördinatie op politiek niveau van het jeugd- en kinderrechtenbeleid.

1.3 = 1.7 het parlement actief betrekken

Zoals vermeld, is het decreet op het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid het resultaat van een parlementair initiatief.

De Vlaamse Regering keurde op 18 juli 2008 het 'Jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten 2007 van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement en de Kinderrechtencommissaris' goed. Pas begin 2009 werd in de commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media een gedachtewisseling gehouden met de Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, de Kinderrechtencommissaris en de Vlaamse Jeugdraad.

Bij de bespreking van het jaarverslag 2007 werd afgesproken het jaarverslag 2008 nog voor de verkiezingen van juni 2009 door het parlement zal behandeld worden.

Ook dit maal kan betreurd worden dat het verslag in de andere commissies niet besproken werd. Het verslag kan een goed instrument zijn om de verschillende leden van de Vlaamse Regering in de bevoegde commissies te bevragen over hun inbreng in het jeugd- en kinderrechtenbeleid.

1.4 = 1.11 nationale commissie kinderrechten (*) en 1.12 internationale verplichtingen (*)

In 2008 ontving de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind van de Vlaamse overheid een **dotatie** van 63.167,34 euro of een vierde van haar werkingsbudget. Na haar opstart in het voorjaar 2007 was 2008 haar eerste volledige werkingsjaar. Uit de activiteiten blijkt dat de commissie op volle toeren heeft gedraaid.

Het Vlaamse ondervoorzitterschap heeft actief meegewerkt aan de opmaak van een ontwerp van een uitgebreid **huishoudelijk reglement**. Het reglement operationaliseert en concretiseert de samenwerking tussen de Belgische overheden die bevoegd en verantwoordelijk zijn voor de toepassing van het kinderrechtenverdrag. De voorrang die de commissie dadelijk heeft moeten geven aan de coördinatie van de rapporten voor het Comité van de Rechten van het Kind, haar hoofdpodracht, en de onderhandelingen tussen de overheden verklaren waarom niet gewacht is op de goedkeuring van een huishoudelijk reglement om met de werkzaamheden van start te gaan. Op 9 februari 2009 werd het reglement door de commissie in plenaire zitting goedgekeurd.

De hoofdpodracht van de commissie betreft de coördinatie van het **periodieke rapport van België bij het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind**. De werkgroepen die in dat kader in 2007 waren opgericht, hebben begin 2008 hun werkzaamheden afgerond. Verschillende Vlaamse administraties en organisaties waren hierbij betrokken. De afdeling Jeugd stond in voor de opvolging en betrokkenheid van de aanspreekpunten. Conclusies en aanbevelingen werden geformuleerd en voorgelegd aan de verschillende regeringen. Na goedkeuring werden ze in het rapport ingevoegd. Het ontwerprapport werd in plenaire vergadering besproken op 6 mei 2008 en goedgekeurd op 24 juni 2008. Op de plenaire vergadering van 24 juni 2008 werden door middenveldorganisaties ook 'dissenting opinions' geformuleerd die in het goedkeuringsrapport werden opgenomen. Op 20 juni 2008 heeft de Vlaamse Regering het derde periodiek Belgische rapport betreffende het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) goedgekeurd. Mensenrechtenrapportages worden niet steeds goedgekeurd door de volledige regering. Dit onderstreept dan ook het belang dat de regering hecht aan de toepassing van het kinderrechtenverdrag. De interne sensibilisering van de Vlaamse overheid betreffende de 89 aanbevelingen uit het periodiek rapport en de opvolging ervan, gebeurt via deze verslaggeving (zie deel 2 Kinderrechten).

Nog in 2008 werd het **initieel rapport van België met betrekking tot het Facultatief Protocol bij het IVRK over de verkoop van kinderen, prostitutie en pornografie** voorbereid. In juli 2008 heeft de afdeling na bevraging van de aanspreekpunten en agendering op de reflectiegroep een gecoördineerde Vlaamse bijdrage aan de commissie bezorgd. De afdeling heeft de coördinatie door de commissie ook hier van nabij opgevolgd via het bureau van de commissie en de daartoe opgerichte werkgroep. De Nationale Commissie heeft op 9 februari 2009 het rapport bij het facultatief protocol goedgekeurd.

Aansluitend bij de thematiek van dit protocol heeft de afdeling ook haar medewerking verleend aan de voorbereiding door de commissie van het **'World congress III against sexual exploitation of children and adolescents'** (Brazilië, november 2008). Door de deelname van de voorzitter van de Nationale Commissie aan deze conferentie was ook de Vlaamse overheid vertegenwoordigd.

Ten slotte kan vermeld worden dat mede op aandringen van de Vlaamse vertegenwoordigers Jeugd op de supranationale niveaus van Benelux, Raad van Europa en Europese Unie op deze fora, in de geest van het IVRK, gepleit werd voor **afstemming tussen het jeugdbeleid en het beleid naar kinderen**. Jeugd- en kinder(rechten)beleid komen internationaal vaak op zeer gescheiden fora aan bod. Zo werd op de jeugdfora aandacht gevraagd voor het beleid naar kinderen en de toepassing van het IVRK. Op het niveau van de Benelux werd een principiële akkoord bereikt over een ontwerp van memorandum 'Gelijke rechten en kansen voor alle kinderen en jongeren' In het kader van de Raad van Europa kan verwezen worden naar ministeriële conferentie Jeugd te Kiev en resolutie over het jeugdbeleid (zie hoofdstuk 6). Op fora voor kinder(rechten)beleid werd gewezen op de kennis en ervaring van het jeugdbeleid. Op de conferentie te Stockholm (september 2008) ter voorbereiding van de tweede strategie voor en met kinderen 2009-2011 werd het Vlaamse beleid toegelicht als een goed voorbeeld van 'Mainstreaming children's rights: governments commitment'. Daarnaast werd meer aandacht gevraagd voor de goede praktijkvoorbeelden op het vlak van participatie binnen de jeugdsector en het jeugdbeleid. Hiermee werd rekening gehouden bij de goedkeuring van de nieuwe strategie 2009-2011. Ook bij de opvolging van de intergouvernementele werkgroep "Europe de l'Enfance", die de vertegenwoordigers van de EU-ministers bevoegd voor kinderrechten verenigt, ligt de nadruk op de verwevenheid tussen het jeugd- en kinderrechtenbeleid. Naar het Belgische EU-voorzitterschap in het najaar 2010 is dit eveneens een belangrijk aandachtspunt.

2. Jeugdwerkbeleid

2.1 kwaliteitsverhoging van het jeugdwerk (*)

Vorming van jeugdwerkers

In het decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid van 18 juli 2008 werden geen specifieke richtlijnen m.b.t. integrale kwaliteitszorg opgenomen, maar het werken met beleidsplannen biedt op zich wel garanties op een kwalitatieve en professionele aanpak van het lokale jeugd- en cultuurbeleid. Zo wordt Steunpunt **Jeugd** decretaal gevraagd om een beleidsnota in te dienen, op basis waarvan de Vlaamse overheid een overeenkomst afsluit voor subsidiëring. In 2008 liep de subsidieovereenkomst 2006-2008 nog, maar Steunpunt Jeugd werkte in 2008 ook aan de nieuwe beleidsnota 2009-2011, die moest ingediend worden voor 1 juli 2008.

Op 28 februari 2008 organiseerde Steunpunt Jeugd een studiedag Competenties van de jeugdwerker, waar de resultaten van het onderzoek naar de competenties van jeugdwerkers, in 2007 en 2008 gevoerd door Steunpunt Jeugd en Cesor, werden voorgesteld. De doorlichting van de kadervormingen in het jeugdwerk stonden hierin centraal.

Daarnaast organiseerde Steunpunt Jeugd ook in 2008 een hele reeks vormingsinitiatieven. Vermeldenswaard zijn bv. TRIP Lokaal, een ontmoetings- en vormingsmoment voor lokale en provinciale jeugdwerkers in samenwerking met de vijf Vlaamse provincies, Vlaamse Vereniging Jeugddiensten en –consulenten (VVJ) en de afdeling Jeugd, en solidair ondersteund door een groot aantal jeugdwerkorganisaties.

Ten slotte stond voor Steunpunt Jeugd 2008 in het teken van de ondersteuning van de landelijke organisaties bij de opmaak van hun **beleidsnota**: bv. tooldag ‘Prioriteiten stellen’; tooldag ‘Doelstellingen formuleren’; De beleidsnota en de begroting.... Een vaste waarde in het vormingsaanbod is ook de Cursus Hoofdinstructeur.

Daarnaast blijft de afdeling Jeugd van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen de kadervorming in het jeugdwerk stimuleren. Ze kon in 2008 6 457 **attesten** van animator, hoofdanimator, instructeur en hoofdinstructeur uitreiken. Een aanpassing van de regelgeving inzake deze attesten stond reeds lang op de agenda. Na overleg met de betrokken actoren (raadgevers minister bevoegd voor Jeugd, Steunpunt Jeugd) werd beslist om in 2008 enkel een beperkte, technische actualisatie van de criteria voor het uitreiken van attesten door te voeren. Het ontwerp hiervan werd op 5 november 2008 geadviseerd door de Vlaamse Jeugdraad. Begin 2009 zal de minister zijn definitieve beslissing hieromtrent nemen.

Het debat over een doorgedreven aanpassing van de attestering door de afdeling Jeugd werd naar een latere datum verschoven. Het agentschap verliest de ontwikkelingen op Europees vlak echter niet uit het oog. Binnen de sector werd over kadervorming nagedacht in het kader van het competentiedenken dat gebeurt binnen de Denktank EVC die gecoördineerd wordt door Steunpunt Jeugd.

Meer bepaald gaat het over de ontwikkeling van een **portfolio** voor niet-formele en informele leerervaringen in het erkende en/of gesubsidieerde sociaal-cultureel volwassenenwerk en jeugdwerk (= project van Socius en Steunpunt Jeugd dat loopt van 1 maart 2008 t/m 28 februari 2010). Op die manier wordt werk gemaakt van de het zichtbaar maken van competenties binnen de eigen sector(en).

Anderzijds gaat er aandacht naar het uitbouwen van een geïntegreerd competentiebeleid: een gecoördineerd en coherent **EVC-beleid** in onderwijs, werk en cultuur. Er hebben de afgelopen jaren verschillende succesvolle pilootprojecten (b.v. WACKER, Competentiesprint of C-Sticks) en trajecten rond visieontwikkeling gelopen, waarvan de resultaten ondertussen bekend zijn. Nu is het evenwel zaak de goede praktijken te consolideren en verspreiden over de hele sector.

De **Vlaamse Kwalificatiestructuur**, waarvan ondertussen een voorontwerp van decreet door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd, sluit eveneens aan bij de EVC-thematiek. Hierin kunnen naast beroepsgerichte en onderwijskwalificaties ook kwalificaties worden opgenomen die mensen verwerven in een specifieke maatschappelijke functie of rol, in het kader van vrijwilligerswerk of binnen semi-agorale context. Op die manier krijgen vormingswerkers en vrijwilligersorganisaties een kader aangereikt waarbinnen ze de leerresultaten of de ervaring die mensen opdoen, kunnen zichtbaar maken en valoriseren.

Met de **VVJ** wordt nog steeds systematisch samengewerkt voor de organisatie van vorming voor lokale jeugdambtenaren. Anderzijds organiseerde VVJ ook in 2008 zijn vormingsdriedaagse: drie dagen uitwisseling, vorming en training (5, 6 en 7 maart 2008) in het Provinciaal Vormingscentrum van Malle, over alle mogelijke thema's die medewerkers van gemeentelijke jeugddiensten aanbelangen, begeleid door interne en externe experts.

Maar er is ook vorming voor jeugdwerkers uit andere domeinen: er werd namelijk een bundeling gemaakt van **milieu- en natuurgerichte vormingen** voor het jeugdwerk. Eind 2008 bevat de NME-inventaris een 20-tal 'vormingen op aanvraag', waarvan natuurvormingen de hoofdmoot uitmaken. Dat resultaat wordt verkregen door via <http://nme.milieuinfo.be> een zoekopdracht met volgende parameters: doelgroep = jeugd(werk) en activiteit/vorming = vorming op aanvraag. Deze bundeling werd begin 2008 voorgesteld aan het jeugdwerk.

Stimulering diversiteit van het aanbod

Ook in het nieuwe decreet Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleid van 18 juli 2008 wordt structureel voorzien in projectsubsidies. Zo kunnen verenigingen **projectsubsidies** krijgen voor het opzetten van experimentele jeugdwerkinitiatieven als ze hiermee inspelen op nieuwe ontwikkelingen en behoeften die leven binnen het jeugdwerk of bij de jeugd in het algemeen, en als ze hierbij methodisch of inhoudelijk vernieuwend werken. Anderzijds kunnen verenigingen projectsubsidies krijgen voor participatie-, communicatie- of informatie-initiatieven, worden projectsubsidies voorzien voor jongeren of verenigingen die een artistiek product of project realiseren, en voor internationale projecten. In 2008 werd 1 experimenteel jeugdwerkinitiatief goedgekeurd, 24 projecten jeugdcultuur (7 verenigingen), 6 projecten participatie (18 verenigingen) en 10 bijzondere internationale projecten.

Ook in 2008 werden een aantal **brede schoolprojecten** ondersteund met de bedoeling om de diversiteit van het vrijetijdsaanbod te verruimen. Zowel vanuit de beleidsmaatregelen rond interculturaliteit, als met het nieuwe **participatiedecreet** (zie ook 2.2) wordt gezocht naar andere vormen van jeugdwerk die aantrekkelijk zijn voor bijzondere doelgroepen, die aansluiten bij hun leefwereld en tegelijk 'leefwereldverbredend' werken.

Bij de plaatsbezoeken in het kader van de **gemeentelijke jeugdbeleidsplannen 2008-2010** werd expliciet aandacht gevraagd voor een divers en toegankelijk jeugdwerkaanbod. Na afloop van het najaar werd een overzicht gemaakt en conclusies geformuleerd. Feit is dat gemeenten weinig bewust bezig zijn met het stimuleren van diversiteit in het aanbod. Dit gegeven werd gesteld op de Reflectiegroep Lokaal en Provinciaal Jeugdbeleid en wordt alvast meegenomen in de gesprekken over de nieuwe prioriteiten binnen het lokaal jeugdbeleid voor de beleidsperiode 2011-2013.

Extra initiatieven voor de doelgroep jeugdwerk komen er dan weer van bij Jerom, de dienst Milieu-integratie- en subsidiëringen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (<http://jerom.lne.be>). Ze maken het aanbod niet alleen **duurzamer en natuurvriendelijker, maar ook diverser**.

In 2008 werd het project 'speelgroen' op de sporen gezet. 'Speelgroen' wil de natuur dichterbij de kinderen en jongeren brengen. In een avontuurlijke, kindvriendelijke en ecologische tuin rond het jeugdlokaal kunnen de leden de natuur ontdekken, beleven en als onderdeel van het spelen ervaren. Het project richt zich naar lokale jeugdgroepen en speelpleinwerkingen met een vast lokaal (zowel huur, eigendom, als pacht), ook naar de eigenaars en beheerders van de terreinen. Kinderen en jongeren hebben inspraak in de ontwerpfase en worden betrokken bij de uitvoering en het beheer en onderhoud achteraf. Via concrete tips, praktijkvoorbeelden, spelmateriaal ... stimuleert de werking JeROM jongeren tot het integreren van milieuzorg in hun werking en het milieuvriendelijk organiseren van hun kamp (projectvoorbeelden zijn Fermweb, 'Milieuvriendelijk op kamp', JeROMeter, Ecospot).

Stimulering vrijwilligerswerk

De Vlaamse overheid leverde ook in 2008 diverse inspanningen om het **vrijwilligerswerk** in het algemeen te **ondersteunen**. Het jeugdwerk wordt verder ondersteund op landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau. In de internationale context komen vrijwilligersprojecten in beeld via de actie 2 van het Youth in Action programma van de EU: het Europees Vrijwilligerswerk (EVS), en het netwerk van gast- en zendorganisaties.

Anderzijds is er het Vlaams Steunpunt Vrijwilligerswerk, dat via de website www.vrijwilligersweb.be uitnodigt tot vorming, publicaties aanbiedt. Steunpunt Jeugd verzorgt de link met de jeugdsector.

In opdracht van het departement Welzijn, Gezondheid en Gezin organiseerde het VSVW in 2008 een reeks infosessies 'Speel met de vrijwilligerswet', op aanvraag van lokale of koepel-organisaties. Meer dan 2000 medewerkers namen er aan deel. Dit project werd afgerond eind september 2008. Spelenderwijs leerde men alles over verzekeringen, aansprakelijkheid, de informatieplicht... voor (bestuurs)vrijwilligers, verantwoordelijken en begeleiders.

De knelpunten op Vlaams niveau m.b.t. het toenemend aantal **regels en administratieve verplichtingen**, werden intussen thematisch aangepakt en opgenomen in een apart werkdocument met actieplan. Dit is te vinden op <http://www.samenvereenvoudigen.be/> en wordt geregeld geactualiseerd in nauw overleg met de Verenigde Verenigingen. Bovendien staat de Vlaamse Regelgevingsagenda voortaan online en kan iedereen op een eenvoudige manier te weten komen welke regelgeving de Vlaamse Regering van plan is te maken of te wijzigen (cf. www.wetsmatiging.be).

De Verenigde Verenigingen, waarin de jeugdsector wordt vertegenwoordigd door de Vlaamse Jeugdraad, lanceerde op 14 oktober 2008 de **Yesss!-campagne**. De positieve imagocampagne van en voor het verenigingsleven vroeg aandacht voor verenigingen als geluksbrengers. Het is namelijk bewezen dat deelname aan een vereniging het individueel en collectief geluk bevordert. Tijdens de Yesss!-campagne werd op een tiental plaatsen in Vlaanderen een "L.ove" georganiseerd: verschillende verenigingen ontmoetten er elkaar en overlegden over hun werking, positie en rol in hun stad of streek. Het 'vereniging zijn' in die stad of streek stond centraal. Aansluitend werd ook in 2008 een dag van de Jeugdbeweging georganiseerd (op 17 oktober 2008).

Naar aanleiding van de projectoproep 'Brede School' werden in het schooljaar 2007 – 2008 acht bredeschoolprojecten gesubsidieerd: 3 projecten die toeleiding naar het vrijwilligerswerk bevorderen en 5 projecten die toeleiding naar het brede vrijetijdscircuit bevorderen., Zeven bredeschoolprojecten dienden een aanvraag ter **verlenging** van de subsidieperiode in voor het schooljaar 2008 - 2009. De minister besliste de subsidieperiode van 6 projecten te verlengen: 5 projecten die toeleiding naar het brede vrije tijdsircuit bevorderen en 1 project dat de toeleiding naar het vrijwilligerswerk bevordert.

Hierbij gaat het om het project **Meemaken en mee-maken**. Met dit initiatief wil het stadsbestuur van Genk jongeren uit het vijfde jaar van het secundair onderwijs uit alle Genkse scholen de mogelijkheid geven een breed participatief traject te doorlopen, waarbinnen jongeren kansen krijgen om te proeven van een breed palet van vrijetijdsmogelijkheden en (daaropvolgend) van vrijwillige inzet. De Stad Genk heeft tijdens het eerste jaar zwaar geïnvesteerd in de ontwikkeling van methodieken om in kaart te brengen waar jongeren mee bezig zijn in hun vrije tijd en hoe ze dit aan elkaar konden laten zien. Tijdens het **tweede projectjaar** ligt de focus op de toeleiding naar het vrijwilligerswerk.

Op 10 november 2006 kreeg het partnerschap dat gegroeid is tussen de Vlaamse Regering en het Vlaamse middenveld een definitieve stempel in een charter. Om te kunnen werken aan de zogenaamde 'blinde vlekken' van het verenigingsleven in Vlaanderen, maakte de Vlaamse overheid alvast een inventaris van bestaand onderzoeksmateriaal rond spreiding en participatie aan het verenigingsleven. Een gemengde werkgroep (overheid én verenigingen) zal uitzoeken wat er bijkomend nog onderzocht moet worden en waarom. Op 10 december 2007 was er - eindelijk - het allereerste overlegforum in functie van het charter. Het overlegforum kwam een tweede maal samen op 2 juni 2008.

Steverige curricula jeugdwerkers

Bij de opzet van de evaluatie en actualisering van de vakoverschrijdende eindtermen (zie SD 14.3) is gestreefd naar een breed maatschappelijk draagvlak. De culturele sector en de jeugdsector zijn een onderdeel van dat draagvlak. Er is een voorstel voor opleidingsprofiel 'Jeugd- en gehandicaptenzorg' voor het volwassenenonderwijs ontwikkeld. Het beschrijft de **basiscompetenties voor opvoeders/begeleiders die ondersteuning bieden in de opvoeding en begeleiding van kinderen, jongeren, volwassenen of ouderen die problemen ondervinden in hun ontwikkeling of in hun functioneren in hun leefomgeving**. Dit voorstel werd geadviseerd door de Vlaamse Onderwijsraad. De actualisering van de vakoverschrijdende eindtermen wordt wellicht in maart 2009 bekrachtigd in het Vlaamse Parlement; voor het opleidingsprofiel 'Jeugd- en gehandicaptenzorg' werd een Besluit van de Vlaamse Regering voorbereid.

Vlaamse instellingen voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid

In de beheersovereenkomst 2008-2010 van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, werden nieuwe afspraken gemaakt inzake de opvolging van de 'jeugdwerkbovenbouw'. Zo werd afgesproken dat de afdeling Jeugd bij elke Vlaamse instelling voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid minstens eenmaal per beleidsperiode een inspectie ter plaatse zal uitvoeren. In het nieuwe decreet op Vlaams jeugd- en Kinderrechtenbeleid kregen de Vlaamse instellingen voor het jeugdbeleid een duidelijker statuut. In 2008 werd definitief en decretaal beslist om de Uitleendienst Kampeermateriaal van Machelen in te sourcen binnen het agentschap Sociaal – Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. Hierbij werd de procedure tot overname van het personeel van de Uitleendienst Kampeermateriaal door het Agentschap geregeld, en werd een dienst afzonderlijk beheer (DAB) voor het dagelijkse beheer en bestuur van de Uitleendienst Kampeermateriaal opgericht.

De nadere regels met betrekking tot de effectieve overname van de personeelsleden en de werking van de DAB werden in een afzonderlijk uitvoeringsbesluit vastgelegd. Vermeldenswaard is dat de inspraak van de jeugdsector gegarandeerd zal worden. Deze insourcing werd een feit op 1 januari 2009.

2.2 grotere toegankelijkheid jeugdwerk (*)

De Vlaamse overheid heeft verder inspanningen gedaan om op alle beleidsniveaus de toegankelijkheid van het jeugdwerk te vergroten.

Eerst en vooral zijn er heel wat erkende en gesubsidieerde **landelijk georganiseerde jeugdverenigingen** die werken met of rond bijzondere doelgroepen;. Daarnaast was in het kader van de projectsubsidiering voor erkende landelijk georganiseerde jeugdverenigingen (2004-2009) –naast internationale werking- “diversiteit” een prioriteit.

In het algemeen wordt 10% van de bestaande middelen voor projectsubsidies (binnen en buiten de decreten), met een jaarlijkse waarde van bijna 2 miljoen euro, gereserveerd voor projecten waarin interculturaliteit centraal staat én voor projecten die worden ingediend door personen of groepen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond

Binnen de beleidslijnen Interculturaliteit werd voor een aantal particuliere instellingen die door de overheid zijn opgericht of dicht bij de overheid staan (o.a. steunpunten, grote cultuurhuizen, fondsen, landelijke koepels voor amateurkunsten en enkele specifieke organisaties waarop het Cultuurpact van toepassing is) vooropgesteld dat zij binnen hun raden van bestuur en personeelsbeleid inspanningen leveren om inzake interculturaliteit representativiteit na te streven die aansluit bij de interculturele realiteit van de samenleving. Ook voor adviesraden wordt deze representativiteit nagestreefd. Het platform Diversiteit (gecoördineerd door Steunpunt Jeugd) volgde ook verder de beleidslijnen rond Interculturaliteit op.

Toegankelijkheid wordt nog steeds als een criterium gehanteerd bij de beoordeling van de dossiers ‘experimenteel jeugdwerk’ en ‘participatie en communicatie’.

Binnen de middelen van het decreet op het Vlaams Jeugdbeleid hoofdstuk participatie en informatie wordt o.a. de vzw SAMV, Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen ondersteund. In januari 2008 bracht de vereniging de methodiekenmap ‘stapstenen’ uit en verspreidde die op ruime schaal bij jeugdorganisaties.

Anderzijds kregen ook Jongeren tegen racisme vzw in 2008 een project goedgekeurd. Daarmee wordt een model ontwikkeld om jeugdbewegingen te leren omgaan met de multiculturele samenleving en om racisme in de eigen werking te bannen. En Minderhedenforum vzw kreeg in 2008 subsidies voor het project “Netwerk -30 jarigen”. Netwerk -30 jaar wil allochtone jongeren een stem geven in het jeugdbeleid, een aanspreekpunt zijn bij het interculturaliseringsproces van de Vlaamse Jeugdraad en wil jonge mensen meer en gemakkelijker betrekken bij beleidsbeïnvloeding en inspraak bij het jeugd(werk)beleid.

In het kader van de subsidies aanvullende tewerkstelling **proeftuinen participatiebeleid** Jeugd, werden in 2008 twee projecten (vzw Formaat en Platform Allochtoon Jeugdwerk vzw) gesubsidieerd voor de ondersteuning van zelforganisaties van allochtoon jeugdwerk. Beide projecten kunnen vanaf 2009 in het participatiedecreet instappen. Daarnaast was er binnen deze middelen eveneens de opstart van een proeftuin armoede waarbij middelen toegekend werden aan de vzw Uit de Marge voor het coördineren van projecten met kinderen en jongeren in verschillende verenigingen waar armen het woord nemen.¹

Ook in het kader van de **lokale jeugdbeleidsplanning** 2008-2010 krijgen een veertigtal steden en gemeenten extra subsidies voor de ondersteuning van het jeugdwerk voor bijzondere doelgroepen. Hierbij wordt een tweesporenbeleid gevolgd, enerzijds worden lokale jeugdwerkinitiatieven aangespoord om hun werking inclusiever te maken, anderzijds wordt ook de piste van het doelgroepspecifieke jeugdwerk gevolgd. De leidraad Diversiteit in het gemeentelijk jeugdbeleid, die in 2007 werd verspreid n.a.v. de opmaak van de jeugdbeleidsplannen 2008 -2010, geldt nog steeds als inspiratiebron en vertrekbasis voor al wie op lokaal niveau werk wil maken van een toegankelijk jeugdwerkeraanbod voor veel verschillende doelgroepen. Op de plaatsbezoeken in het kader van het lokaal jeugdbeleid vroegen de dossierbehandelaars specifiek aandacht voor deze doelstelling.

De Vlaamse provincies wordt nog steeds gevraagd om 20% van de voorbehouden subsidies te besteden aan de ondersteuning van het bovenlokaal jeugdwerk voor kinderen en jongeren met een handicap.

En last but not least werden, behalve de kenniscel interculturaliseren van het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, alle subsidielijnen interculturaliseren decretaal ondervangen in het nieuwe 'decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport' dat op 9 januari 2008 werd goedgekeurd in het Vlaams Parlement.

Het samenwerkingsverband, de Verenigde Verenigingen werkte ten slotte aan een visietekst gelijke kansen en diversiteit met concrete aanbevelingen aan beleid en verenigingen, waarbij iedereen zijn verantwoordelijkheid moet nemen. Deze tekst wordt integraal onderdeel van de gebundelde verenigingseisen naar een nieuwe Vlaamse regering. Op 20 januari 2009 ondertekenden de Vlaamse Regering, de sociale partners en het verenigingsleven 20 doelstellingen om tegen 2020 van Vlaanderen een duurzame en solidaire topregio te maken. Het middenveld bij monde van de Verenigde Verenigingen nam intensief deel aan het schrijven van die doelstellingen.

2.3 actualisering beleidsinstrumenten (*)

Ook in 2008 werd er op verschillende vlakken gewerkt aan de actualisering van de beleidsinstrumenten. Het nieuwe **decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid** werd bekrachtigd op 18 juli 2008. De twee eerste uitvoeringsbesluiten werden door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 12 december 2008. Een groot uitvoeringsbesluit over de erkennings- en subsidievoorwaarden werd voorbereid. Op 15 september 2008 organiseerde de afdeling Jeugd een informatiedag m.b.t. de nieuwe leidraad voor het indienen van driejaarlijkse beleidsnota's voor de erkende landelijk georganiseerde verenigingen, de verenigingen participatie en informatie en de cultuureducatieve verenigingen.

Met de goedkeuring van het decreet van 18 juli 2008 werd **VVJ** structureel verankerd als Vlaamse instelling voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Een aanpassing van het **decreet jeugdverblijven** van 3 maart 2004 werd voorbereid in de schoot van het platform Jeugdtoerisme van Steunpunt Jeugd. Uiteindelijk werd beslist slechts een minimale aanpassing door te voeren in 2008, als gevolg van de wijziging van de regelgeving 'Toerisme voor Allen'. Aangezien het decreet van 3 maart 2004 rechtstreeks verwijst naar de regelgeving 'Toerisme voor Allen', was het nodig een en ander af te stemmen. In het besluit dat de erkenning en financiële ondersteuning van verblijven in het kader van 'Toerisme voor Allen' regelt, werd een nieuwe categorie 'hostels' ingevoerd. Een jeugdhostel (of hostel) is een jeugdverblijf voor individuele reizigers (cf. een jeugdherberg), maar niet noodzakelijk aangesloten bij een internationale jeugdherbergkoepel. Vóór de wijziging werden jeugdherbergen en hostels echter op gelijke voet geplaatst met groepsaccommodaties voor jongeren. Die gelijke behandeling bracht moeilijkheden met zich mee en hield niet altijd rekening met de realiteit en finaliteit van beide soorten verblijven.

In het aangepaste decreet wordt nu ook rekening gehouden met de nieuwe categorie van hostels. Voortaan spreken we ook van het 'decreet houdende subsidiering van hostels, jeugdverblijfscentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme'. De aanpassingen werden opgenomen in het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2008, hoofdstuk XX. Dat decreet werd op 12 november 2008 aangenomen door het Vlaams Parlement en op 21 november bekrachtigd door de Vlaamse Regering.

Uit het **rapport samen vereenvoudigen** kwamen heel weinig opdrachten voor de Vlaamse overheid. Wat kon en ook gebeurde in 2008 is een technische aanpassing van de criteria voor het toekennen van attesten aan jeugdwerkers.

Wat de lokale regelgeving betreft, blijft het vechten tegen de bierkaai: men stelt een steeds sterkere juridisering van de lokale besturen vast, met een aanzienlijke toename van reglementen allerhande. Het feit dat men wel meer online subsidies kan aanvragen, maakt niet dat de reglementen minder complex zouden worden.

2.4 een betere ondersteuning (*)

Het is de kerntaak van Steunpunt **Jeugd** om de jeugdwerksector te ondersteunen. In het kader hiervan ontwikkelde het zich als een kennis- en expertisecentrum over jeugd, jeugdwerk en jeugdbeleid.

In de beleidsnota voor 2009-2011 werden in functie hiervan de vijf bestaande thematische overlegplatformen herbevestigd: met name een platform lokaal & provinciaal, ruimte, diversiteit, vorming en jeugdtoerisme. Deze vatten al het aanbodgestuurd overleg dat Steunpunt Jeugd organiseert. Door het systeem van platforms en samenwerkingsverbanden geeft Steunpunt Jeugd organisaties in het jeugdwerk de kans om over diverse thema's kennis en ervaringen uit te wisselen en te delen. Ze bieden de jeugdsector een forum voor deskundigheidsbevordering, standpuntbepaling en adviesvoorbereiding.

De vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme wordt erkend en gesubsidieerd op basis van het hoger vermelde decreet van 3 maart 2004. Deze vereniging heeft sinds 1 januari 2009 de opdracht de twee jeugdinfrastucturen van de afdeling Jeugd te beheren: Vormingscentrum Destelheide te Beersel (Dworp) en het Jeugdcentrum Hoge Rielen te Kasterlee (Lichtaart). Het vormingscentrum Destelheide en het jeugdcentrum Hoge Rielen werden ook in 2008 verder ondersteund en uitgebouwd. In beide centra werden een aantal grote infrastructuurwerken afgerond voor respectievelijk 330.000 euro en 174.000 euro.

In het kader van het **Masterplan Hoge Rielen** zijn er vijf dossiers te onderscheiden: wegeniswerken, conservatie van oude loodsen, renovering van kampeergronden 1, 3 en 7 en boxen, renovering van het noordelijk deel contactstrip en het trekkershotel en de vernieuwing van het sanitair in paviljoen 2. De gepkande wegeniswerken werden einde 2008 effectief aangevat en de conservatie van de oude loodsen begin 2009. Voor de andere dossiers werd het nodige geld in 2008 vastgelegd. In totaal werd op de begroting 2008 bijna 1,5 miljoen euro voorzien voor de uitvoering van het Masterplan. De uitvoering zelf is voorzien voor 2009 en 2010. In 2008 werd ook het bedrag voor het geïntegreerd kunstwerk (50 000 euro) vastgelegd.

Daarnaast kende de Vlaamse overheid ook in 2008 subsidies toe aan twee verenigingen die voor de periode 2008-2010 als ondersteuningsstructuren fungeren, enerzijds voor de jeugdverblijfcentra (Centrum voor Jeugdtoerisme), , anderzijds voor de (jeugd)hostels (Vlaamse Jeugdherbergen vzw). Deze verenigingen leggen zich toe op de praktijkontwikkeling, de praktijkondersteuning en het informeren van en over de sector. Bedoeling is dat ze een bijdrage leveren tot het optimaal functioneren van de door het decreet erkende centra. Zo moeten ze onder andere gratis ondersteuning bieden aan alle gesubsidieerde centra en aan alle centra die een subsidieaanvraag willen indienen. Daarnaast moeten ze vorming organiseren voor eigenaars, uitbaters en personeel van alle centra, en nieuwe producten ontwikkelen die dienstig zijn voor de uitbating van de centra.

Uiteraard verdienen het **reglement verenigingslokalen** waarvoor 2 miljoen euro voorzien werd en het **onderzoek naar brandveiligheid van verenigingslokalen** hier vermelding. Meer informatie daarover is terug te vinden in hoofdstuk 15.

Binnen het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media zijn zowel het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen (meer specifiek de afdeling Jeugd) als het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media actief betrokken bij de **monitoring** van het jeugdbeleid. De financiële situatie van de jeugdsector wordt opgevolgd via de controle van voortgangsrapporten en financiële verslagen van de rechtstreeks gesubsidieerde organisaties, via de controle van verantwoordingsnota's van steden en gemeenten en via plaatsbezoeken van beiden. De personeelssituatie wordt via het sociaal overleg (het VIA3 akkoord werd afgesloten in 2005) nauwgezet opgevolgd. Vanaf 2008 werd de VIA3-verhoging in de reguliere basisallocaties opgenomen.

Voor de cijfermatige duiding van het jeugdwerk op het lokale niveau wordt de traditie van het **Cijferboek Jeugd** verder gezet. In 2008 werd in voorbereiding van het nieuwe cijferboek de online bevraging gedaan, de online databank ontwikkeld en de analyse van de cijfers uitgeschreven. Het boek zelf wordt gepubliceerd in het voorjaar van 2009.

VVJ heeft ook in 2008 meegewerkt aan de uitvoering van heel wat doelstellingen in het Vlaams Jeugdbeleidsplan. Doorheen de jaren ontwikkelden ze in functie van hun basisopdracht een specifieke deskundigheid en operationele draagkracht. In het decreet op het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid kreeg VVJ vzw decretaal een plek naast de andere Vlaamse instellingen voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid. Uitdaging voor VVJ wordt de steeds groeiende diversiteit van soorten jeugddienstmedewerkers, wat samenhangt met het gegeven dat het lokaal jeugdbeleid in thema's toeneemt. Vermeld moet worden dat VVJ ook in 2008 een opmerkelijk aantal uren vorming realiseerde, niet in het minst door de driejarige opleiding voor jeugdconsulenten die ze al 15 jaar lang organiseren.

3. Jeugdinformatie

3.1 kwaliteitsvolle informatie (*)

De Vlaamse overheid ziet toe op de goede werking van het **Vlaams Informatiepunt Jeugd** (VIP Jeugd) als uitvoerder van een gecoördineerd informatiebeleid voor kinderen en jongeren. Dit gebeurt onder meer door het zetelen in de beide bestuursorganen (Algemene Vergadering en Raad van Bestuur) van het VIP Jeugd. Bovendien werd het VIP Jeugd in het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid samen met organisaties als VVJ, JINT, het kenniscentrum kinderrechten, Steunpunt Jeugd ingeschreven als een instelling van het jeugd-en kinderrechtenbeleid.

Het VIP Jeugd kon in 2008 zichzelf ook inhoudelijk op de kaart plaatsen. Dit gebeurde in de eerste plaats door het aanbieden van vormingsdagen voor zowel jeugdinformatieactoren als lokale jeugddiensten.

Ten tweede kon het in 2007 gelanceerde onderzoek naar de informatiebehoeften van kinderen, jongeren en tieners en de kwaliteit van het bestaande informatieaanbod gepresenteerd worden. De Leuven School for Mass Communication Research presenteerde op 4 december de resultaten. Het onderzoek kan – net als alle door het VIP Jeugd aangeboden informatieproducten – teruggevonden worden op <http://www.vipjeugd.be/vipjeugd/downloads>.

Ten derde werd aan het onderzoekscentrum ArchInternational NV de opdracht gegeven om het bestaande netwerk van jongereninformatiepunten (JIP's) door te lichten. De survey gebeurt door Cesor in onderaanneming. De resultaten hiervan zijn eind maart 2009 beschikbaar en op 8 mei organiseert het VIP Jeugd een vorming rond de resultaten ervan.

Ten vierde maakte het VIP Jeugd werk van het onderhoud van de reeds bestaande jeugdinformatieproducten. Zo werden de drie informatiegidsen geactualiseerd en opnieuw gedrukt in een oplage van 430 000 gidsen en verdeeld via Klasse, jeugddiensten, jac's en jip's. De drie informatiewebsites werden een eerste keer geüpdatet.

De Vlaamse overheid ondersteunde in 2008 uiteraard ook de diversiteit van het bestaande jeugdinformatieaanbod. Er werd in 2008 voor 2 760 000 euro subsidies gegeven aan verenigingen die werken rond participatie van, communicatie over en informatie aan de jeugd. Daarnaast werd nog eens 185 000 euro voorzien voor projecten binnen deze thema's. Het nieuwe hierboven reeds vernoemde decreet expliciteert ook dat kinderrechtenactoren op basis van dit hoofdstuk kunnen worden gesubsidieerd (zie ook hoofdstuk 1 en deel 2). Dit laatste was al het geval (subsidiëring Kinderrechtswinkels, Kinderrechtenhuis, Kind- en Jongerentelefoon, ...), maar het werd tot op heden onvoldoende onderkend.

Op het lokale beleidsniveau werden naast het reeds vernoemde onderzoek over de JIP's blijvend aandacht besteed aan de prioriteit 'jeugdinformatie'. In 2008 werd zowel door het VIP Jeugd als door de VVJ op haar driedaagse als op de vormingsdagen voor ambtenaren vorming gegeven over deze prioriteit. Zoals verleden jaar aangegeven, besloot een grote meerderheid van de gemeentebesturen om met hun **jeugdbeleidsplan** voor de periode 2008-2010 in te tekenen op deze nieuwe prioriteit. De afdeling Jeugd enerzijds en de VVJ in samenwerking met Steunpunt Jeugd anderzijds maakten een screening van de jeugdbeleidsplannen 2008-2010 met betrekking tot dit thema. Hieruit bleek ondermeer dat veel gemeenten en steden stevige inspanningen hebben geleverd voor wat betreft een behoeftenonderzoek. Het ontbrak vaak echter nog aan een visie en duidelijk uitgewerkte doelstellingen. Niettemin konden ook enkele (ver)nieuwe(ende) en creatieve, alternatieve

informatievormen teruggevonden worden (gebruik van sms, sociale netwerksites,... of het betrekken van jongeren bij de huisstijl).

Het structureel verzamelen van gegevens *over* de leefsituatie van kinderen en jongeren is bij uitstek een taak van het **Jeugdonderzoekplatform (JOP)**. Na de voorstelling van de eerste jeugdmonitor in 2007 werd in 2008 weer aandacht besteed aan de inventarisatie- en syntheseopdracht van het platform. Eind 2008 werd de laatste hand gelegd aan een **syntheseverslag** dat in maart 2009 verschijnt onder de naam "**Jongeren binnenstebuiten**". Het is een combinatie van de synthetiserende en de analyserende opdracht van het JOP: het gepresenteerde materiaal is gebaseerd op de synthese van Vlaams en Europees onderzoek en getoetst aan de JOP monitor-1 zowel als aan secundaire analyses van andere Vlaamse en Europese databanken.

Daarnaast werd eind 2008 van start gegaan met de bevraging van de tweede jeugdmonitor die dit keer zowel per post als per email gebeurde en jongeren van 12 tot 30 jaar beoogde. Meer dan 3500 jongeren reageerden op de enquête. De resultaten van de **JOPmonitor-2** zullen begin 2010 bekend gemaakt worden.

In 2008 rapporteerde de Vlaamse overheid, in samenwerking met JINT en het JOP, aan de Europese Commissie over de gemeenschappelijke doelen in verband met de doelstellingen rond een beter begrip en kennis van jongeren. Binnen de Benelux-context kwamen op 28 februari de leden van de raads werkgroep samen met experts en jeugdonderzoekers om informatie uit te wisselen over jeugdonderzoek in de verschillende lidstaten en een eerste discussie te voeren rond indicatoren. Voor Vlaanderen sprak daar Nicole Vettenburg van het JOP. In december 2009 wordt er normaal gezien een seminar georganiseerd door de Benelux over deze materie. Het werken aan een internationale dimensie is een specifieke opdracht van het JOP die zij vooral in 2010 verder zal uitwerken.

De Studiedienst van de Vlaamse Regering van haar kant werkte verder aan haar onderzoek over de **impact van een (echt)scheiding op de leefwereld van kinderen en jongeren en hun beleving ervan**. Een enquête bij kinderen van 10 jaar en ouder is in volle ontwikkeling en moet vanaf najaar 2009 afgenomen worden. De resultaten worden verwacht tegen eind 2010. Verder werd er door de Studiedienst, de afdeling en het JOP gepolst naar de mogelijkheid en wenselijkheid van een tijdbestedingsonderzoek voor kinderen en jongeren. Gezien de budgettaire impact en de (nieuwe) methodologische aanpak dient deze piste verder onderzocht te worden.

In het kader van het **objectief en op maat informeren van kinderen en jongeren op televisie** evalueerde de Vlaamse overheid begin 2008 de werking van de zogenaamde jongerenjournaals. Het eindadvies van deze vergaderingen luidde dat het subsidiëren van deze jongerenjournaals nuttig en positief is en derhalve verder gezet moest worden. Hiervoor werd gebruik gemaakt van een subsidieregeling waarop de 2 reeds in 2007 gesubsidieerde projecten 'Zoom' (VMMa – VTM/JIM) en 'JAM' (SBS Belgium – VT4) ingingen.

Daarnaast werd in opdracht van de afdeling Jeugd door de Universiteit Antwerpen een uitgebreider onderzoek gevoerd naar de participatiegraad, de inhoudelijke en vormelijke vereisten en het bereik van de jongerenjournaals. Hieruit bleek dat beide journaals goede resultaten bereiken wat betreft de participatie van en samenwerking met jongeren en dat ook inhoudelijk grotendeels aan de verwachtingen wordt voldaan. Op het vlak van bereik kwamen er wel enkele knelpunten aan het licht. Beide programma's hebben relatief lage kijkcijfers voor de beoogde doelgroep en dit is vooral te wijten aan de programmering van beide programma's (tijdstip en zender). Deze resultaten zullen uiteraard meegenomen worden naar een eventuele volgende subsidiëring van de jongerenjournaals.

De **Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind** formuleerde in het kader van het derde periodiek rapport van België (zie hoofdstuk 1), met inbreng van overheden en maatschappelijk middenveld aanbevelingen, o.m. op het vlak van kinderrechteneducatie en -informatie (zie deel 2).

3.2 niet-betuttelende informatie (*)

Binnen de Vlaamse overheid ziet de kamer voor onpartijdigheid en bescherming van minderjarigen (hierna: de tweede kamer) van de **Vlaamse Regulator voor de Media** er op toe dat de door de Vlaamse overheid opgelegde beperkingen ter bescherming van kinderen en jongeren niet overtreden worden. Dit resulteerde in 2 waarschuwingen voor 2 televisiemaatschappijen voor het gebruik van seksueel getinte boodschappen op de teletekstpagina's. Daarnaast werd ook een klacht ontvankelijk verklaard m.b.t. het uitzenden van een trailer voor horrorfilms om 18u. Aangezien het hier om een vergissing ging, werd geen sanctie uitgesproken.

In de loop van 2008 werd gewerkt aan de voorbereiding van het nieuw ontwerp van Mediadecreet. Dit nieuwe decreet (gestemd op 19 februari 2009 in de commissie Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement) bevat ook een belangrijke nieuwigheid voor wat betreft de bevoegdheid van de tweede kamer van de VRM. Tot op heden kan deze kamer enkel optreden op basis van de klacht van een belanghebbende. Wat de bescherming van minderjarigen betreft, werd de mogelijkheid gecreëerd om ambtshalve op te treden. Dit zou in de toekomst uiteraard een positieve weerslag moeten hebben op de beschermende taken van de Vlaamse Regulator voor de Media.

Hoewel het overlegcomité tussen federale regering, gemeenschaps- en gewestregeringen in 2007 beslist heeft dat de filmkeuring een gemeenschapsaangelegenheid is, werd de Bijzondere Wet tot de hervorming der instellingen nog niet aangepast. De Vlaamse overheid kon daardoor dus niet aan de slag gaan met het uitwerken van een **kijkwijzersysteem**. Op 9 juli 2008 werd in het Vlaams Parlement een resolutie aangenomen met betrekking tot de ondersteuning van de gamesector in Vlaanderen. In deze resolutie wordt nogmaals gepleit voor het defederaliseren van de filmkeuring en het herbekijken hiervan in functie van de diverse mediadragers. Als gevolg van deze resolutie publiceerde het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media een offerte voor het opzetten en inhoudelijk invullen van een website rond gaming met productinformatie voor ouders en opvoeders. Er dienden zich geen kandidaten aan. Na een rondvraag bij betrokken partijen werd besloten een nieuwe en aangepaste oproep te lanceren. Die is gepland voor het jaar 2009.

3.3 goede overheidsinformatie (*)

De Vlaamse overheid maakt in haar communicatie zoveel mogelijk werk van een kwaliteitsvolle dienstverlening aan kinderen en jongeren. In het bijzonder binnen de beleidsdomeinen 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin' (bijvoorbeeld in het kader van de integrale jeugdhulp), 'Onderwijs en Vorming' (Yeti & Maks) en 'Cultuur, Jeugd, Sport en Media' (via de ondersteuning van de verschillende jeugd- en kinderrechtenorganisaties, gespecialiseerd in jeugdinformatie en kinderrechteneducatie, wordt hieraan uitvoerig aandacht besteed.

Binnen het kader van het werken met de **Eryica-principes** onderhield de afdeling Jeugd samen met JINT en VIP Jeugd relaties met de Europese moederorganisatie die de principes van het Europees charter voor jeugdinformatie uitdraagt. De afdeling Jeugd bekijkt momenteel de mogelijkheden om de Eryica-principes ingang te laten vinden in de gehele Vlaamse overheid.

4. Participatie

4.1 de Vlaamse Regering betreft de jeugd (*)

Hoewel er ook in 2008 nog geen sprake was van een bilateraal **afsprakenkader** tussen de **Vlaamse Jeugdraad** en de verschillende ministers van de Vlaamse Regering, kon de Vlaamse Jeugdraad door de bijkomende middelen van de minister bevoegd voor Jeugd wel investeren in de uitbreiding van de categoriale adviesfunctie van de raad. Dit resulteerde in beduidend meer adviezen (36 t.o.v. 16 in 2007) waarvan een groot aantal onderwerpen behandelden die betrekking hebben op jeugdbeleid in brede zin (<http://www.vlaamsejeugdraad.be/adviezen.php>).

De Vlaamse Jeugdraad maakte in 2008 verder werk van het bevragen van kinderen en jongeren zelf. Binnen het kader van de gestructureerde dialoog rond jeugdbeleid van de Europese Commissie werd in samenwerking met JINT en de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen **Europinion** georganiseerd, een driedaags inspraakmoment voor Europese jongeren tussen 17 en 26 jaar in De Panne over thema's als integratie, arbeid en de omgang met genotsmiddelen (zie ook hoofdstuk 6).

Via de '**Klets on tour**' (een samenwerking met het Jeugd Rode Kruis, Steunpunt Jeugd, Jeugddienst Globelink, Yota/JES) werden in de zomervakantie een 900-tal 6- tot 16-jarigen kinderen met speelse methodieken bevraagd over onderwerpen die hen aanbelangen en nauw aan het hart liggen. Het '**Kletske Jeugdrecht**'-traject, een samenwerking met Arktos vzw, bestond uit een jongerentraject, een expertenwerkgroep en een debat in de vorm van een rechtbankzitting op 28 mei. Tijdens het '**Klets**' evenement op 22 november 2008 in Antwerpen Centraal werd niet alleen de nieuwe Algemene Vergadering van de Vlaamse Jeugdraad verkozen maar werd via verscheidene sessies ook gepolst wat er leeft bij jongeren rond thema's als politiek, vrijwilligersengagement, hangjongeren, onderwijs, vriendschap, jongerencliques, kinderrechten, mobiliteit, diversiteit, internationale mobiliteit, enz.... De resultaten hiervan zijn te bekijken op www.kletslive.be.

De resultaten van deze themasessies zijn het vertrekpunt voor de nieuw verkozen AV en vormen mee onderdeel van de analyse die ten grondslag ligt aan het **memorandum** voor de volgende Vlaamse Regering dat de Vlaamse Jeugdraad eind februari 2009 publiceerde (http://www.vlaamsejeugdraad.be/downloads/Memorandum_online.pdf).

Een laatste nieuwigheid binnen de werking van de Vlaamse Jeugdraad is de 'algemene vergadering in 't kwadraat', beter bekend als **AV²**. Elke eerste woensdag van de maand worden aansluitend op de AV-vergadering de deuren opengezet en is iedereen welkom om mee te komen debatteren over specifieke thema's die kinderen en jongeren aanbelangen.

Participatie is daarnaast ook voor de **Vlaamse overheid** zelf een belangrijk thema. Zoals reeds aangegeven in hoofdstuk 3, werd in 2008 voor 2 760 000 euro subsidies gegeven aan verenigingen die werken rond participatie van, communicatie over en informatie aan de jeugd. Daarnaast werd nog eens 185 000 euro voorzien voor projecten binnen deze thema's. Het nieuwe decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid bevat ook een specificatie van het begrip 'participatie': 'participatie' is gedefinieerd als 'beleidsparticipatie'.

Het betrekken van burgers is een permanent aandachtspunt zowel in de praktijk als op onderzoeksvlak. Zo werd op de studiedag 'In bed met de burger?' van 21 oktober 2008 ingegaan op de rol van ambtenaren in participatieve en interactieve processen. Het participatietraject van het tweede Vlaams Jeugdbeleidsplan was één van de cases tijdens deze studiedag die kaderde binnen het onderzoeksproject "Interactief beleid aan de Vlaamse overheid: optimalisering van participatie aan verschillende types van interactief beleid" en het onderzoek 'Burgerparticipatie in steden' van het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen.

De stem van kinderen en jongeren laten gelden binnen participatieprocessen blijft telkens een uitdaging. Daarom werd – zoals ook reeds aangegeven in hoofdstuk 1 – tijdens één van de vergaderingen van **Reflectiegroep Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleid** specifiek aandacht besteed aan dit thema. Zowel aanspreekpunten uit de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid als organisaties die werken rond de participatie van kinderen en jongeren (Vlaamse Jeugdraad, Vlaamse Scholierenkoepel, Ondersteuning Lokale JeugdParticipatie, Unicef) kwamen hierbij aan bod.

Ten slotte willen we nog verwijzen naar het ZIKO instrument dat in de kinderopvang als zelfevaluatie-instrument ontwikkeld is en eveneens aandacht schenkt aan het belang van de allerkleinsten.

De **Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind** ten slotte reflecteerde in 2008 over mogelijke vormen van participatie van kinderen en jongeren in haar werking. Besloten werd om in 2009 een werkgroep op te richten om een concreet voorstel voor dit vraagstuk uit te werken. In het kader van het derde periodiek rapport van België (zie hoofdstuk 1) werden, met inbreng van overheden en maatschappelijk middenveld, o.m. op het vlak van participatie aanbevelingen geformuleerd (voor de opvolging zie deel 2).

4.2 lokale en bovenlokale participatie (*)

In 2008 nam de nieuwe vzw Ondersteuning Lokale JeugdParticipatie, gesubsidieerd binnen de middelen participatie en communicatie van het decreet op het Vlaams Jeugdbeleid de touwtjes in handen voor wat de ondersteuning van jeugdraden en brede jeugdparticipatie op het lokale niveau betreft. Op 18 februari 2009 werd intussen een nieuwe stijl en naam voorgesteld en deze organisatie gaat voortaan door het leven als 'Karuur'. Naast vormingssessies (zowel algemeen als op maat) en een helpdeskfunctie gaf OLJP/Karuur via een aantal projecten vorm aan het lokale participatiebeleid. Het project 'Uitlaat' dat uitgebreider beschreven wordt in hoofdstuk 12 mobiliteit is hier een voorbeeld van.

Tijdens de **plaatsbezoeken** van de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk werd ook dit jaar steevast aandacht besteed aan het expliciet betrekken van de plaatselijke jeugdraad. Participatie, inspraak en interactief bestuur zijn een vast thema op de agenda van deze plaatsbezoeken.

Vanuit een behoefte om een goed inzicht te hebben in de lokale praktijk, maakte de afdeling Jeugd ook een **screening** van de lokale plannen voor wat betreft de thema's participatie en communicatie. Elke gemeente heeft verplicht een jeugdraad maar hierin zetelen +16-jarigen. Het IVRK stelt echter dat de participatie van alle minderjarigen van belang is. Daarom werd in de screening extra aandacht besteed aan initiatieven voor kinderen en tieners.

Daaruit bleek dat 34% van de gemeenten een kinderraad, kinderparlement, kinderforum of iets gelijkaardigs heeft of terug ging opstarten. Het zijn vooral de grotere gemeenten en steden waar men dergelijke initiatieven neemt. Er zijn enkele redenen waarom kleinere gemeenten geen kinderraad hebben: organisatorische problemen, het aantal kinderen is te klein, het informele contact wordt als voldoende bevonden.

Meestal zijn het kinderen uit de derde graad van lokale lagere scho(o)l(en) die voor de kinderraad of het jeugdparlement gerekruteerd worden, wat een ondervertegenwoordiging 12-15jarigen met zich meebrengt.

De Vlaamse Vereniging voor Jeugddiensten en –consulenten (VVJ) en Steunpunt Jeugd voerden eveneens (op basis van 50 plannen) een screening uit van de jeugdbeleidsplannen en wezen er op dat

veel gemeenten nog worstelen met het poneren van een visie en het formuleren van duidelijke doelstellingen en acties op het vlak van participatie.

5. Diversiteit

5.1 diversiteitsbeleid voor cultuur, jeugdwerk en sport (*)

Zoals gesteld in vorige jaarverslagen ontwikkelde de Vlaams minister voor Cultuur, Jeugd en Sport al in 2006 een aantal beleidslijnen rond Interculturaliseren van, voor en door de beleidsdomeinen Cultuur, Jeugd en Sport. De eerste operationele doelstelling werd dus bereikt. De uitvoering van dit beleid kreeg verder vorm in 2008, dat tevens het **Europees Jaar van de Interculturele Dialoog** was. Er werd dan ook intensief gewerkt aan de implementatie van de verschillende elementen van de beoogde doelstellingen van dit Europees jaar. Er werden twee interculturele ambassadeurs aangetrokken die samen voor 2008 het gezicht werden van het thema interculturaliteit in Vlaanderen: Hadise en Ronny Mosuse. Op het departement CJSM werd een kennisknooppunt opgericht met als opdracht de doelstellingen uit de specifieke beleidsvoering ter zake, in nauwe samenwerking met de steunpunten en een aantal intermediaire organisaties te helpen realiseren. Concreet betekent dit dat onder andere de jeugdwerkorganisaties worden gestimuleerd concrete veranderingen te realiseren in het hun deelnemersbereik, personeelssamenstelling, vrijwilligerswerking, kadervorming, bestuursorganen en het aangaan van samenwerkingsverbanden. De kennis en ervaringen werden ontsloten door de nieuwe portaal-site (www.interculturaliseren.be) die online ging in februari 2008. In 2008 werd een actiedag Interculturaliseren (26 februari 2008) en een slotevenement van het Europees Jaar van de interculturele dialoog (5 december 2008) georganiseerd. Het platform diversiteit van Steunpunt Jeugd, die deze beleidsvoering inhoudelijk opvolgen, kwam meerdere keren samen in de loop van 2008.

Het interculturaliseringsproject werd bovendien deels decretaal ondervangen in het nieuwe 'decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de **participatie** in cultuur, jeugdwerk en sport' dat op 9 januari 2008 werd goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Zowel via het actieplan Interculturaliseren als met het nieuwe participatiedecreet wordt gezocht naar andere vormen van jeugdwerk die aantrekkelijk zijn voor bijzondere doelgroepen, die aansluiten bij hun leefwereld en tegelijk 'leefwereldverbredend' werken..

Binnen de beleidslijnen Interculturaliteit werd voor een aantal particuliere instellingen die door de overheid zijn opgericht of dicht bij de overheid staan (o.a. steunpunten, grote cultuurhuizen, fondsen, landelijke koepels voor amateurkunsten en enkele specifieke organisaties waarop het Cultuurpact van toepassing is) vooropgesteld dat zij binnen hun raden van bestuur en personeelsbeleid inspanningen leveren om inzake interculturaliteit representativiteit na te streven die aansluit bij de interculturele realiteit van de samenleving. Ook voor adviesraden wordt deze representativiteit nagestreefd.

Voor meer informatie over de inspanning binnen het jeugdwerk verwijzen we naar hoofdstuk 2 (2.2).

5.2 diversiteit in andere beleidsdomeinen (*)

Diversiteit bleef ook in 2008 een belangrijk thema binnen de verschillende beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Een exhaustief overzicht geven is haast onmogelijk. Doorheen dit verslag kunnen verscheidene inspanningen worden teruggevonden van de manieren waarop de Vlaamse Overheid aandacht vraagt voor diversiteit.

Wel kunnen we even aandacht hebben voor de acties genomen door de cel **Gelijke Kansen** binnen de afdeling Stafdienst van de Vlaamse Regering. Zij hebben, naast het subsidiëren van verschillende verenigingen zoals het steunpunt Allochtone meisjes en vrouwen en het project 'Eerste stappen' van de Federatie van Marokkaanse Verenigingen, in 2008 vooral een aantal acties ondernomen naar holebi-jongeren. Zo loopt er op dit ogenblik een onderzoek over het mentaal en sociaal welbevinden van lesbische en biseksuele meisjes. Daarnaast werd in 2008 de breedschalige 'Tolero'-campagne opgezet, met de bedoeling enerzijds de attitude van jongeren tegenover holebi's positief te veranderen en anderzijds de beeldvorming over holebi's te normaliseren, zodat het welbevinden van holebi's, waaronder ook leeftijdsgenoten, verbetert.

Daarnaast loopt de klemtoon op interculturaliteit en diversiteit nog steeds als rode draad doorheen het Vlaamse beleid in Brussel. Zo investeert de Vlaamse Overheid zwaar in de Brusselse scholen en in de ondersteuning van Brusselse leerkrachten, opdat elk kind evenveel kansen zou krijgen.

6. Internationaal

6.1 Meer kansen op deelname aan internationale projecten

Net als in 2007 sensibiliseerde en informeerde de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen over de waarde van interculturele contacten via de bestaande kanalen. In 2008 zorgde JINT- coördinatieorgaan voor internationale jongerenwerking – voor een **uitgebreid vormingsaanbod** en werd er werk gemaakt van inhoudelijke ondersteunende publicaties voor het Europees Youth in Action programma. Eind mei 2008 lanceerde JINT de Youthpass, ter erkenning van de verworven competenties van deelnemers aan het Youth in Action programma

In 2008 hebben 22 jongeren genoten van financiering onder het financieringsprogramma voor jongerenstages bij internationale organisaties.

Naar aanleiding van de herziening van het decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid werd in de loop van 2008 diverse malen samen gezeten met de sector. Daarbij werd de plaats van internationale projecten in dit decreet geëvalueerd. Er zijn twee subsidiemogelijkheden voorzien: **humanitaire en internationale projecten voor jongeren**. Binnen dit tweede luik gaat expliciet aandacht naar kansengroepen. Door de deelname te vergemakkelijken, wordt geprobeerd om meer jongeren uit deze groepen te bereiken.

Zowel Toerisme Vlaanderen als het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen (afdeling Jeugd) subsidiëren **Use-it**. Vanuit Toerisme Vlaanderen was er een personeelssubsidie voor de opmaak van het actieplan Internationaal jongerentoeisme (tot augustus 2008). Na goedkeuring door de Vlaamse minister van Toerisme in juni werd in september 2008 gestart met de implementatie.

Ten slotte dient ook het samenwerkingsverband vermeld te worden dat opgestart werd tussen de drie gemeenschappen van België met als bedoeling vanaf 2009 een ontdekkingsprogramma 'bel'J' op te zetten dat het mogelijk maakt te proeven van vrijwillig engagement in de andere gemeenschappen binnen het kader van het niet-formeel leren.

6.2 Stimulansen voor internationale oriëntering

In het kader van de projectsubsidies voor erkende landelijk georganiseerde verenigingen is **internationale jeugdwerking** één van de twee prioriteiten. Hiermee wordt beoogd dat nieuwe internationale samenwerkingsverbanden worden aangeknoopt en dat bestaande vormen van internationale samenwerking worden uitgediept. In 2008 kregen 2 verenigingen een dergelijke projectsubsidie voor een totaal bedrag van 25.000 euro.

In het decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid is 'samenwerking en netwerking met andere actoren in binnen- of buitenland' een van de 10 nieuwe beoordelingscriteria voor het adviseren van ingediende beleidsnota's. Vanaf nu dienen de verenigingen bij opmaak van deze driejaarlijkse plannen dus aan te geven wat zij op dit vlak verwezenlijken.

6.3 Wegen op het internationaal jeugdbeleid (*)

Net als in 2007 werd er in 2008 veel tijd geïnvesteerd in **overleg** met alle betrokken actoren op verschillende niveaus, op allerhande fora. Om tot een gecoördineerde standpuntinname m.b.t. tot internationaal jeugdbeleid te komen en om ontwikkelingen op Europees en internationaal niveau betekenisvol te maken voor het Vlaamse jeugdbeleid, is voortdurend overleg een noodzaak.

In het kader van het Belgisch EU-Voorzitterschap 2010 wordt er met alle betrokken relevante actoren zeer regelmatig overlegd, zowel binnen de Vlaamse overheid en met de jeugdsector, als intra-Belgisch, als met de andere lidstaten die deel uitmaken van het teamvoorzitterschap (Spanje en Hongarije), met de Europese Commissie en het European Youth Forum om zo gedragen prioriteiten en kalender te kunnen uitwerken.

Aangezien de afdeling Jeugd de voorzitter van het Directiecomité Jeugd van de Raad van Europa (Comité directeur de la Jeunesse - CDEJ) levert, was zij ook zeer nauw betrokken bij de voorbereiding van de 8ste Ministerconferentie in november in Kiev en de Verklaring van de Ministers van Jeugd over de toekomst van het jeugdbeleid binnen de Raad van Europa, de prioriteiten van de volgende jaren en de resolutie hieromtrent aangenomen door het Comité van Ministers op 26 november 2008.

In 2008 rapporteerde Vlaanderen aan de Europese Commissie i.v.m. de vooropgestelde gemeenschappelijke doelen rond **beter begrip en kennis van jongeren** (zie ook hoofdstuk 3). Tevens was er een actuele evaluatieoefening over het samenwerkingskader inzake jeugd en de toekomstige prioriteiten. Zoals in het verleden gebeurde dat via een stuurgroep waar het 'kwartet' afdeling Jeugd, JINT, Vlaamse jeugdraad en onderzoekers/ Jeugdonderzoekplatform (JOP) vertegenwoordigd was. De resultaten van **Europinion**, een driedaags seminar voor jongeren in De Panne, opgezet door de Vlaamse jeugdraad i.s.m. JINT en de afdeling Jeugd, in het kader van de gestructureerde dialoog, werden meegenomen in de denkoefening rond toekomstige prioriteiten voor het nieuwe samenwerkingskader (zie ook hoofdstuk 4).

In 2008 organiseerde de afdeling Jeugd in samenwerking met het Youth Partnership (Europese Unie en Raad van Europa) **een internationaal seminarie "History on Youth Work"**. In 2009 krijgt dit een vervolg. Bedoeling is om de uitkomst van de discussies te gebruiken tijdens het Belgische Voorzitterschap.

In Estland vond een **seminarie** plaats, georganiseerd door de 3 Baltische staten en Vlaanderen, met de **focus op vrijetijdsactiviteiten**. Hier waren een Vlaamse trainer en Vlaamse experten/jeugdwerkers zeer actief betrokken.

De minister bevoegd voor Jeugd was binnen Europa en de Europese commissie bovendien pleitbezorger voor de 1 euro maatregel voor museumbezoek van jongeren onder de 25 jaar (zie ook hoofdstuk 11) en liet zich opmerken als tegenstander van het Mosquito-apparaat dat het mogelijk maakt om via ultrasone geluiden jongeren weg te jagen van openbare plaatsen.

6.4 Samenwerkingsontwikkeling

In 2008 werd het uitvoeringsbesluit inzake het decreet Vlaams jeugd en kinderrechtenbeleid voorbereid en besproken met de sector. Daarin werd ook een hoofdstuk **humanitaire projecten** voorzien. De bijsturing is vrij beperkt. De vormingsprojecten binnen dit luik werden geschrapt, de financiële tussenkomst aan projecten verhoogd.

De samenwerking Vlaanderen - Zuid-Afrika betreffende jeugd, kunsten, cultuur, erfgoed en sport is gefocust op vier lokale gemeenschapscentra voor de periode 2007-2009.

Sinds 2007 is een project gestart dat deel uitmaakt van een duurzaam samenwerkingsakkoord tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika. Dit akkoord werd afgesloten tussen Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel Bert Anciaux en zijn Zuid-Afrikaanse ambtscollega Essop Pahad.

Jaarlijks investeert de Vlaamse minister 1 miljoen euro in deze internationale samenwerking. Via de steun aan vier Zuid-Afrikaanse lokale gemeenschapscentra die werken rond cultuur, jeugd en sport creëert Vlaanderen mogelijkheden voor arme jongeren uit de townships. Kern van de samenwerking is kansarme Zuid-Afrikaanse jongeren bereiken via cultuur, jeugdwerk en sport. In het ondertekende memorandum werd duidelijk gesteld dat de vier geselecteerde gemeenschapscentra moeten fungeren als natuurlijke voorkeur voor Vlaamse artiesten en organisaties die Zuid-Afrika bezoeken. Daarom is er geopteerd voor Vlaamse structurele operatoren. Ieder jaar worden ook middelen voorzien voor 'capacity building' in Vlaanderen. Ook in 2008 organiseerde JINT deze training. Twintig Zuid-Afrikanen, gelinkt met de centra, werden in Vlaanderen verwelkomd en zij konden in verschillende organisaties een week aan de slag voor een korte 'twinning on the floor'.

In april 2008 werd een ministerieel bezoek aan Marokko gehouden. Dit bezoek beoogde drie doelstellingen waaronder het zoeken naar concrete en duurzame samenwerking op het vlak van cultuur, jeugd en sport. Deze intentie weerspiegelde zich uiteraard in het afgewerkte programma. Er werden ook de eerste ambtelijke contacten gelegd. Deze contacten kunnen gebruikt worden om in de toekomst eventueel een Vaste Gemengde Commissie (bestaande uit Vlaamse en Marokkaanse ambtenaren) bijeen te roepen met het oog op de opmaak van een Samenwerkingsprogramma voor Cultuur, Jeugd en Sport dat concrete en structurele uitvoering kan geven aan het bestaande Cultureel Akkoord uit 1975.

De Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd en Sport beschikt ook over een beperkt budget om in het kader van het internationaal cultuurbeleid een aantal eigen accenten te leggen. In 2008 werd een bedrag van 200.000 euro besteed aan de samenwerking met Marokko; hiervan is 85.000 euro naar jeugdprojecten - hoofdzakelijk uitwisseling - gegaan. Een extra 20.000 euro ging naar studiebeurzen voor jonge getalenteerde dansers bij P.A.R.T.S

In 2008 is verder ook werk gemaakt van een aantal eerste stappen in een Vlaams-Congolese samenwerking. De inbreng van de plaatselijke en Vlaamse partners werd uitgewerkt tot een project dat in juli 2008 daadwerkelijk van start kon gaan. Via concrete inhoudelijke projecten en activiteiten voor capaciteitsontwikkeling werken Vlaamse operatoren nu samen met Congolezen uit het culturele veld. De KVS speelt hierin een sleutelrol door haar expertise in Congo. Het geïntegreerde project zal over twee werkjaren lopen en dus ook in 2009 verder gaan.

6.5 Ondersteuning JINT vzw

In 2008 werd een nieuwe beheersovereenkomst afgesloten met JINT – coördinatieorgaan voor internationale jongerenwerking.

De publicatie "Jeugddiensten gaan internationaal" werd in 2008 geüpdatet en als bijdrage toegevoegd aan het losbladig Handboek "Lokaal jeugdbeleid" (Uitgeverij Politeia).

In 2008 zou een collega-groep voor jeugdconsulenten opgestart worden: een platform voor uitwisseling over internationale samenwerking binnen het lokaal jeugdbeleid. Maar, ondanks een gezamenlijke oproep mailing van de Vereniging voor Vlaamse Jeugddiensten en -consulentenJ en JINT naar alle Vlaamse gemeenten, vond men te weinig gemeenten bereid om mee te werken. JINT was wel wervend aanwezig op de provinciale vormingsdagen jeugdbeleid Trip Lokaal; en VVJ deed

een aantal studiebezoeken in het buitenland. Zowel VVJ als JINT hebben zich geëngageerd om ook in 2009 hiervoor aan de slag te gaan.

Op 13 november 2008 werd onder het motto “gluren bij de burens” en in de context van het Europese samenwerkingskader inzake Jeugd door JINT vzw een dag georganiseerd voor Nederlandse en Vlaamse lokale jeugdambtenaren en jeugdwerkers met een focus op participatie. Dit initiatief krijgt een vervolg in 2009.

6.6 Internationale initiatieven uit andere beleidsdomeinen

Artikel 5, §3 van het decreet van 18 juli 2008 vraagt naar:

‘de internationale initiatieven die vanuit de verschillende beleidsdomeinen genomen zijn op het vlak van het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de eerbiediging van de rechten van het kind in die landen of regio’s waarmee de Vlaamse Gemeenschap een decretaal goedgekeurd exclusief en algemeen samenwerkingsakkoord heeft gesloten. Het laatste onderdeel van het verslag wordt samengesteld op basis van documenten die publiek worden gemaakt betreffende voormelde landen door het Comité van de Rechten van het Kind zoals opgericht bij artikel 43 van het internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind.’

Deze bepaling valt uiteen in twee onderdelen.

Het eerste betreft de internationale initiatieven die vanuit de verschillende beleidsdomeinen genomen zijn op het vlak van het jeugd- en kinderrechtenbeleid. Dit is nieuw. Het biedt de mogelijkheid om het hoofdstuk ‘Internationaal’ dat handelt over internationaal jeugdbeleid ook open te trekken naar het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid, zoals gedefinieerd in het decreet op het Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid.

De naleving van de rechten van het kind in die landen en regio’s waarmee Vlaanderen samenwerkt, betreft een vervolg op jaarverslag dat werd ingevoerd door het opgeheven decreet van 15 juli 1997 en nu werd geïntegreerd.

Internationale initiatieven vanuit andere beleidsdomeinen werden gerapporteerd door het departement Onderwijs, het departement internationaal Vlaanderen en het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS).

Mevrouw Hilde Johnson, Deputy Executive Director van UNICEF, bracht op maandag 21 januari 2008 een bezoek aan de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid.

De projecten die vanuit het beleidsdomein internationaal Vlaanderen werden gerapporteerd, waren gesitueerd in **Bulgarije**.

We verwijzen onder meer naar het bilateraal project van SOS Schulden op school. Doel is de overdracht van Vlaamse expertise en best practices betreffende de aanpak op school-, gemeentelijk en regionaal niveau van vroegtijdig schoolverlaten. De bijdrage van de Vlaamse overheid is 50 281,02 euro, de bijdrage van SOS Schulden op school 4000 euro.

Andere projecten die het Departement internationaal Vlaanderen financierde in 2008 zijn gericht op de verbetering van de opvang van gehandicapte kinderen in Bulgarije:

- Project ‘Insight in disability’ van de Vlaamse Federatie van Gehandicapten Vlaanderen draagt 25 000 euro bij; Vlaamse Federatie van Gehandicapten 17 148 euro. Om de gehandicapten in staat te stellen om ‘op te komen’ voor een meer inclusieve maatschappij wil VFG hen vooreerst helpen door ‘peer counseling’ te organiseren om hun eigen kracht te leren kennen en zelfbewuster te

worden. De projectpartners werken aan empowerment en inclusie van de gehandicapten in Bulgarije door de organisatie van een waaier aan socio-culturele activiteiten, verspreiding van informatie, opvoeding, aanbieden individuele sociale diensten en de verdediging van de rechten van gehandicapten.

- Project van Pluralistisch Platform Gehandicaptenzorg 'Sustainable development of the Bulgarian network of service providers'. Vlaanderen draagt 96 605 euro bij, het Pluralistisch Platform Gehandicaptenzorg 32 650 euro. PPG wil zijn expertise betreffende management (informatie, advies en motivering van dienstverleners) overdragen en meewerken aan de ontwikkeling en organisatie van de lokale gehandicaptensector (organiseren van netwerken, samenwerking met de overheid bij het verwezenlijken van een wettelijk en financieel kader, onderhandeling met vakbonden, organisaties van gebruikers en ouders, ondersteuning van het tot stand komen van nieuwe diensten) in Bulgarije.
- Project van Zewopa 'Centres for before and after school care and during vacations periods for children with and without disabilities. Vlaanderen draagt 104 740 euro bij, Zewopa 42 285 euro. Doel van het project is de ontwikkeling van alternatieve sociale diensten voor vrijetijdsbesteding van kinderen met en zonder handicap, door het tot stand brengen van opvangcentra voor kinderen tussen 6 en 12 jaar in Bulgarije.

Tijdens 2008 initieerde het VAIS een nieuw project rond sociale economie en schooltuinen in de **Zuid-Afrikaanse provincie Kwazulu-Natal**. Dit project werd uitgewerkt in samenwerking met het Vlaams Departement Werk en Sociale Economie en sluit nauw aan bij een bestaand voedselzekerheidsprogramma in de provincie KwaZulu-Natal. In Zuid-Afrikaanse scholen bestaan er voedingsprogramma's, de zogenaamde 'school feeding schemes'. In de praktijk krijgen de scholen middelen van de overheid die ze gebruiken om maaltijden aan te bieden aan de leerlingen. Meer dan 7 miljoen kinderen krijgen op deze manier via de school vaak hun enige maaltijd van de dag. Meestal wordt voor de bereiding van deze maaltijden zeer eenzijdige en nutritioneel beperkte voeding aangekocht, zoals maïspap aangevuld met visconserven. Het voedselzekerheidsprogramma in KwaZulu-Natal tracht via het opzetten van schooltuinen de variëteit en de kwaliteit van de maaltijden te verhogen. Hiervoor wordt geïnvesteerd in watervoorziening, omheiningen en het landbouwklaar maken van de gronden. Het nieuwe project rond sociale economie focust ook op deze schooltuinen. In het kader van de sociale tewerkstelling worden arbeidsplaatsen gecreëerd voor het opdrijven en diversifiëren van de productie in de schooltuinen en voor het bereiden van kwaliteitsvolle maaltijden in de schoolkeukens. Concreet zullen er in het project rond sociale economie 2 x 30 mensen opgeleid en aangesteld worden in 30 pilotscholen die reeds betrokken zijn bij het voedselzekerheidsprogramma. Met andere woorden, het budget van de 'school feeding schemes' wordt in deze 30 scholen geactiveerd door er arbeidsplaatsen mee te creëren. Op termijn is het de bedoeling dat de meeropbrengst van de schooltuinen kan worden verkocht aan andere sociale voorzieningen zoals crèches of hospitalen, en dat de tewerkstelling zo kan verduurzaamd worden. 250 000 Euro van Vlaamse kant zal op die manier 3 800 000 Euro in KwaZulu-Natal activeren.

In 2008 werden, net zoals in de voorgaande jaren, een aantal initiatieven opgestart in de vorm van **onderwijsprojecten in het Zuiden**. De landen waarmee samengewerkt wordt, zijn o.a. India, Malawi, Mozambique, Zuid-Afrika en Cuba. Deze projecten hebben allemaal een link met kinderrechten omdat ze zich richten tot de verbetering van de kwaliteit van onderwijs (onderwijsinhoud, vorming van leerkrachten, infrastructuur,...) of de toegang voor alle kinderen tot (basis)onderwijs. De specifieke thema's waarrond wordt samengewerkt zijn divers.

De volgende driejaarlijkse projecten werden in 2008 opgestart en worden gecoördineerd en uitgevoerd door Unicef. Omdat deze organisatie heel specifiek rond kinderrechten werkt, geven we deze projecten meer in detail weer:

- Quality Elementary Education through social inclusion in Orissa (India, in 2008: 622 629,80 euro). Dit project sluit aan bij een vroeger project in het district Koraput (2005-2008), maar het is veel breder opgezet. De activiteiten in het kader van dit project zijn gericht op 3 dimensies: bewustmaking van de gemeenschap rond het belang van onderwijs voor inheemse meisjes, sociale inclusie (een betere toegankelijkheid tot kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen), capaciteitsopbouw bij deelstaat en districten op het vlak van de planning en opvolging van initiatieven die ondernomen worden rond onderwijs voor meisjes.
- Child Friendly Schools (Malawi, in 2008: 629 187,68 euro). De vele onderwijsnoden in Malawi zullen gelenigd worden door tussenkomsten in de districten Mwanza, Neno, Blantyre Rural, Dedza, Kasungu, Nsanje en Thyolo. Hier zal men de capaciteit van 150 scholen versterken zodat kinderen, en in het bijzonder meisjes, zich inschrijven en hun basisschool afmaken. In 20 scholen zal daarenboven een kindvriendelijke leeromgeving gecreëerd worden door te voorzien in educatief materiaal voor leerlingen en leerkrachten, klaslokalen, schoolbanken, latrines en waterputten. Bovendien zal het 'Child Friendly Schools'-model geïnstitutionaliseerd worden in alle basisscholen in Malawi.
- Child friendly schools for Africa (Mozambique, in 2008: 1 112 591,56 euro). De bedoeling van het project is om van alle basisscholen in Changara (ongeveer 100) "Child Friendly Schools" te maken. Alle scholen moeten voldoende basisinfrastructuur hebben om kwaliteitsvol onderwijs te kunnen geven aan alle kinderen uit het district (ongeveer 45.000 kinderen), ook weeskinderen en andere kwetsbare kinderen. Hiertoe zullen scholen een 'minimumkwaliteitspakket' krijgen, met als componenten onder andere een vorming in kindgeoriënteerd lesgeven, het herstellen van beschadigde klaslokalen, de uitbouw van gescheiden sanitaire voorzieningen voor jongens en meisjes, een focus op het aanleren van levensvaardigheden, sociale mobilisatie om onderwijs voor meisjes en HIV-preventie te promoten en de gezondheidsscreening van kinderen op school. De gemeenschappen in Changara worden actief betrokken bij het beheer van scholen.

De bovenstaande projecten lopen nog tot 2011. Jaarlijks wordt een evaluatieverslag en een nieuw werkplan voor het volgende jaar ingediend.

6.7 Rechten van het kind in die landen en regio's waarmee Vlaanderen samenwerkt

Het decreet vraagt naar de situatie van de rechten van het kind in die landen en regio's waarmee de Vlaamse Gemeenschap een decretaal goedgekeurd, exclusief en algemeen samenwerkingsverdrag heeft gesloten. Het betreft de volgende 13 landen: Bulgarije, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Luxemburg, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Zuid-Afrika en Kroatië. Daarbij vraagt het decreet uit te gaan van de vijfjaarlijkse aanbevelingen en slotbeschouwingen ('concluding observations') die het VN-Comité voor de Rechten van het Kind geformuleerd heeft.

In 2008 kwam alleen de situatie van Bulgarije aan bod bij het VN-Comité (op basis van de vijfjaarlijkse besprekingen). Op 21 mei 2008 heeft het VN-Comité voor de Rechten van het Kind het tweede periodiek rapport van Bulgarije over de toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) besproken. Vervolgens heeft het op 6 juni 2008 77 aanbevelingen aangenomen. Het oorspronkelijke rapport van Bulgarije, de lijst van bezorgdheden van het Comité (list of issues),

het antwoord van Bulgarije en de aanbevelingen van het Comité zijn te raadplegen op de website van het Comité voor de Rechten van het Kind (zie: www2.ohchr.org/english/bodies/crc/crcs48.htm).

Er moet verder nagedacht over hoe, in het licht van het IVRK, meer aandacht kan gaan naar het beleid voor kinderen en jongeren in het kader van het afsluiten en uitvoeren van bilaterale samenwerkingsakkoorden. In dit verband kan vermeld worden dat ChildONEurope op vraag van de intergouvernementele werkgroep "Europe de l'Enfance", die de vertegenwoordigers van de EU-ministers bevoegd voor kinderrechten verenigt, al enkele thematische vergelijkende studies heeft verricht op basis van de slotbeschouwingen die het Comité bij de periodieke rapporten van de lidstaten van de Europese Unie heeft geformuleerd.

7. Achtereenvolgend: een aantal beleidsrotondes

8. Beleidsrotonde 'Op kamp'

8.1 kwalitatief hoogstaande jeugdverblijfcentra (*)

In 2008 werd een kleine wijziging van het **decreet voor jeugdhostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw ADJ** goedgekeurd. De informatie over deze aanpassing liep via de websites en via e-zines van de betrokken actoren in de jeugdsector, van de afdeling Jeugd, Toerisme Vlaanderen...

In 2008 werden er 1.151 effectieve aanvragen ingediend, waarvan er 952 gunstig werden behandeld en 135 geweigerd wegens uitputting van de voorraad tenten. Voor heel het werkjaar werden er 11.899 tenten uitgeleend. Om tegemoet te komen aan het jaarlijkse tekort aan **tenten** werd in 2008 een uitzonderlijk budget van 2 miljoen euro voorzien voor de aankoop van 325 nieuwe seniortenten en 814 patrouilletenten. Nog in 2008 werd de overheveling van de uitleendienst kampeermateriaal naar het agentschap Sociaal- Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen voorbereid.

Er zou nog onderzocht worden of de **internaten** in de vakantie kunnen gebruikt worden voor jeugdkampen, maar dit bleek in 2008 nog geen prioriteit.

Vanuit de **dienst Toerisme voor Allen** binnen Toerisme Vlaanderen werden in 2008 79 jeugdverblijven financieel ondersteund. In totaal werd een bedrag van 4 528 755 euro aan subsidies toegekend. Mede door de subsidies Toerisme voor Allen konden een bijkomend aantal jeugdverblijven een definitieve erkenning behalen als Toerisme voor Allen-verblijf. Eind 2008 zijn er 384 definitief erkende jeugdverblijven, die allen voldoen aan de basis comfort-, kwaliteits- en veiligheidsvereisten. Vanuit de **dienst directe investeringen** van Toerisme Vlaanderen kregen ook in 2008 weer een aantal jeugdverblijven op projectmatige basis ondersteuning. Deze subsidie werd verleend voor moderniseringswerken, toegankelijkheidswerken, aankoop grond en voor nieuwbouwprojecten. Er is sedert de start van het decreet in 2003 een zeer duidelijke kwaliteitsverbetering opgetreden binnen de groep van jeugdverblijven. Een aantal jeugdverblijven werd volledig nieuw opgericht, waardoor ook aan de uitbreiding van de capaciteit tegemoet gekomen is.

Zoals vooropgesteld in het Vlaams Jeugdbeleidsplan wenste Toerisme Vlaanderen een inhaalbeweging te realiseren aangaande jeugdverblijfsinfrastructuur via een alternatieve financieringswijze. De minister bevoegd voor Toerisme maakte in 2008 in totaal 35 miljoen euro vrij voor de (ver)nieuwbouw van 9 jeugdverblijven (in Brasschaat, Brugge, Brussel, Diest, Hasselt, Koksijde, Kortrijk, Lier en Oostende). Privéondernemers zouden in totaal 37 miljoen euro investeren. Op 9 mei 2008 gaf de Vlaamse Regering haar goedkeuring voor het project '**inhaalbeweging inzake jeugdverblijfsinfrastructuur in Vlaanderen via alternatieve financiering**' en besliste de opdracht te gunnen via een onderhandelingsprocedure met bekendmaking. De oproep leverde echter geen kandidaturen op. Toerisme Vlaanderen dient een nieuw traject uit te schrijven.

De vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme werd ook in 2008 gesubsidieerd voor het beheer van de twee jeugdinfrastructuren van de afdeling Jeugd: Vormingscentrum Destelheide te Beersel (Dworp) en het Jeugdcentrum de Hoge Rielen te Kasterlee (Lichtaart). Destelheide is een vormingscentrum voor de jeugd dat prioritair ter beschikking staat voor kadervormingsinitiatieven van erkende Vlaamse jeugdverenigingen en voor overleg over jeugd en jeugdwerk. In 2008 waren er in Destelheide in totaal 34.184 overnachtingen. In het Jeugdcentrum De Hoge Rielen kunnen jongeren terecht voor kampeer- en bivakactiviteiten. De Hoge Rielen realiseerde in 2008 106.453 overnachtingen in de paviljoenen en 34.025 overnachtingen op de kampeerterreinen.

8.2 een kampvriendelijk beleidsklimaat (*)

Het Platform Jeugdtoerisme (Steunpunt Jeugd) organiseert nog steeds regelmatig overleg tussen de jeugdwerksector, de provincies en de Vlaamse overheid. Hier werd onder andere werk gemaakt van de inventarisatie van problematische regelgeving. Het **platform jeugdtoerisme** kwam in 2008 vijf maal samen en telde 32 leden. Op vraag van enkele koepelorganisaties werd eenmalig ook een uitwisselingsmoment georganiseerd over kampproblemen en hoe de koepels hiermee omgaan. Dit moment ging door tijdens de platformdag op 19 september 2008. Het platform Jeugdtoerisme boog zich het afgelopen jaar o.a. ook over de RuiTER-studie (aanbevelingen voor 'Ruimte voor Toerisme en Recreatie' in Vlaanderen); het internationaal jeugdtoerisme (opstarten van een werkgroepje); de aanpassingen in de decreten m.b.t. jeugdverblijven, de inventarisatie en het afwegingskader, een charter voor Waalse jeugdverenigingen enz.

Anderzijds werd in 2008 systematisch overlegd in de **werkgroep afwegingskader en de taskforce jeugdverblijven in opvolging van de rondetafel jeugdtoerisme**. In deze werkgroep zitten alle relevante actoren uit de jeugdsector, gemeenten en provincies samen met de verschillende betrokken beleidsdomeinen. Op de taskforce worden de voorstellen afgetoetst met vertegenwoordigers van de ministers bevoegd voor Toerisme, Jeugd, Landbouw, Ruimtelijke Ordening en Milieu.

In de schoot van de taskforce werd een werkgroep opgericht die in 2008 werkte aan een Actieplan Jeugdverblijfcentra. De problemen waarmee jeugdverblijfcentra kampten hadden namelijk niet enkel betrekking op ruimtelijke ordening. Daarom inventariseert het actieplan de verscheidene problemen (zonevreemdheid, ruimtelijke ordening, Vlarem, vergrijzing van de uitbaters,...) en stelt een aantal acties voor om deze, waar mogelijk, op te lossen. Een ontwerp van dit actieplan werd in het voorjaar 2009 voorgesteld en wordt momenteel verder uitgewerkt.

Het naslagwerk '**Loslopend Wild**' van Steunpunt Jeugd werd compleet geüpdatet, met hierin een uitgebreid hoofdstuk over allerhande regelgeving in verband met bos en natuur waar je bij de organisatie van jeugdkampen en -vakanties mee in aanraking kan komen. Anderzijds lanceerde Steunpunt Jeugd in 2008 de databank regelgeving, met o.a. fiches over veilige speeltoestellen en verplaatsbare voetbaldoelen. Onder het thema Jeugdtoerisme op de website vindt men dan weer informatie over reiscontracten, hoteldecreet, campingdecreet...

De Vlaamse overheid blijft absoluut inspanningen leveren om kansarme kinderen en jongeren en hun families (via het decreet Toerisme voor Allen) de kans op een vakantie te bieden via de subsidiëring van organisaties die dergelijke **doelgroepvakanties** organiseren of er ondersteuning aan geven: in 2008 bereikten men zo 72 912 vakantiegangers. Het Steunpunt Vakantieparticipatie is een dienst van Toerisme Vlaanderen en onderhandelt bij bestaande organisaties om plaatsen aan te bieden voor kinderen die via het Steunpunt op vakantie wensen te gaan. Jaarlijks brengt Toerisme Vlaanderen alle partners samen op het Forum Vakantieparticipatie. Toeristische aanbieders, sociale organisaties en vakantiegangers wisselen van gedachten en leren elkaars leefwereld kennen. Op 30 oktober 2008 ging de samenwerking met 1700, de Vlaamse infolijn van start. Op 20 januari 2009 werd het onderzoek

'Effecten en belang van vakantie voor mensen in armoede' voorgesteld aan de pers en gepubliceerd. De nieuwe publicaties dienen als basis voor het uitbreiden van het aanbod en het verbreden van het draagvlak. De vraag blijft immers groter dan het aanbod.

8.3 beleid voor eigenaars

Sinds de inwerkingtreden van het decreet op de jeugdverblijfcentra krijgen 44 jeugdverblijven van het type A en B een basissubsidie. 63 centra van het type C krijgen een basis en werkingsubsidie. Van die type C centra krijgen 47 centra ook een personeelssubsidie. Dit is bijna een verdubbeling sinds het decreet in werking trad. Uit de cijfers van 2007 zien we dat het aantal jeugdverblijven voor jongeren in de lift zitten. Omwille van die reden werd het budget voor 2008 via herverdelingsbesluit dan ook verhoogd.

De wijziging van het decreet in 2004 had als doelstelling de diversiteit onder de jeugdverblijfcentra in stand te blijven houden. Omwille van die reden werd er voor gekozen ook de type A en B jeugdverblijven een basissubsidie te verstrekken..

Een vaststelling die we alvast kunnen maken, is dat verschillende uitbaters hun verblijf 'opwaardeerden' naar een type C omdat ze zo hun jaarlijkse subsidie aanzienlijk konden uitbreiden.

Nu het decreet enkele jaren in werking is, lijkt het aangewezen het decreet op zijn effecten te beoordelen. Naast een administratieve vereenvoudiging moet ook onderzocht of het verlenen van een basissubsidie voldoende is als stimuleringsbeleid voor het aanbod van de centra van het type A en B.

In het aangepaste decreet op de jeugdverblijfcentra, zoals bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 21 november 2008, wordt nu ook rekening gehouden met de nieuwe categorie van hostels. Voortaan spreken we van het 'decreet houdende subsidiëring van hostels, jeugdverblijfcentra, ondersteuningsstructuren en de vzw Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme'.

Met de rondetafelconferentie Jeugdverblijven in 2007 werden de eerste stappen gezet om onder andere het zoneringprobleem van de jeugdverblijfsinfrastructuur aan te pakken.

Bij heel wat uitbaters van jeugdverblijfcentra rijzen nog steeds veel vragen en onzekerheden over het thema zonering en ruimtelijke ordening. Om hieraan tegemoet te komen, publiceerde het Departement Ruimtelijke Ordening in 2008 de brochure "Ruimtelijke Ordening en Jeugdverblijven - wegwijs in de regelgeving". De makers van de brochure proberen de regelgeving zoveel mogelijk toe te lichten vanuit het oogpunt van de vele vrijwilligers in Vlaanderen, actief in de sector. Er werd ook 2 maal een infosessie georganiseerd over dit thema. Ook het hierboven reeds vermelde Actieplan Jeugdverblijfcentra zal hier althans gedeeltelijk een antwoord op moeten kunnen bieden.

Daarnaast werd in 2008 gewerkt aan het wijzigingsdecreet Ruimtelijke Ordening. Het ontwerp van dit decreet bevat momenteel een reeks aanpassingen in het voordeel van jeugd of jeugdverenigingen zijn. In opdracht van Toerisme Vlaanderen werd in 2008 de **inventarisatie van alle jeugdverblijfsinfrastructuur** in Vlaanderen afgewerkt. Aandacht ging hierbij uit naar zonering en vergunningstoestand, maar ook andere relevante gegevens werden in kaart gebracht. De onderzoeksoopdracht werd uitgevoerd door het planbureau ADOPLAN bvba. Een stuurgroep met vertegenwoordigers van verschillende administraties, de provincies, de lokale besturen en de verschillende betrokken sectoren volgde de inventarisatie van nabij op.

Een consensus over de ruimtelijke inplanting van jeugdverblijfplaatsen is er nog niet. In 2008 werd alles echter in stelling gebracht om te komen tot een **ruimtelijk afwegingskader als beleidsinstrument** voor gemeenten, provincies en Vlaamse overheid, om systematisch alle geïnventariseerde problemen te kunnen aanpakken. Dit alles moet leiden tot meer rechtszekerheid voor de uitbaters. Het blijft ongetwijfeld belangrijk de gemeentebesturen te wijzen op het belang van een jeugdtoeristisch beleid voor hun gemeente, met expliciete keuzes voor meer ruimte voor kinderen

en jongeren, ook voor jeugd op kamp. Medegebruik is hier een belangrijk aandachtspunt. Ook is het belangrijk continu te blijven werken aan veilige en kwaliteitsvolle infrastructuur en de uitbaters goed te informeren omtrent allerhande wijzigingen en evoluties in de wetgeving dit duidelijk een opdracht voor het CJT.

De ontwikkeling van een **startersbeleid** inzake jeugdverblijven werd in 2007 reeds overgedragen aan het Centrum voor Jeugdtoerisme. Ook jeugdorganisaties die hun jeugdlokalen willen uitbreiden met een verblijfsfunctie kunnen bij hen terecht.

8.4 efficiënte gegevensverzameling

In de loop van 2008 werden de uitvoeringsbesluiten van het decreet Toerisme voor Allen aangepast, met als bedoeling een **administratieve vereenvoudiging** te bekomen voor het aanvragen van een erkenning en subsidie Toerisme voor Allen. Zo moeten bijvoorbeeld de erkenning en het bijhorende jeugdlabel niet langer om de drie jaar vernieuwd worden. Uitbaters van erkende centra Toerisme voor Allen kunnen sedert 2008 sneller en makkelijker hun overnachtingsgegevens bijhouden. De overnachtingsgegevens van de jeugdverblijven kunnen via een persoonlijke login, bijgehouden worden via de website **www.jeugdverblijven.be**. Zij kunnen elk op hun eigen beheerspagina de nodige aanpassingen doen: gegevens over het jeugdverblijf aanpassen, kalender bijwerken, foto's opladen...De statistiekenmodule stuurt sinds 2008 digitaal de overnachtingscijfers door naar ADSEI (Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie) en Toerisme Vlaanderen. Een hele vooruitgang, want in het verleden moesten de cijfers telkens maandelijks apart worden opgestuurd naar de verschillende diensten. Ook de cijfers voor de afdeling Jeugd kunnen zij op het einde van het jaar gemakkelijk genereren en inpassen in hun jaarlijkse werkingsverslag. In de databank achter www.jeugdverblijven.be staan de verblijven aangevinkt die subsidies krijgen van de afdeling Jeugd (op basis van de subsidieaanvragen). Voor deze jeugdverblijven worden de cijfers berekend die in het begin van het jaar zullen moeten ingevuld worden op het werkingsverslag. Er hoeven dus geen specifieke formulieren meer ingevuld. Deze mogelijkheden worden reeds door meer dan de helft van de uitbaters actief gebruikt.

Uiteraard zal bij een herschrijving van het decreet (zie hoger) meer gebruik gemaakt worden van de mogelijkheden van www.jeugdverblijven.be op het vlak van de administratieve lastenvermindering voor de uitbaters van centra.

Deze centrale website werd zo een interessante online tool die de mogelijkheid biedt tot het indienen van subsidieaanvragen, het ingeven en opvragen van statistische informatie en de uitbouw van een kampeerrepertorium.

Via de achterliggende databank van de bovenvermelde website worden op een efficiënte manier gegevens verzameld die kunnen geraadpleegd worden door zowel Toerisme Vlaanderen, het Centrum voor Jeugdtoerisme en afdeling Jeugd. Op die manier kan een **degelijke effectenmeting** gebeuren van het gevoerde beleid en de huidige decreten. De website zorgt voor een schat aan informatie over overnachtingscapaciteit, bezettingsgraden, evoluties in soorten jeugdverblijfscentra (uitrustingsniveau, ligging, erkend of niet ...) en dergelijke. Zo beschikken we opnieuw over betrouwbare cijfergegevens over het aanbod van het jeugdtoerisme in Vlaanderen. Ook andere overheden (gemeenten en provincies) kunnen deze databank gebruiken om cijfergegevens over de sector te bekomen.

Via deze website kunnen beheerders van jeugdverblijfscentra ook hun overnachtingsgegevens bijhouden, die maandelijks automatisch worden doorgestuurd aan ADSEI (het vroegere NIS) en aan Toerisme Vlaanderen.

8.5 informatie op maat

Voor de kampeergronden beheert Steunpunt Jeugd sinds half 2007 de vernieuwde website **www.kampterrein.be**. Hier kunnen de eigenaars, maar ook de gebruikers terecht voor informatie over de beschikbare kampterreinen, per provincie, per regio. Steunpunt Jeugd actualiseerde in 2007 ook de website **www.kampeercentra.be**. Hierop staat vanaf nu enkel nog actuele informatie over de Waalse kampeercentra. Voor de jeugdverblijven in Vlaanderen wordt doorverwezen naar **www.jeugdverblijven.be**, dat beheerd wordt door het Centrum voor Jeugdtoerisme (CJT). De drie vermelde websites kregen in 2008 een nieuwe impuls en werden geüpdatet. In het najaar werd actief promotie gevoerd, onder meer tijdens de startdagen van de jeugdbewegingen. Feit is dat er nog moet werk gemaakt van een goede link tussen reserveringssystemen op verschillende informatiewebsites en boekingscentrales, ook op Waals en Europees niveau.

9. Beleidsrotonde 'Fuiven'

9.1 scheppen van een positief fuifklimaat

De Vlaamse overheid geeft haar fuifbeleid in grote mate vorm door de ondersteuning van het initiatief **Fuifpunt** dat valt onder de werking van Steunpunt Jeugd. Via de website www.fuifpunt.be en haar nieuwsbrieven is fuifpunt dé informatiebron bij uitstek voor organisatoren, beleidsmakers en uitbaters. Met de campagne "**Fuiven zonder kater**" kreeg de website een nieuw gezicht én spitste Fuifpunt in 2008 haar activiteiten vooral toe op jonge organisatoren. Enkele bekende DJ's vertelden over hun aparte feestervaringen en aan jonge organisatoren werd gevraagd hun grootste fuifflater te bezorgen. Iedereen kreeg uiteraard tips om het in de toekomst beter aan te pakken en 25 promotiekits werden verdeeld onder de winnaars van de wedstrijd. De grote winnaar kreeg daarbovenop een DJ-set van Buscemi cadeau.

Samen met de campagne stelde Fuifpunt haar eerste vormingspakket 'Feestles met Fuifpunt' voor. Dit is een pakket waarmee jeugdwerkers zelf aan de slag kunnen om vorming over fuiven te organiseren. Alle jeugddiensten kregen een dergelijk pakket en alle provinciale en regionale secretariaten konden er een bestellen. Het pakket is eveneens online beschikbaar.

Een andere vorming rond het concept van fuifadviseurs staat in de steigers en wordt in 2009 uitgewerkt.

9.2 vereenvoudiging regelgeving

In februari 2008 werd een **evaluatievergadering van de Vlaremwetgeving** gehouden waarbij zowel verschillende overheden als Fuifpunt en andere betrokkenen uit de jeugdsector op aanwezig waren. Op basis van de resultaten van deze vergadering en de evaluatie door de afdeling Milieuvergunningen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, werd geen voorstel tot aanpassing van de regelgeving voorgesteld.

Fuifpunt was ook op andere vlakken actief als belangenbehartiger en werkte mee aan de onderhandelingen over de billijke vergoeding en de daaraan gelinkte website www.ikgebruikmuziek.be.

Fuifpunt werkt ten slotte ook aan de sensibilisering rond vereenvoudigde regelgeving naar lokale besturen toe. Dit gebeurde door hun medewerking aan de vorming over feestloketten van de jeugddienst van Oost-Vlaanderen maar ook door de anti-regulitis tips in haar nieuwsbrief alsook haar 'Feestelijke Trefwoordenboekje', een overzicht van alle wet- en regelgeving rond fuiven.

9.3 stimulansen voor lokale fuifzalen (*)

Het informatiepakket voor architecten en lokale besturen over de Vlaremwetgeving en bouwtechnische aspecten van fuifinfrastructuur, ontwikkeld door de Vlaamse overheid, werd in januari 2008 door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Orde van Architecten verzonden. De website www.fuifpunt.be blijft bovendien heel wat nuttige informatie over fuifinfrastructuur aanbieden.

Op vraag van de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid zal in 2009 de impact van zowel de prioriteit jeugdwerkinfrastructuur uit het decreet op het lokaal jeugd- en jeugdwerkbeleid en het nieuwe reglement verenigingslokalen op het lokale fuifinfrastructuuraanbod als te onderzoeken thema opgenomen worden door de coördinerende administratie en de betrokken reflectiegroep lokaal jeugdwerkbeleid.

10. Beleidsrotonde 'Sport'

10.1 ontmoeting jeugd- en sportbeleid

In 2008 ging Steunpunt Jeugd actief op zoek naar mogelijkheden om te komen tot **meer samenwerking tussen de jeugdsector en de sportsector**. Uiteraard is er nog steeds het laagdrempelig vormingsprogramma van de Vlaamse Trainersschool (Blos) voor jeugdwerkers maar Steunpunt beoogde een meer concrete toenadering tussen de eigenlijke actoren uit beide sectoren. Verschillende sport- en jeugdactoren bleken niet geïnteresseerd in een structureel overleg.

Op basis van besprekingen met verschillende actoren uit zowel het jeugdwerk als de sportsector en de input van studiemomenten maakte Steunpunt Jeugd een dossier op dat de kansen en behoeften binnen de rotonde sport in het geïntegreerd jeugdbeleid weergeeft. In Krax 7.4 werd een artikel over de mogelijke risico's bij sporten in het jeugdwerk gepubliceerd. In 2009 zal Steunpunt Jeugd hier verder op inspelen en een viertal regelfiches verspreiden over sportwetgeving waar jeugdwerkers mee in aanraking kunnen komen.

Met de organisatie van de eerste **Buitenspeeldag** op 25 juni 2008, wou de Vlaamse overheid de aandacht vestigen op het belang van buiten spelen én sporten in de publieke ruimte. Steeds minder kinderen blijken in de openbare ruimte te spelen terwijl er vanuit gegaan wordt dat buitenspelen positieve effecten heeft op hun ontwikkeling (lichamelijk, sociaal, psychologisch, natuurbeleving,...). Door het ondersteunen van jeugd- en sportdiensten met promotiemateriaal voor de organisatie van de Buitenspeeldag in hun gemeente werd gemeentebesturen ook de mogelijkheid geboden om samenwerking tussen verschillende diensten mogelijk te maken. Met een deelname van 106 gemeenten aan de eerste editie kan niet anders dan van een succes gesproken worden.

Op het vlak van de afstemming tussen de decreten lokaal beleid werd een volgende stap genomen met de komst van de uitvoeringsbesluiten voor **decreet Sport voor Allen**. Het decreet maakt niet alleen serieuze inspanningen mogelijk voor recreatieve sportbeoefening maar zorgt ervoor dat de aanpak van het lokale beleid procedureel gelijkaardig verloopt aan het cultuur- en jeugdbeleid. Bovendien worden er via de impulssubsidies stimulansen gegeven om de kwaliteit van de jeugdsportbegeleider te verhogen

De Vlaamse overheid onderkent het belang van de mogelijkheden tot experiment op het kruispunt van jeugd en sport. Met de ondersteuning van verschillende **proeftuinen** biedt zij kansen om op dit kruispunt te werken. Voor de eerste proeftuin, gericht op de opleiding, vorming en duurzame tewerkstelling van **buurtsportbegeleiders** werd in 2008 een projectoproep gelanceerd naar centrumsteden. Het gaat hier om een gezamenlijk initiatief met de minister van sociale economie. Het project werkt met zogenaamde klaverbladfinanciering, wat betekent dat vanuit Vlaanderen en de lokale overheden samen financiële middelen ter beschikking worden gesteld om het lokale initiatief te ondersteunen.

Ten tweede werden er ook **proeftuinen 'sport in grootsteden'** opgezet. Deze proeftuinen willen sportclubs uit Antwerpen, Gent en Brussel versterken om beter hun maatschappelijke rol te kunnen opnemen ten opzichte van jongeren en hun ouders die door een cumulaat van factoren behoefte hebben aan een breed ondersteuningspakket.

Tijdens het eerste volledige werkjaar van het project Kort op de Bal werden verenigingsondersteuners actief in de verschillende clubs. Zij werkten voornamelijk op drie vlakken: sporttechnisch werden trainers bijgeschoold en werden nieuwe methodieken aangeleerd, op vlak van materiaalondersteuning werd trainings- en educatief materiaal aangekocht en op vlak van sociaal-

educatieve verenigingsversterking werd werk gemaakt van de uitbouw van de clubstructuren, het netwerk van de club, een ouderwerking, het opzetten van extra-sportieve activiteiten en de aandacht voor Nederlands binnen de clubs.

Met de proeftuin 'Open stadion' wil de minister bevoegd voor cultuur, jeugd en sport het sociaal-maatschappelijk engagement van voetbalclubs versterken. 15 clubs uit eerste en tweede klasse worden hierbij ondersteund voor een project dat de participatie van kansengroepen (personen met een handicap, gedetineerden, personen die leven in armoede, gezinnen met kinderen en mensen met een divers etnisch-culturele achtergrond) aan sport, jeugdwerk en cultuur bevordert.

Een pilootproject om de deelname van kinderen en jongeren uit kansengroepen aan de Bloso sportkampen te bevorderen werd eveneens opgezet. In samenwerking met lokale partners werd de doelgroep bepaald en benaderd en een voordelig deelnemingstarief aangeboden. Desgewenst werden de deelnemers thuis afgehaald en teruggebracht. (Uit een eerste evaluatie bleek dat nog andere drempels (internaatsformule, afstand,...) een rol blijken te spelen). In 2009 wordt het project uitgebreid.

Een gelijkaardig project wordt opgezet met Sporta, Sportivak,, Gezinssportfederatie, de Vlaamse Atletiekliga en de Koninklijke Belgische Korfbalbond –Vlaamse Liga. Via bezoeken aan een sportkamp en andere toelidende activiteiten, trachten zij de jongeren en ouders te laten kennismaken met de gang van zaken op een sportkamp.

10.2 openstellen van sportinfrastructuur (*)

De Buitenspeeldag die hierboven reeds beschreven werd, moet eveneens beschouwd worden als een oproep van de Vlaamse overheid aan lokale besturen om na te denken over het **gezamenlijk gebruik van zowel publieke ruimte als sport- en spelinfrastructuur**.

In Vlaanderen zijn er 179 **zwembaden** die uitgebaat worden door een overheid. Omdat heel wat lokale besturen moeilijkheden ervaren om hun zwembaden ook op avonden, zondagen of feestdagen open te stellen (momenten waarop volwassenen en families met kinderen net tijd hebben om te gaan zwemmen) werd beslist om hen extra ondersteuning te geven voor een **uitgebreider aantal openingsuren**.

Op 14 mei 2008 keurde het Vlaams Parlement het ontwerp van [decreet betreffende een inhaalbeweging in sportinfrastructuur via alternatieve financiering](#) goed. Dit decreet vormt het wettelijk kader voor het **Vlaams Sportinfrastructuurplan** en biedt een kader om op middellange termijn het globale tekort aan sportinfrastructuur weg te werken. Het besluit ter uitvoering van dit decreet, dat op 18 juli 2008 definitief werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering, regelt een eerste inhaalbeweging, die zich concentreert op volgende types sportinfrastructuur: kunstgrasvelden, eenvoudige sporthallen, eenvoudige zwembaden en multifunctionele sportcentra. Op die manier zal gedurende de komende 3 jaar sportinfrastructuur gerealiseerd worden voor een totale investeringswaarde van 225 miljoen euro. Daarmee zal het tekort aan sportinfrastructuur voor 35% weggewerkt zijn. Idealiter moet dit op langere termijn kunnen leiden tot mogelijkheden voor het gebruik van sportinfrastructuur door niet-sport organisaties.

Ten slotte besloot de minister bevoegd voor Cultuur, Jeugd en Sport een extra budget vrij te maken voor **eenmalige infrastructuurwerken aan particuliere verenigingslokalen**. De subsidies zijn bedoeld voor een kwaliteitsverbetering op vlak van beschikbaarheid, toegankelijkheid, inrichting van de directe omgeving, hygiëne en sanitair, isolatie, energiebesparing, veiligheid, inbraak- en vandalismpreventie, en een meer efficiënt gebruik van de natuurlijke hulpbronnen. Het betreffende subsidiereglement werd voorgelegd aan de Vlaamse Regering op 18 juni 2008. Op basis hiervan

konden projecten ingediend voor subsidiering in 2008 (en 2009). Voor beide aanvraagronde kwamen enkel verenigingslokalen in aanmerking die hoofdzakelijk worden gebruikt door kinderen en jongeren. In 2008 werden 120 initiatieven uit de jeugd-, sport- en cultuursector gesubsidieerd voor een bedrag van 2 miljoen euro, 10% daarvan waren sportinfrastructuurdossiers.

10.3 kwaliteitsvolle jeugdsport

In navolging van het symposium ‘**Sport op jongerenmaat**’ in 2006, ondertekenden heel wat (erkende én niet erkende) Vlaamse en Belgische sportfederaties, sportclubs, jeugdorganisaties, scholen, bedrijven, individuele leerkrachten en trainers, provincies en gemeenten samen met de Vlaamse overheid de **Panathlon Verklaring voor ethiek in de jeugdsport**. Ook de Vlaamse overheid nam hierin enkele stappen om dit initiatief te ondersteunen. Zo was de opvolging van de Panathlon Verklaring één van de beoordelingscriteria voor het bekomen van projectsubsidies jeugdvoetbal bij de Vlaamse Trainersschool (Blos). Wie een opleiding van de Vlaamse Trainersschool (Blos) wil volgen, moet bij zijn inschrijving verklaren de Panathlonverklaring te onderschrijven. Tijdens de cursussen wordt ook expliciet aandacht besteed aan de Panathlonverklaring. Voor de toekomst is de verdere implementatie van de Panathlon Verklaring belangrijk. Verder wordt binnen de reflectiegroep Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid de vraag gesteld naar een volledige toepassing van het IVRK binnen het streven naar kwaliteitsvolle jeugdsport. Zo is – onder meer - ‘het recht op participatie van kinderen’ een thema dat extra aandacht verdient.

De Vlaamse overheid heeft in haar sportbeleid eveneens **aandacht voor het welzijn van kinderen en jongeren**. In het kader van het ‘Sport voor Allen’-decreet werd het thema van **het impulsbeleid** van de gemeentebesturen vastgelegd: de kwaliteit van de jeugdsportbegeleider verhogen in de sportverenigingen, aangesloten bij een erkende Vlaamse sportfederatie. De beleidsdoelstelling van de Vlaamse Regering met die impulssubsidie is het verkrijgen van meer en hoger sportgekwalficeerde jeugdsportbegeleiders en jeugdsportcoördinatoren, actief in meer erkende sportverenigingen om zo de kwaliteit van de lokale jeugdsport te verhogen..

De Vlaamse Trainersschool ontwikkelde en implementeerde de opleiding van **aspirant – initiator**. Deze kortlopende toegankelijke opleiding, op maat van jongeren (vanaf 16 jaar) wil jongeren stimuleren om kennis te maken met het sportkaderopleidingsaanbod en om mee verantwoordelijkheid op te nemen binnen de sportclub. Het aanbieden van deze opleiding moet op clubniveau de kwaliteit van het huidige, niet gekwalificeerde, lesgeverskorps verhogen, wat automatisch zal resulteren in een kwaliteitstoename van het clubaanbod.

Bij decreet van 12 november 2008 werd de wijziging van het decreet medisch verantwoord sporten tot het decreet **medisch en ethisch** verantwoord sporten aangenomen. Met ethisch verantwoorde sportbeoefening wordt bedoeld: het geheel van positieve waarden en daarmee verband houdende preventieve en curatieve maatregelen, bepalingen en aanbevelingen die eenieder in acht moet nemen met het oog op de bewaring en bevordering van de ethische dimensie in de sport. Deze waarden kunnen onder andere zijn: de rechten van het kind, inclusie, fair play, de fysieke en psychische integriteit van het individu, respect voor diversiteit, verantwoordelijkheidszin, solidariteit. Ethisch verantwoorde sportbeoefening is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap, de sportfederaties en de sportverenigingen. Het decreet voorziet in een vastlegging door de Vlaamse Regering van een aantal richtsnoeren inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening waarmee de sportfederaties en de sportverenigingen in hun beleid rekening houden.

De subsidiëringsbesluiten voor de **facultatieve opdracht jeugdsport** en de **facultatieve opdracht sportkampen voor de sportfederaties** werden in 2008 herschreven en vereenvoudigd. Door deze wijzigingen zouden er meer kwaliteitsvolle sportkampen georganiseerd moeten kunnen worden en zal elke sportfederatie op maat aan een jeugdbeleid kunnen werken.

In 2008 werden voetbalclubs met een jeugdwerking gestimuleerd een dossier in te dienen om in aanmerking te komen voor ondersteuning van kwaliteitsverbeterende initiatieven binnen hun jeugdwerking. 1 435 000 euro werd voorzien voor projectsubsidies in het jeugdvoetbal (veldvoetbal).

Op het snijvlak tussen sport en school is er het project '**Samen in topform**', een conditie- en bewegingsproject uitgewerkt voor kinderen van de basisschool. Dit project roept basisscholen op sport te integreren in het dagelijkse lessenpakket.

Daarnaast besloot de minister bevoegd voor Jeugd en Sport om de proeftuin Brede School die voorzien is in het participatiedecreet integraal te richten naar leerlingen uit secundair beroeps- en het buitengewoon onderwijs en naar sport. Het project 'Sport-buiten-gewoon' wil deze leerlingen – die significant minder aan sport blijken te doen en minder sportkansen krijgen dan hun leeftijdsgenoten – zelf voorstellen laten formuleren voor het opzetten van duurzame sportieve vrijetijdsprojecten met minimaal één externe, aan de vrije tijd en sport gelinkte partner.

Het ontwerp van decreet houdende de **organisatie van schoolsport** heeft als doel het bestaande aanbod van de schoolsport uit te bouwen tot een instrument dat de totale motorische en algemene lichamelijke vorming van leerlingen ten goede komt. Hiertoe is het noodzakelijk een maximale afstemming te realiseren tussen onderwijsactoren en sportactoren. Het feit dat jongeren zich in een steeds minder bewegingsstimulerende leefomgeving bevinden noopt de overheid tot het slaan van bruggen tussen de schoolsport en sportbeoefening in clubverband of bewegingsactiviteiten in niet-georganiseerd verband. In het decreet staat er dat er een stuurgroep zal opgericht worden om de vereniging die de organisatie van schoolsport op zich neemt nauwlettend op te volgen via de bepalingen, opgenomen in de subsidieovereenkomst. De leden van deze stuurgroep zijn: 1° de vereniging zelf; 2° het Departement Onderwijs en Vorming; 3° het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media; 4° het Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie (Blosa); 5° de sportorganisaties, op voordracht van de sectorraad Sport van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

11. Beleidsrotonde 'Cultuur'

11.1 diversiteit in cultuurbeleid (*)

De Vlaamse overheid heeft in haar cultuurbeleid oog voor diversiteit. Het **decreet** houdende stimulerende en flankerende maatregelen ter bevordering van de **participatie in cultuur, jeugdwerk en sport**, dat werd goedgekeurd op 9 januari 2008 door het Vlaams Parlement, biedt hiervoor garanties. Binnen dit decreet kregen zowel een aantal initiatieven van het actieplan interculturaliseren (zie hoofdstuk 5) als verscheidene andere initiatieven gericht op een zo divers mogelijke participatie aan het cultuuraanbod van verschillende kansengroepen een decretale plaats. Zo werden in 2008 verscheidene projecten gesubsidieerd die zich concentreren op kinderen en jongeren die in armoede leven. Via de reeds bestaande decreten (Kunstendecreet, Decreet Vlaams Jeugdbeleid,...) wordt tegelijkertijd werk gemaakt van een zo divers mogelijk **cultuuraanbod**.

Wie een uitgebreid aanbod heeft en in het belang daarvan gelooft, moet ook werk maken van **cultuureducatie, cultuurcommunicatie en -informatie**. In 2008 ging de afdeling Jeugd van het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen in samenwerking met CJP aan de slag voor de derde versie van 'Smakers'. Op 19 februari 2009 werd het boek voorgesteld. Cultuurnet van haar kant werkte binnen het kader van haar 'Vlieg'-label en met mediapartners als Yeti en Ketnet verder aan het informeren van kinderen tot 12 jaar over het cultuuraanbod. Zo ging Vlieg in de zomer van 2008 op 'wereldreis' langs allerlei cultuurhuizen om kinderen op een ludieke en laagdrempelige manier te doen kennismaken met andere culturen. Cultuurnet zette ook mee zijn schouders onder de communicatie van het 'Supervlieg' project van Mooss vzw en Artforum vzw (met steun van Locus) dat in oktober 2008 van start ging. Tijdens zo'n Supervliegdag of -weekend organiseert elk van 17 deelnemende gemeenten een eigen cultureel kindermenu.

In 2008 werden de eerste Kif Kif awards uitgereikt als afsluiter van hun interculturele kunstwedstrijd. Met deze wedstrijd wil het intercultureel platform Kif Kif de podiumkunsten kleuren. Prijzen werden toegekend aan groepen of individuen van 15 tot 30 jaar in de categorieën muziek, dans en spoken word. In totaal kregen negen finalisten een beurs van 5 000 euro en een coach.

Op 1 juli 2008 werd nog een belangrijke stap genomen: vanaf die dag werd het voor elk kind of elke jongere jonger dan 26 jaar mogelijk om voor **maximum 1 euro** een landelijk (erkend) museum of een Vlaamse instelling te bezoeken. Bovendien werd 200.000 euro vrijgemaakt voor de organisatie AmuseeVous om het aanbod op een aantrekkelijke manier te communiceren en de doelgroep naar de musea te leiden. De reacties van musea waren voorlopig positief. Een concrete evaluatie op basis van bezoekcijfers is voorlopig nog te vroeg en wordt gepland voor 2011.

Bij het onderhandelen van de subsidieovereenkomsten van kunst- en/of erfgoededucatieve verenigingen voor de jeugd werd opnieuw de aandacht gevestigd op de mogelijkheid om jongeren aan het beleid van de organisaties te laten deelnemen. Sommige organisaties namen dit ter harte en maakten actief werk van het aanspreken van **jongeren om in de bestuursorganen of werkgroepen van de vereniging mee te werken**.

Met het nieuwe decreet houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid van 18 juli 2008 werd een aantal aanpassingen gemaakt o.m. aan de regelgeving voor de subsidiëring van jeugdculturele initiatieven. In het vorige decreet stond het voorbehoud dat jongeren het project buiten hun beroep om moesten organiseren. Voor jonge kunstenaars was dit vaak een probleem. In het nieuwe decreet, dat voor de projectsubsidies van kracht gaat vanaf januari 2010, is dit voorbehoud

weggenomen. Daardoor krijgen **jonge kunstenaars (tot en met 25 jaar) en/of kunstzinnige jongeren** de mogelijkheid om ondersteuning te vragen voor hun projecten.

In 2008 werd naar aanleiding van de **cultuurprijzen** voor de derde maal de Prijs van het Jeugdtheater uitgereikt. Drie initiatieven werden genomineerd: Arlette Van Overvelt, Studio Orka en Jo Jochems. De minister riep Jo Jochems uit tot laureaat van 2007 voor het maken van jeugdtheater met liefde en lef. Zij hoopt dat dat Jo Jochems andere jonge acteurs inspireert om ook voor jeugdtheater te kiezen, dat in de theateropleidingen nog steeds stiefmoederlijk wordt behandeld.

De cultuurprijzen 2008 waren bijzonder positief voor de jeugdsector: Jekino vzw kreeg de prijs voor film voor haar distributie van de betere kinderfilms terwijl het 'Open Kamp'-initiatief van de Scouts en Gidsen Vlaanderen de prijs van de vrijwilliger kreeg voor haar drempelverlagende karakter.

1 1.2 verdiepen van cultuurparticipatie

Net als 2007 stond 2008 vooral in teken van het komen tot een **geïntegreerd en samenhangend cultuur- en kunsteducatiebeleid**. Daarin kwam een grote kentering met de oprichting van een ambtelijke werkgroep binnen het beleidsdomein CJSM waarin vertegenwoordigers zitten van het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, de afdelingen Kunsten en Erfgoed van het IVA Kunsten & Erfgoed en van de afdelingen Jeugd en VOLC van het IVA Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. Deze samenwerking zorgde er mede voor dat in september 2008 de minister bevoegd voor cultuur en jeugd de beleids- en actienota 'Smaakmaker' kon presenteren. De nota biedt een hanteerbaar beleids- en referentiekader, een overzicht van de inspanningen die momenteel worden geleverd en een aantal concrete actiepunten voor de nabije toekomst. Via een uitgebreide inventaris kan men kennis maken met de rijkdom van het cultuureducatieve veld. Bovendien werd een volledig overzicht van mogelijkheden om subsidies aan te vragen opgenomen, door een overzicht van de betrokken regelgeving te geven. De nota is beschikbaar via:

http://www.cjsm.vlaanderen.be/cultuurbeleid/themas/cultuur_en_onderwijs/index.html#smaakmaker

Naast de ambtenarenwerkgroep werden ook plannen geformuleerd rond het opzetten van een netwerk cultuureducatie en een dag van de cultuureducatie (in samenwerking met het ministerie van Onderwijs & Vorming).

De commissie Onderwijs en Cultuur - met vertegenwoordigers uit het ministerie van Onderwijs en Vorming, het ministerie van Cultuur, Jeugd, Sport en Media en vertegenwoordigers uit het brede veld (leerkrachten, steunpunten, organisaties,...) - kon in 2008 eveneens haar eindrapport presenteren.

Het boek 'Gedeeld/verbeeld' omschrijft de concrete aanbevelingen en doelstellingen voor een betere cultuur- en kunsteducatie in Vlaanderen voornamelijk vanuit een onderwijsperspectief maar met aandacht voor dwarsverbanden met de cultuursector en het vrijetijdsgedrag. (http://www.canoncultuurcel.be/uploads/doc/2251ae5134b3caaefe49gedeeld_verbeeld.pdf).

In 2007 richtte de minister van Onderwijs en Vorming de werkgroep Inhoudelijke vernieuwing van het Deeltijds KunstOnderwijs op. De resultaten van de werkzaamheden van deze werkgroep werden najaar 2008 in de inspirerende publicatie 'Verdieping/Verbreiding' voorgesteld (<http://www.ond.vlaanderen.be/publicaties/eDocs/pdf/349.pdf>).

1 1.3 infrastructuur met oog voor jeugd (*)

Zoals reeds afgelopen jaar aangekondigd zijn er zeker mogelijkheden binnen de onderwijsinfrastructuur voor culturele doeleinden. Daarvan is het Brede School concept een goed voorbeeld (zie hieronder). De operationele doelstelling 11.3.1 werd dus in feite behaald. De vraag of er

ook in het algemene cultuurinfrastructuurbeleid van de Vlaamse overheid voldoende aandacht is voor kinderen en jongeren zal in de toekomst aan bod moeten komen.

1 1.4 afstemming jeugdwerk- en cultuurbeleid (*)

Met de verschillende aanpassingen aan decreten op het lokaal cultuur-, sport- en jeugdbeleid, werd gezocht naar zoveel mogelijk **afstemming** op het vlak van procedure en planning voor het lokale jeugd-, sport- (en cultuur)beleid. Een initiatief als Supervlieg, JeugdCentraal of de samenwerking van het netwerk Kindvriendelijke Steden in 2008 rond cultuurbeleid zijn voorbeelden van manieren waarop alvast lokaal jeugd- en cultuurbeleid mekaar kunnen vinden in het streven naar een **lokaal geïntegreerd jeugd cultuurbeleid**. Een dergelijk beleid is evenwel in grote mate afhankelijk van de inspanning op het lokale niveau. De Vlaamse overheid kan hierin slechts een sensibiliserende en toeleidende rol opnemen.

12. Beleidsrotonde 'Mobiliteit'

Voor de beleidsrotonde 'mobiliteit' formuleert het tweede Vlaamse jeugdbeleidsplan drie strategische doelstellingen: meer autonome, meer duurzame en veiligere mobiliteit. Deze doelstellingen, die staan voor de centrale belangen van kinderen en jongeren t.o.v. mobiliteit, kunnen niet los van elkaar beoordeeld worden. Zo kunnen activiteiten en maatregelen die bijvoorbeeld genomen werden ter verhoging van de verkeersveiligheid tegelijkertijd bijdragen tot een meer duurzame en/of meer autonome mobiliteit (en omgekeerd).

Anderzijds is te bedenken dat een 'veiligere mobiliteit' niet altijd compatibel is met de vraag naar meer 'autonome mobiliteit': meer autonomie vraagt vooral ook voldoende motorische en sociale vaardigheden in de omgang met de andere verkeersdeelnemers. De tolerantie tussen de weggebruikers is één van de centrale uitdagingen voor een huidig mobiliteitsbeleid. De andere doelstellingen hebben betrekking op wat men vandaag 'duurzame mobiliteit' noemt: volgens het Mobiliteitsplan Vlaanderen moet een duurzaam mobiliteitsbeleid de verplaatsingsmogelijkheden van de bevolking en de economische bereikbaarheid op een selectieve wijze waarborgen en op geïntegreerde wijze ook rekening houden met verkeersleefbaarheid, verkeersveiligheid en milieukwaliteit.

Het volgende overzicht van verschillende maatregelen en activiteiten toont aan dat er ook in 2008 veel is gebeurd om de Vlaamse wegen - ook voor kinderen en jongeren - veiliger en duurzamer te maken. Het moet duidelijk zijn dat het hier slechts een bloemlezing betreft – alle acties opsommen lukt niet -; voor meer voorbeelden zie het voortgangsrapport 2008 bij het Vlaamse Verkeersveiligheidsplan (<http://www.mobielvlaanderen.be/beleidsplanning.php?a=14>).

12.1 = 12.4.1 veilige en kwaliteitsvolle weginfrastructuur

De Vlaamse overheid deed ook in 2008 verscheidene inspanningen voor een veilige en kwaliteitsvolle weginfrastructuur. Binnen het kader van het mobiliteitsconvenant werd samen met de minister bevoegd voor openbare werken en de steden en gemeenten verder gewerkt aan de verhoging van de verkeersveiligheid in **schoolomgevingen**. In 2008 werden 12 modules 10 vastgelegd en een budget van 6 862 965,95 euro voor functionele en kostenefficiënte ingrepen die de weginrichting aanpassen in overeenstemming met een 30 km/u snelheidslimiet. Een nieuw Vademecum Schoolomgevingen wordt voorbereid.

Gemeentebesturen en scholen werden verder aangemoedigd om – samen met de leerlingen – **schoolbereikbaarheids- en schoolvervoersplannen** op te stellen. Gemeenten konden zich kandidaat stellen om in het schooljaar 2008-2009 deel te nemen aan het project 'Duurzaam naar school' en hiervoor subsidies ontvangen.

De aanleg van veilige fietspaden werd verder gezet. Ook in 2008 investeerde de Vlaamse overheid in samenwerking met provincies en lokale besturen in de uitbouw van het **bovenlokaal fietsroutenetwerk**, zodat op middellange termijn de dagelijkse fietsverplaatsingen veilig en comfortabel kunnen verlopen. Bij de prioriteitenbepalingen weegt het potentieel woon-schoolverplaatsingen zwaar door maar is ook de attractie naar andere (jeugd)bestemmingen meegenomen. In antwoord op een vraag van de Vlaamse Jeugdraad werd eind 2008 de afspraak gemaakt om de problematiek van verkeersveiligheid in de buurt van **vrijtijdsplekken** nader te onderzoeken en op te pakken.

In het kader van het **Fietsfonds**, dat bestemd is voor de betoelaging van de aanleg van fietspaden langs gemeentewegen, werd op het budget 2008 1 873 .115,59 euro vastgelegd. Anderzijds werd een

groot deel van de fietspaden langs gewestwegen aangelegd in het kader van de fietsmodules van het mobiliteitsconvenant. In 2008 werd 38 692 705,70 euro vastgelegd voor de modules 12 ('Aanleg of verbetering van fietspaden van het bovenlokaal, functioneel fietsroutenetwerk buiten het gewestdomein als alternatief voor fietspaden langs gewestwegen') en 13 ('Aanleg of verbetering van fietspaden langs gewestwegen door de lokale overheid'). De Vlaamse overheid ondersteunde ook in 2008 de actie van de vzw Trage Wegen om meer specifieke kennis en ervaring op te bouwen rond deze cruciale bijdrage die **trage wegen** kunnen hebben in de lokale verplaatsingen te voet of met de fiets. Informatie rond concrete projecten en goede praktijkvoorbeelden worden uitgewisseld via de het trage-wegenportaal.

Het Netwerk Kindvriendelijke Steden organiseerde i.s.m. de vzw Trage Wegen een studie- en praktijkdag over '**speelweefsel**' op dinsdag 20 mei 2008 over de mobiliteit en het ruimtegebruik van kinderen en jongeren. Het accent lag hierbij op de verspreiding van goede praktijkvoorbeelden van woon- en leefgebieden met (speel)weefsel dat wegeltjes en paden met elkaar verbindt.

De communicatie en alle informatie over hoe lokale overheden een **duurzaam mobiliteitsbeleid** kunnen uitwerken, verloopt via de verspreiding van de maandelijkse Mobiliteitsbrief en de website www.mobielvlaanderen.be. Daar worden ook alle goede praktijkvoorbeelden gebundeld en gecatalogeerd op basis van verschillende trefwoorden.

De kerntaak van de Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde (VSV) bestaat uit de organisatie van opleidingen over verkeer en mobiliteit. Elk jaar publiceert de VSV het Jaarboek Verkeersveiligheid, met daarin goede voorbeeldprojecten op het vlak van educatie, infrastructuur en handhaving.

Het is duidelijk dat de zorg voor een veilige weginfrastructuur een continue doelstelling is. Hierbij moet wel de bedenking gemaakt dat infrastructurele aanpassingen niet persé tot meer veiligheid leiden. De weggebruiker bepaalt door zijn **gedrag** of infrastructurele ingrepen ook het gewenste succes t.o.v. een verbeterde veiligheid halen. Een andere bedenking is dat een 'veiligere mobiliteit' niet altijd compatibel is met de vraag naar meer 'autonome mobiliteit'. Feit is dat ongunstige omgevingsfactoren ('gemengd verkeer') zouden moeten gecompenseerd worden door een meer tolerant gedrag van de weggebruikers. Met betrekking tot verkeersonveiligheid moet dan ook blijvend geïnvesteerd in **kwaliteitszorg**, o.a. via het convenantbeleid inzake de lokale mobiliteitsplannen. Ook kinderen en jongeren moeten beseffen dat ze via het eigen gedrag tot meer veiligheid in het verkeer kunnen bijdragen.

12.2 = 12.4.2 meer openbaar vervoer

Kinderen en jongeren hebben recht op basismobiliteit, recht op onderwijs, recht op spelen, ... Uit deze rechten vloeit automatisch het recht voort om veilig de schoolpoort en andere voorzieningen te bereiken. Dat is niet voor elk kind, elke jongere of elk gezin even vanzelfsprekend. Stappen of (brom)fietsen is niet voor iedereen een haalbare en/of veilige oplossing. Een belangrijke taak is dus weggelegd voor het **openbaar vervoer**. De Lijn richt zich ook meer op de vrijetijdsverplaatsingen van jongeren.

Tijdens de evaluatie van de proefprojecten **gratis netoverschrijdend leerlingenvervoer** in het basisonderwijs kwam men tot de conclusie dat er te weinig aandacht bestond voor de promotie van het fietsen en te voet gaan naar school. De 9 proefprojecten bleven voorlopig verder lopen, maar, omwille van de vraag voor meer duurzame verplaatsingsmethoden wordt het proefproject vanaf september 2008 omgevormd in projecten '**Duurzaam naar school**'. Anderzijds werd verder onderzocht of het voor alle leerlingen van secundaire scholen mogelijk is om zich met het openbaar vervoer naar school te verplaatsen.

In een aantal van de nieuwe projecten netmanagement van De Lijn werd specifiek de nadruk gelegd op **vrijtijds- en evenementenvervoer**. Zo werd bijvoorbeeld in de loop van 2008 een uitbreiding van de nachtnetten van Leuven en Antwerpen bestudeerd. Waar mogelijk voorziet De Lijn bijkomend aanbod bij grote evenementen (Gentse Feesten, Pukkelpop, Rock Werchter, kustevenementen, etc.). De studie naar de haalbaarheid van de introductie van het TOV-biljet (combinatieticket taxi-openbaar vervoer) werd in 2008 afgerond.

Zoals reeds een aantal jaar het geval was, heeft De Lijn ook in 2008 een grote campagne gevoerd naar de jongeren met als voornaamste bedoeling de voordelen van de **Buzzy Pass** te promoten. Extra aanbod bij grote evenementen wordt op een speciale pagina op de website van De Lijn – ‘Evenementen’ – geafficheerd en ook via andere kanalen kenbaar gemaakt. Er wordt ook gestreefd naar structurele samenwerking met evenementenorganisatoren, waar mogelijk met klantvriendelijke prijs- en ticketformules. In dat verband kan bij wijze van voorbeeld verwezen worden naar de nieuwe, structurele samenwerking tussen het Antwerpse Sportpaleis en De Lijn. Ook de Oudejaarsnachtcampagne kadert hierin.

Om het **busverkeer stipter** te maken, werd verder geïnvesteerd in nieuwe doorstromingsprojecten en betere aansluitingen. In 2008 werd hiervoor 17,5 miljoen euro ingezet.

De Lijn voert op regelmatige basis **overleg met de NMBS**, in functie van een betere aansluiting van de vervoersnetten, vereenvoudiging tickets en afstemming tarieven.

Ook bij deze doelstelling moet goed gelet worden op het **draagvlakaspect**. Het is duidelijk dat het openbaar vervoer een belangrijke voorbeeldfunctie vervult inzake mobiliteit. Met name de chauffeurs van De Lijn kunnen zo het bewijs leveren dat men zich ook in de huidige verkeersdrukte op een rustige en harmonische wijze in het verkeer kan bewegen.

12.3 = 12.4.3 grotere verkeersvaardigheid

In 2007 werd het project ‘**Rijbewijs op school**’ gelanceerd, een ambitieus project waarbij leerlingen uit het zesde en zevende jaar secundair onderwijs op school lessen theorie kunnen volgen en het theoretische rijexamen afleggen vanaf de leeftijd van 17 jaar. Het project is een samenwerkingsverband tussen de VSV, erkende rij scholen en rijinstructeurs, GOCA en de scholen. Tijdens het schooljaar 2008-2009 werd ‘Rijbewijs op School’ aangeboden aan alle secundaire scholen in Vlaanderen. In 2008 werden hiervoor 2,5 miljoen euro aan subsidies aan de VSV toegekend. 45.000 leerlingen zullen hiermee hun theoretisch rijbewijs op school kunnen halen.

In 2008 werkte de stuurgroep Onderwijs in samenspraak met de verschillende onderwijskoepels een ‘Educatief Actieplan Verkeers- en Mobiliteitseducatie’ uit voor een geïntegreerde aanpak van **verkeers- en mobiliteitseducatie** in het secundair onderwijs. Alle secundaire scholen in Vlaanderen kregen één gratis exemplaar van de educatieve uitgave van het actieplan. In het kader hiervan kunnen de scholen beroep doen op begeleiding door de vzw Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten (vzw SNPB) in samenwerking met de VSV, voor de uitbouw van verkeersinitiatieven.

Jongeren vertonen een sterk verhoogd risico op een ongeval ten opzichte van de rest van de bevolking. Dit komt vooral door hun jonge leeftijd en geringe ervaring in het verkeer. Daarom werd reeds in 2007 gestart met ‘On the road’, een extra **rijvaardigheidscursus** van een halve dag voor jongeren die net hun rijbewijs behaalden (doelgroep 18-24-jarigen). De rijvaardigheidscursus is gericht op het aanleren en verbeteren van een preventief rijgedrag. Voor deze opleiding werd in 2008 een

budget van 104 714,65 euro vrijgemaakt. De effectiviteit van de opleiding wordt momenteel geëvalueerd door IMOB van de Universiteit Hasselt.

In het kader van het behalen van het rijbewijs speelt de opleiding een belangrijke rol. Hierbij is de taak van de vrije begeleiders tijdens de stageperiode niet te minimaliseren. Het is van belang dat correcte informatie wordt overgedragen en er zorg voor wordt gedragen dat de kandidaat-bestuurder voldoende rijervaring opdoet. In 2008 werd een subsidie toegekend aan de vzw KWB voor de realisatie van het project '**startpakket voor vrije begeleiders**'. In het eerste kwartaal van de projectperiode ging de aandacht voornamelijk naar de inhoudelijke uitwerking en realisatie van didactisch materiaal voor lesgevers en deelnemers, het verspreiden van promotiemateriaal, de bekendmaking van het pakket en de organisatie van infoavonden.

In 2008 werd ook een project opgestart om jonge weggebruikers (leerlingen in basisscholen) bewust te maken van de dodehoekproblematiek. Sleutelhangars met de opdruk "Opgepast! Dode hoek" werden verspreid onder de scholen.

Naast de bovenvermelde acties blijft er natuurlijk het **bestaande educatieve aanbod van de VSV**. In 2008 verschenen 2 inventarissen met een overzicht van bestaande materialen en projecten om Verkeers- en mobiliteitseducatie aan bod te laten komen in het basisonderwijs. (www.verkeerskunde.be) enerzijds, in het secundair onderwijs anderzijds: 'Inventaris verkeers- en mobiliteitseducatie – basisonderwijs'; 'Inventaris educatief materiaal – secundair onderwijs – verkeer en mobiliteit'.

Maar, niet alleen scholen hebben een belangrijke taak op het vlak van verkeers- en mobiliteitseducatie. Ook **gemeenten en politiezones** kunnen daarin een belangrijke rol spelen. Zij kunnen daarvoor ook op ondersteuning van de VSV rekenen:

- begeleidingen: de Vlaamse Stichting Verkeerskunde organiseert verschillende begeleidingen verkeers- en mobiliteitseducatie voor scholen, gemeenten en politie. De begeleidingen worden georganiseerd over de volgende onderwerpen: schoolvervoerplan, schoolbereikbaarheidskaart, pooling en praktische verkeers- en mobiliteitseducatie.
- studiedagen en vormingen: elk jaar organiseert de VSV ook een opleiding voor de startbaners verkeersveiligheid die bij gemeenten in dienst zijn. Verkeers- en mobiliteitseducatie is daarbij steeds een belangrijk aandachtspunt. Elk jaar organiseert de VSV ook de Cursus Verkeersveiligheid, voor onder meer medewerkers van gemeenten en politiezones. Eén module van die cursus is specifiek gewijd aan verkeers- en mobiliteitseducatie.
- educatief materiaal: de VSV ontwikkelt ook specifiek educatief materiaal voor politiezones. Voorbeelden zijn: De bon/bank op (verkeersklassen), Croescontrole (project weekendongevallen).

12.4 = 12.4.4 maatschappelijk verantwoord rijgedrag

Niet alleen verkeersvaardigheid leidt tot minder (dodelijke) ongevallen, ook een bepaalde **verkeersmentaliteit** moet nagestreefd worden. Voor de jaarlijkse sensibiliseringscampagne 'Drive Zero Prom!' wou **Drive Up Safety** de veilig bewuste weggebruiker in de bloemetjes zetten (eindejaarsperiode december 2008-januari 2009). Men beloofde 6000 bestuurders met een "partypack". Anderzijds liep het project 'Rode Draad 2008 – preventie rijden onder invloed van drugs' van de **Responsible Young Drivers (RYD)**. Het project bestond uit verschillende onderdelen: groepsgesprekken over de invloed van drugs met jongeren vlak voor ze hun rijbewijs halen (peer-drive clean); sensibilisering op scholen via de "promillebril drugs"; de Europese nacht zonder ongevallen waarbij men vrijwillige drugstesten doet in een 10-tal discotheken; een enquête bij

jongeren over hun houding tegenover rijden onder invloed van drugs; de clean party op 12 september 2008, waarbij werd aangetoond dat je geweldig kan feesten zonder alcohol en drugs.

In het kader van het Levenslijn Kinderfonds werd door middel van het toekennen van een subsidie van 200 000 euro een **animatiereeks over verkeersveiligheid** gecreëerd. De reeks liep vanaf 28 oktober 2008, à rato van drie afleveringen per week op de zender VT.M. De rode draad doorheen het verhaal zijn de uitdagende, hyperactieve schildpad Zikki en de behoedzame, relativerende zebra Zeppe. Men wil op een speelse manier kinderen van het 3de tot en met het 6de leerjaar van het lager onderwijs bewust maken van de mogelijke gevaren verbonden aan het verkeer en hen sensibiliseren voor een veilig en zorgzaam verkeersgedrag (www.zeppezikki.be).

De animatiereeks zal ook op DVD gezet worden en verspreid worden naar de Vlaamse basisscholen.

Het provinciaal instituut voor Milieu Educatie (PIME vzw) informeert vanaf februari 2008, door middel van de interactieve **tentoonstelling NAFTOFNI**, kinderen en jongeren over duurzame mobiliteit. Met PIME vzw werd een overeenkomst afgesloten om binnen deze tentoonstelling educatieve modules, gericht op het thema verkeersveiligheid uit te werken en te evalueren. De tentoonstelling heeft een looptijd van 3 jaar en loopt nog tot en met december 2010. Ter ondersteuning van deze tentoonstelling werd in 2008 een bedrag van 60 000 euro vrijgemaakt.

Een ander groot project dat in 2008 werd opgestart is, loopt onder de naam '**Verkeersveiligheid.Virale communicatie**'. Hiervoor werd een bedrag van nagenoeg 250 000 euro voorzien. Ook hierbij is het doel jongeren te sensibiliseren rond verkeersveiligheid, in het bijzonder de gevaren verbonden aan verkeer. Zonder dit bewustzijn is het onmogelijk om jongeren inzicht te geven in het probleem van onveilig rijgedrag. Virale communicatie is een communicatietechniek die tracht om bestaande sociale netwerken en communicatieplatforms te gebruiken om zo een boodschap te verspreiden op een wijze die te vergelijken is met een virale epidemie.

Het project '**Zeppekit**' heeft als doel de gebeurtenis van een verkeersongeval in klasverband bespreekbaar te maken. Daartoe werd het instrument 'ZEPPEKIT' ontwikkeld – een koffer met relevant leer- en lesmateriaal die scholen en leerkrachten een houvast biedt in de omgang met dit emotioneel beladen onderwerp. In eerste instantie werd het instrument uitgewerkt voor het reactief gebruik, d.w.z. voor het gebruik naar aanleiding van een reëel verkeersongeval waarbij een kind (of na- en naastbestanden van een kind) uit de klas betrokken was.

Het weten van wat een verkeersongeval en zijn gevolgen voor het eigen leven en dat van anderen kan betekenen, is niet alleen van belang wanneer men rechtstreeks daarmee wordt geconfronteerd. Veeleer vormt deze kennis de basis van een intrinsieke motivatie van (jonge) verkeersdeelnemers om verkeersongevallen te willen voorkomen. Daarom werd in 2008 een subsidie voor het vervolgproject 'Preventief aan de slag met de Zeppekit' voorzien. Dit project kadert zowel binnen het thema "betere opvang en begeleiding van (jonge) verkeersslachtoffers" als binnen het thema "bevorderen van een positieve attitude t.o.v. een adequaat en veilig verkeersgedrag". In het kader van het vervolgproject werd concreet gewerkt met toneelstukken.

Het BIVV kreeg in 2008 een subsidie voor de realisatie van een educatieve dvd met als doel de **risicoperceptie bij jongeren** van de 3de en de 4de graad secundair onderwijs (16-20 jaar) te verhogen; om het aantal verkeersongelukken en slachtoffers in deze leeftijdsgroep te verminderen; jongeren te leren accepteren dat het beschermen van zichzelf en de anderen positief en waardevol is en zodoende de attitudes van jongeren m.b.t. het verkeer te verbeteren. Concreet worden 3 typeongevallen geanalyseerd. De jongere analyseert het ongeval als een 'detective' en tracht de oorzaken van dit ongeval te detecteren. Elementen die een rol spelen zijn: risicoperceptie in het algemeen, middelengebruik (alcohol, geneesmiddelen, drugs en combinatiegebruik), vermoeidheid, snelheid, gebrek aan rijervaring, gordeldracht ... De start van het project is voorzien begin 2009.

Maatschappelijk verantwoord rijgedrag is een continue doelstelling. Vooral een **preventieve gedragsverandering** zou tot een veiliger rijgedrag moeten leiden. Maatschappelijk verantwoord gedrag heeft alleszins een aspect van individuele sociale competentie. Dit is een vaardigheid die eerst zou moeten aangeleerd worden. Het ligt zeker niet alleen in de verantwoordelijkheid van de mobiliteitssector om voor een maatschappelijk verantwoord gedrag van de burger en weggebruiker te zorgen. Hiervoor moet intensiever over de verschillende beleidsdomeinen heen (bv. mobiliteit en welzijnszorg, mobiliteit en onderwijs, etc.) samengewerkt worden.

12.5 = 12.4.5 ordehandhaving

De Vlaamse overheid investeert verder in de plaatsing van onbemande camera's. Een task force **flitspalen**, met een vertegenwoordiging van de diverse betrokken actoren en beleidsmensen, werd opgericht om de activiteiten inhoudelijk en operationeel op te volgen. Om de snelheid van een voertuig te meten over een langere afstand wordt het project "trajectcontrole" opgestart. Met betrekking tot de ordehandhaving van het zwaar vervoer, werd het inhaalverbod voor vrachtwagens van kracht vanaf 1 januari 2008, en werd het project "Weigh in motion" (WIM) opgestart om overlading te controleren.

De Vlaamse overheid overlegt permanent met de federale overheid, onder meer om ook via de ordehandhaving en de federale verkeerswetgeving aan een kindvriendelijke mobiliteit te werken. Er wordt samen werk gemaakt van de ontwikkeling van een verkeersbordendatabank, met webtoepassing, die operationeel zal zijn in 2009.

Een belangrijk aandachtspunt in het kader van dit jeugdbeleidsplan, is dat ordehandhaving in eerste instantie als een **verkeerseducatief instrument** beschouwd moet worden, waarbij inzicht in het eigen gedrag opgebouwd kan worden. 'Inzicht verkrijgen' vormt immers een centrale voorwaarde wil men kinderen en jongeren tot een duurzaam veilig gedrag in het verkeer bewegen.

12.6 = 12.4.6 grotere beleidsbetrokkenheid van de jeugd

Zowel op Vlaams als lokaal niveau, kan er nog veel vooruitgang geboekt worden wat betreft het stimuleren van de betrokkenheid kinderen en jongeren bij mobiliteitsprojecten in hun buurt. In 2008 werd intensief gewerkt aan de opmaak van een Mobiliteitsdecreet. Dit mobiliteitsdecreet voorziet ondermeer dat parallel bij het uitwerken van een lokaal mobiliteitsplan ook een participatietraject zou moeten opgestart worden. Dit opent alvast nieuwe perspectieven om lokale participatieprojecten te ontwikkelen. Het ontwerp decreet werd eind 2008 door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

Op dit ogenblik loopt er **overleg** tussen de **Vlaamse Jeugdraad**, VVSG en het departement MOW om na te gaan hoe de aandacht voor jeugdspecifieke plaatsen kan worden opgenomen in het lokale mobiliteitsinstrumentarium.

In 2007 werd door de minister bevoegd voor Stedenbeleid en Binnenlands Bestuur een kerngroep '**participatie in het stedenbeleid**' opgericht. Deze groep van experts onder voorzitterschap van Prof. F. De Rynck van de Universiteit Gent heeft de opdracht gekregen om aanbevelingen ter promotie van 'participatie' in steden en gemeenten uit te werken. Mobiliteit is voor elke stad of gemeente een centraal onderwerp. Het departement Mobiliteit en Openbare Werken was dan ook nauw betrokken bij dit project dat liep tot eind 2008.

De Mobiliteitsbrief is een maandelijks nieuwsbrief met informatie over hoe lokale overheden een duurzaam mobiliteitsbeleid kunnen uitwerken in samenwerking met andere partners en overheden. In december 2008 stond het thema 'burgerparticipatie' centraal (<http://www.mobielvlaanderen.be/convenants/mobiliteitsbrief.php?nav=10&id=101>).

In 2008 kreeg de vzw Samen subsidies voor de realisatie van het project 'verenigingen voor verkeersveiligheid'. Bedoeling is via een traject van 1 jaar de bestaande projecten rond verkeersveiligheid bij verenigingen te bundelen, af te stemmen, te verbreden en te bestendigen. Opzet is o.a. om op basis van de ondersteuning van de bestaande initiatieven een checklist - met criteria en aandachtspunten – op te stellen zodat verenigingen autonoom hun initiatieven kunnen verbreden.

De vzw OLJP (voortaan Karuur vzw) bood in 2008 jeugdleden en gemeentebesturen een deskundige ondersteuning en begeleiding aan bij de realisatie van een participatietraject m.b.t. mobiliteit: **UITLAAT** maakt werk van verkeersveiligheid met de jeugdraad, kinderen en jongeren. Het doel van dit project is het verhogen van de verkeersveiligheid nabij gemeenschapsvoorzieningen zoals skate-infrastructuren, jeugdlokalen, cultuur- en sportcentra, ...

VVJ realiseerde i.s.m. Mobiel 21 het project 'Jeugd ge-positioneerd'.

Deze doelstelling moet eveneens als een continue doelstelling gezien worden. Het ontwikkelen van een '**participatief beleid**' moet tijd krijgen d.w.z. dat eerst het vertrouwen bij lokale besturen moet groeien zowel wat de inhoudelijke meerwaarde van een participatieve aanpak betreft, alsook wat het vertrouwen in de eigen vaardigheden om een dergelijke 'nieuwe' participatieve aanpak in de realiteit om te zetten betreft. Feit is dat 'participatie' (van kinderen en jongeren) een kwaliteitskenmerk is dat doorheen alle andere doelstellingen moet toegepast worden.

12.7 = 12.4.7. opvang en ondersteuning van verkeersslachtoffers

De **convenant**, ondertekend door de minister van Welzijn en de drie partnerorganisaties ZEBRA, Ouders van Verongelukte Kinderen (OVK) en de Steunpunt Slachtofferhulp, wordt verder uitgevoerd. Aan de hand hiervan wordt een driejarenprogramma van activiteiten ter verbetering van opvang en ondersteuning van verkeersslachtoffers gesubsidieerd. Aspecten betreffende de noden en behoeften van verkeersslachtoffers t.o.v. mobiliteit maken eveneens deel uit van dit programma. De uitvoering van dit programma wordt begeleid door een stuurgroep.

In 2008 werd de '**Zeppekit**' (zie ook hierboven) operationeel, d.w.z. dat het instrument officieel en via verschillende communicatiekanalen aan de scholen en leerkrachten werd voorgesteld. De Zeppekit is een koffer aangevuld met informatie en materiaal rond de gebeurtenis van een verkeersongeval en zijn gevolgen. Het instrument is bedoeld voor het gebruik in het lager onderwijs. Het gebruik daarvan is optioneel, maar wordt zeker nodig geacht na aanleiding van een verkeersongeval, waarin een kindje van de klas betrokken is (ofwel als verkeersslachtoffer, als getuige ofwel als één van de na- of naastbestanden).

Het project **Verkeersgetuigen** waarbij een verkeersslachtoffer getuigt over zijn leven voor en na een verkeersongeval en met leerlingen van het laatste jaar secundair onderwijs spreekt over verkeersveiligheid, werd in de 5 provincies opgepakt. Als aanvulling op en ondersteuning van het project realiseerde de administratie Mobiliteit een educatieve film op DVD met als titel 'En plots is alles anders', een rapportage over slachtoffers van verkeersongevallen (verkeersgetuigen). Hiervoor werd in 2008 72 050,37 euro vrijgemaakt. Scholen die de getuigen op bezoek hebben gehad, kunnen deze DVD gebruiken om de getuigenis te bespreken; andere scholen kunnen deze DVD gebruiken om de problematiek ter sprake te brengen. Bij de DVD wordt nog een handleiding uitgewerkt voor de

leerkrachten. De bedoeling van het project is om door confrontatie met de getuigenissen jongeren te informeren, sensibiliseren over en bewustmaken van veilig verkeersgedrag.

Verder werd in 2008 gestart met de **communicatie- en sensibiliseringscampagne** “te koop wegens verkeersongeval”, door het Steunpunt Verkeersslachtoffers (met het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk als convenanthouder, en de vzw’s OVK en Zebra als convenantpartners).

Ongevallenstatistieken spelen een essentiële rol in het mobiliteitsbeleid van vandaag. De cijfers geven een sterke indicatie voor de kwaliteit van onze mobiliteit. Als de cijfers goed zijn, wordt het beleid als goed beschouwd. Een modern mobiliteitsbeleid moet echter ook **oog hebben voor de slachtoffers van het verkeerssysteem**. Ook op het vlak van verkeerspreventie is deze aandacht voor het slachtoffer en zijn gevoeligheden essentieel, want voor ieder verkeersslachtoffer komt onvermijdelijk het moment om terug de wagen in te stappen, terug de fiets te nemen, terug de snelweg op te rijden. Sinds de voorbereiding van de ‘Staten-Generaal voor een betere opvang en begeleiding van verkeersslachtoffers in 2007 heeft men veel bijgeleerd en is men bewuster geworden van het belang van de nazorg van verkeersongevallen. Vandaag begrijpt men beter dat de cijfers nooit het einde van het verhaal (mogen) vormen - ze zijn integendeel het begin van alles.

13. Beleidsrotonde 'Werkgelegenheid'

13.1. het dichterbij elkaar brengen van talenten, opleidingen en de arbeidsmarkt (*)

Zoals reeds in het verslag van 2007 werd vermeld, konden scholen in het schooljaar 2007-2008 voor technologie en industriële technieken rekenen op een (derde) **investeringsoperatie** van 10 500 000 euro in uitrustingsgoederen. Hiermee beoogt men de apparatuur binnen het onderwijs gelijkaardig te maken met deze in het bedrijfsleven. In de loop van 2008 werd eveneens gestart met de voorbereiding van een nieuwe vierde investeringsoperatie waar opnieuw 10 500 000 euro voor werd voorzien. Daarnaast werd in juni 2008 met VDAB een samenwerking opgezet waarbij scholen voor technologie en industriële technieken én scholen met het studiegebied mode voor een periode van maximum 72 uur per leerling gratis gebruik kunnen maken van de technische infrastructuur van VDAB. Dankzij dit initiatief krijgen leerlingen toegang tot andere apparatuur dan deze beschikbaar in de school wat de onderwijskwaliteit ten goede komt. Bovendien komen ze reeds tijdens hun opleiding in contact met de dienstverlening van VDAB. Ook jongeren in leertijd konden bij VDAB terecht voor de modules heftruck binnen de opleiding logistiek medewerker. Verder werden de nodige afspraken gemaakt om in de loop van 2009 van alle leerlingen in het eerste leerjaar van de derde graad van het nijverheidsonderwijs het VCA-examen af te nemen. Dit examen en bijhorende VCA-B-attest staft dat een leerling beschikt over basiskennis inzake veiligheid. Vanaf schooljaar 2008-2009 stappen ook bepaalde opleidingen leertijd mee in het gratis behalen van het VCA-examen.

De **regionale technologische centra** (RTC) werden in de loop van 2008 verder versterkt en verruimd, ondermeer door de uitbreiding van hun personeelskader met drie bruggenbouwers per RTC. Deze bruggenbouwers staan in voor de promotie van leerlingen- en leerkrachtenstages, sporen knelpunten op in de samenwerking tussen scholen en bedrijven en reiken oplossingen aan. Hierdoor is de slagkracht van de RTC's aanzienlijk verhoogd. Bedoeling is om in de loop van 2009 te beschikken over een RTC-ondersteunende vzw, die het mogelijk moet maken een aantal activiteiten over geheel Vlaanderen uit te voeren.

In 2008 werden de multilaterale besprekingen i.f.v. het decreet betreffende het stelsel van **Leren en Werken** in de Vlaamse gemeenschap met succes afgerond. Per 1 september 2008 trad het decreet globaal in voege. De minister bevoegd voor Onderwijs en Vorming beoogt met dit decreet de drie systemen van afwisselend leren en werken (deeltijds beroepssecundair onderwijs, leertijd en deeltijdse vorming) beter op elkaar af te stemmen. Zo kan elke jongere in deze systemen een optimaal leertraject volgen naar een beroepsgerichte kwalificatie. Tevens garandeert dit een betere aansluiting op de reguliere arbeidsmarkt.

Een belangrijk gegeven is dat hierdoor de leerplichtwetgeving een nieuwe – Vlaamse – invulling krijgt: ook jongeren in deze deeltijdse leersystemen zijn vanaf 1 september 2008 onderworpen aan een 'voltijds engagement'. Dit kan op vier manieren naargelang talenten, verworven competenties en de noden van deze jongeren, in principe steeds gekoppeld aan de voorziene schoolse opleiding van minimum 8 lessen per week. Jongeren met ernstige persoonlijke en/of sociale problemen volgen een persoonlijk ontwikkelingstraject. Jongeren die niet arbeidsbereid zijn, kunnen instappen in zgn. voortrajecten die op attitudevorming gericht zijn. Jongeren die arbeidsbereid maar niet arbeidsrijp zijn, komen in een brugproject terecht waar ze in een semi-reguliere leerwerksituatie een gerichte begeleiding krijgen i.f.v. de overstap naar regulier werk. Arbeidsbereide en arbeidsrijpe jongeren kunnen meteen naar een leerwerkplek in het reguliere arbeidscircuit toegeleid worden. De ervaringen

in het schooljaar 2008-2009 en volgende zullen leiden tot evaluatie en eventuele bijsturing van het decreet.

Het decreet leren en werken creëert bovendien de mogelijkheid dat ook aan jongeren uit de leertijd naargelang het geval een getuigschrift van de tweede graad van het secundair onderwijs, een studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad van het secundair onderwijs of een diploma van secundair onderwijs kan worden uitgereikt. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan het probleem dat het getuigschrift leertijd niet erkend werd bij aanwerving door overheidsinstanties. Deze laatste mogen enkel onderwijsdiploma's, en niet de getuigschriften van alternatieve, praktijkgerichte opleidingen erkennen. Ook een doorstroming naar het hoger onderwijs op basis van de leertijd was niet mogelijk.

Het **actieplan Ondernemend Onderwijs**, dat verschillende actiepunten omvat om het ondernemerschap bij jongeren in het secundair onderwijs te stimuleren, werd geactualiseerd en bijgestuurd. Enkele belangrijke acties uit dit strategisch plan die specifiek in 2008 werden uitgevoerd:

- het houden van een tweejaarlijkse infomarkt 'ondernemerschap' ten behoeve van leraren en directies rond projecten, methodieken en beschikbaar materiaal.
- gezien het grote succes van de Competitie rond ondernemerskwaliteiten voor schoolteams (COOS) op 18 februari 2008, wordt onderzocht of dit initiatief jaarlijks of tweejaarlijks kan georganiseerd worden tijdens de Ondernemersklasseweek. Een dergelijk groot event voor alle Vlaamse scholen is bovendien een ideaal sensibiliseringskanaal.

De goedgekeurde projecten ingediend onder de oproep 'brugprojecten economie-onderwijs -2008' met specifieke aandacht voor de band tussen de onderwijswereld en het bedrijfsleven, zijn opgestart tijdens het 4de kwartaal 2008.

Om de **samenwerking met het bedrijfsleven** te versterken en te blijven werken aan voldoende kwalitatieve stageplaatsen wil de minister van Werk, Onderwijs Vorming dat sinds september 2008 alle BSO- en TSO-leerlingen op stage gaan in het zesde jaar, en leerlingen van het BSO ook zoveel mogelijk in het vijfde jaar. Bedrijven zijn bereid samen te werken met scholen door bvb. te voorzien in praktijklessen en het helpen bij eindwerken voor de leerlingen van het algemeen secundair onderwijs (ASO). De afspraken rond werkplekleren werden geconcretiseerd in de sectorconvenants. Ook andere prioriteiten uit het beleid van de minister voor Onderwijs, Vorming en Werk zoals HBO en de competentieontwikkeling van werknemers vonden hun weg in de sectorconvenants. Het is belangrijk dat er verder kan gewerkt worden aan de sectorconvenants als instrumenten voor de beleidsuitvoering op het snijvlak van Onderwijs, Vorming en Werk.

Om het aantal **knelpuntvacatures** verder terug te dringen werkte de VDAB verder haar geïntegreerd actieplan Knelpuntenbeleid uit, waarin specifieke aandacht gaat naar de aansluiting van onderwijs en de arbeidsmarkt. Nieuwe acties die in 2008 werden uitgevoerd waren ondermeer het herwerken van het lessenpakket "De Start van een Loopbaan" in samenwerking met de CLB's. De nieuwe versie zal eind december 2008 beschikbaar gesteld worden aan de scholen en terug te vinden zijn op www.vdab.be/projecten, net als een lijst met regionale contactpersonen om een campusactie te organiseren.

Verder heeft de VDAB samen met de partners Leren en Werken een instrument ontwikkeld om de arbeidsbereidheid en arbeidsrijpheid bij jongeren te screenen. Dit instrument is gevalideerd door de VDAB en wordt momenteel op experimentele basis gebruikt met de bedoeling vanaf het schooljaar 2009-2010 dit screeningsinstrument in de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, centra voor deeltijdse vorming en de leertijd te promoten en in te voeren. Op wat langere termijn wil de VDAB evolueren naar een loopbaandossier voor elke afgestudeerde werkzoekende. Een van de tools die hiervoor meer en meer in beeld komt, is het **portfolio**, dat van jongsaf kan worden aangelegd. Met

“My digital me” loopt in een aantal scholen al een project om deze portfolio op een digitale manier bij te houden.

Verder willen we erop wijzen dat men ook binnen de jeugdsector aan de slag is met de Elders Verworven Competenties (EVC). Zie ook hoofdstuk 2.

13.2. getrappt begeleidingssysteem werkzoekenden

De Vlaamse overheid hanteert verder het getrappt begeleidingsmodel voor nieuwe ingeschreven werkzoekenden. Het veronderstelt dat elke werkzoekende een passend aanbod krijgt binnen een vooraf vastgestelde termijn. De VDAB leverde hierover volgende cijfers aan. In 2008 werd bij 17 116 werkzoekenden (eind november) een telefonische screening uitgevoerd, 53 079 nieuwe werkzoekenden werden bereikt met een kwalificerende intake. 31 179 mensen werden bereikt met een andere actie (opleiding, IBO, WEP+,...). De aanpak voor de preventieve doelgroep eind november 2008 was voor jongeren 99,5% sluitend. Daarnaast konden werkzoekenden met ondernemerschapambities zich bij VDAB laten screenen om te zien of hij uit het juiste hout gesneden is om als ondernemer te slagen. Blijkt dit het geval, dan worden hun vaardigheden verder ontwikkeld via een aangepast ondernemerstraject, in samenwerking met Unizo, Syntra-Vlaanderen en de Activiteitencoöperaties.

In 2008 werd het Steden- en Gemeentepan veralgemeend naar heel Vlaanderen. Het **Jeugdwerkplan** heeft als doel alle Vlaamse jongeren zo snel mogelijk te activeren en zo snel en maximaal mogelijk te laten doorstromen naar een duurzame tewerkstelling in het normaal economisch circuit en dit door een snellere diagnose, een intensievere en snellere bemiddeling en opvolging. Dit veralgemeende jeugdwerkplan (JWP) richt zich tot alle werkzoekenden die geen 25 jaar oud zijn en recent werkloos zijn geworden. Er wordt gediversifieerd naargelang een meer (bvb. laaggeschoolden) of minder (bvb. hooggeschoolden en bepaalde studierichtingen bij de middengeschoolden) intensieve aanpak noodzakelijk is. Specifieke aandacht gaat naar de ongekwalificeerde instroom. In vergelijking met het gewone trajectmodel zijn volgende zaken nieuw binnen het jeugdwerkplan:

- Jongeren kunnen dagelijks maximum 5 vacatures ontvangen (via mail, SMS of brief) die matchen met hun profiel;
- Intensieve collectieve en individuele bemiddeling met inbegrip van jobhunting 1 maand na inschrijving;
- Intensievere begeleiding indien nodig;
- Observatie- en oriëntatiecentrum (OOC);
- Opleiding op maat;
- Uitbestedingen;

In 2008 kwamen 58 563 jongeren in aanmerking voor het Jeugdwerkplan. 77% kwam in aanmerking voor een bemiddelingstraject, 41% stroomde reeds door naar een intensief traject. 65% van de ingestroomde jongeren waren eind november uitgestroomd uit de werkloosheid.

In het kader van het Jeugdwerkplan worden **uitzendvacatures** ingepast in het systeem van automatische matching waarbij werkzoekenden vacatures via mail en sms ontvangen. Dit is het resultaat van de vernieuwde samenwerkingsovereenkomst tussen VDAB en Federgon.

In 2008 werden 12 316 **individuele beroepsopleidingen in de onderneming** (IBO) gestart. Hiermee werd het objectief niet bereikt. In elke VDAB-regio zien we bovendien een daling ten opzicht van 2007. Een belangrijke oorzaak hierin is zeker de moeilijke economische context waarin we beland zijn. De werkgevers tonen zich reeds langer voorzichtig bij de aanwerving van nieuwe personeelsleden. In 2008 werd werk gemaakt van een verdere uitbouw van de werking met de verschillende partners in IBO, zoals de uitzendkantoren, FVB (voor het opstarten van een begeleidingsproject in de bouw), de

opstart de Gespecialiseerde IBO (GIBO) specifiek gericht op personen met een arbeidshandicap en opstart van de IBO met Taalondersteuning (IBOT), waardoor het voor de werkgevers mogelijk wordt om een werkzoekende die onvoldoende Nederlands kent kosteloos te laten opleiden door een VDAB-instructeur op de werkvloer.

Daarnaast werden in 2008 een aantal bijkomende acties uitgevoerd om het IBO te promoten:

- Informatiecampagne vanuit de regionale diensten naar de werkgevers. Deze wordt o.a. ondersteund door een gevoelige uitbreiding van de informatie in verband met IBO die beschikbaar is op de VDAB-website.
- Bij moeilijk invulbare vacatures werd de IBO voorgesteld als mogelijke oplossing.
- Informeren van de VDAB-consulenten om zo IBO terug onder de aandacht te brengen.

Ondanks een intense communicatiecampagne in 2007 bleef het resultaat van de **instapopleiding** als inschakelingsmaatregel in 2008 beperkt. Er werden nieuwe folders ontwikkeld voor ex-cursisten en werkzoekenden. Deze werden verspreid via de consulenten in de werkwinkels en de competentiecentra. De werkzoekenden die voor een instapopleiding in aanmerking kwamen kregen echter niet langer een “instap-pas” waarmee ze zich konden aanbieden bij de werkgever. Deze tewerkstellingsmaatregel kon onvoldoende interesse losweken bij de werkgevers. Daarom werd met de goedkeuring van het kabinet van de minister bevoegd voor Werk beslist de inspanningen omtrent deze maatregel te beperken. De kosten die werden gemaakt bleken onvoldoende effectief.

De regelgeving van **WEP+** werd in 2008 aangepast zodat de positieve ervaringen van de voorbije tien jaar WEP+ en de proeftuin leerwerkbedrijf gevaloriseerd kunnen worden. De nieuwe regelgeving is op 1/1/09 van start gegaan. Binnen de budgettaire ruimte werd een groeipad uitgestippeld van 200 extra plaatsen voor langdurig werkzoekenden. De wep-promotoren worden door leerwerkbedrijven ondersteund bij de opmaak en realisatie van de uitstroomprofielen, de begeleidingsplannen, sollicitatietraining,... Elke wepper krijgt een volwaardig pakket en de mogelijkheid om een zo breed mogelijke werkervaring, mogelijk op meerdere werkplekken, op te doen. Een hogere uitstroom naar de reguliere arbeidsmarkt wordt meer naar voren geschoven als doelstelling, leerwerkbedrijven moeten weppers nazorg aanbieden wanneer ze een job krijgen na hun wep+ of bemiddelen wanneer ze opnieuw werkzoekend worden.

13.3. optimaliseren loopbaanbegeleiding

1 januari 2008 betekende de start van een nieuwe subsidieperiode voor 18 erkende **centra voor loopbaandienstverlening**. In september gingen nog 2 nieuwe centra van start. Deze uitbreiding zorgde ervoor dat het voorziene groeipad op de rails werd gezet en daarmee op 5 700 werkenden werd gebracht. Naast volledige trajecten van loopbaandienstverlening bieden de centra sinds 2008 ook verkorte trajecten en nazorgmodules aan. Gezien dit nog in zijn start schoenen staat konden hier nog geen grote aantallen worden gerealiseerd. De centra werkten ook in 2008 nog nauw samen in het project ‘methodiekontwikkeling’ met als belangrijkste output een spel om loopbaancompetenties van mensen te versterken. Een speciale module werd ontwikkeld voor kansengroepen, om het spel laagdrempelig te houden. In september werd dit spel gebruikt op een loopbaandag in de provincie Antwerpen.

Met de **Competentieagenda 2010** werd een basisdienstverlening geïnstalleerd in de lokale werkwinkel, waar werkenden terecht kunnen voor informatievragen over hun loopbaan. Hiertoe werd van maart 2008 t.e.m. september 2008 een experiment georganiseerd in de provincie Antwerpen. Tijdens het experiment werd een duidelijke nood aangetoond voor een infopunt voor werknemers, dat verder gaat dan enkel een leerwinkel. Een blijvend aandachtspunt vormt de nauwe samenwerking

tussen de verschillende actoren op het terrein en de doorverwijzing vanuit de basisdienstverlening naar andere dienstverleningen.

Daarnaast werkte de VDAB verder aan het beter **toegankelijk maken van informatie** over de loopbaan. Hiervoor werkten ze onder andere aan het beter uitwerken van hun website, de mogelijkheden van de online coaching en het definiëren en afstemmen van de portfolioprincipes en functionaliteiten. Specifiek wordt hierbij gewerkt aan de bouw, lancering en bekendmaking van het portaal 'mijn loopbaan' met portfoliofunctionaliteiten ten behoeve van jongeren. Deze zou in het najaar van 2009 worden bekend gemaakt. In een aantal scholen wordt reeds geëxperimenteerd met een dergelijke digitale portfolio binnen het project 'my digital me' (zie hierboven).

13.4. tewerkstelling voor jongeren in de sociale economie

Extra stimulansen voor de **aanwerving van deeltijds lerenden** werden opgenomen in het geheel van tewerkstellingsmaatregelen. Deze zijn gepubliceerd op de gespecialiseerde website waar elke burger toegang toe heeft (www.aandeslag.be). VDAB geeft opleiding aan alle betrokken partijen binnen VDAB over deze maatregel. Deze informatie wordt ook meegenomen in elk contact met scholen deeltijds onderwijs. Daarnaast nam de VDAB regionaal initiatief om begeleiders van jongeren in deeltijds onderwijs te sensibiliseren. Dit laatste blijkt echter geen vruchten af te werpen.

Het steden en gemeentenplan dat werd opgezet om de werkloosheid van jongeren terug te dringen liep tot eind 2007 en werd veralgemeend naar het Jeugdwerkplan voor gans Vlaanderen (13.2). Ook vanuit de sociale economie werden mbt verhogen van de tewerkstellingskansen van jongeren acties ondernomen. 41 van de 45 voordien gefinancierde projecten hebben eind 2007 een aanvraag gedaan tot erkenning als initiatief lokale diensteneconomie i.k.v. het decreet houdende de lokale diensteneconomie. Aan 35 projecten is een erkenning gegeven voor onder andere de in dit actieplan gerealiseerde tewerkstelling. Voor 6 projecten is er een tijdelijke financiering toegekend in afwachting van het voldoen aan een of meerdere voorwaarden om erkend te kunnen worden. In de VESOC nota met betrekking tot de evaluatie van het actieplan is opgenomen dat het stimuleren van de lokale besturen in het opzetten van een Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) beleid in de toekomst verder wordt opgenomen; hiertoe zijn in de begroting van 2009 middelen voorzien. Het luik MVO werd in Aalst en Antwerpen uitzonderlijk verlengd tot en met 2008.

Met het oog op de herziening van de Lissabonstrategie stelt zich de vraag op welke wijze het Europees Jeugd pact als richtsnoer kan worden aangewend voor het optimaliseren van de tewerkstellingskansen bij jongeren.

Na overleg met de reflectiegroep werd volgende conclusie geformuleerd: het staat vast dat jongeren in sterkere mate de dupe zijn van de huidige economische crisis, wat voor grote problemen in de leefwereld van jongeren kan zorgen indien hier niet op wordt ingegrepen. De reflectiegroep roept dan ook op om specifieke aandacht te blijven hebben voor het tewerkstellingsbeleid voor jongeren. Het nieuwe jeugdwerkplan kan hier een goede basis voor vormen. Daarnaast benadrukt men dat de structurele verankering van de samenwerking tussen onderwijs en tewerkstelling noodzakelijk is en dat hier blijvend moet op ingezet worden. Tot slot wil men meegeven dat er vanuit de jeugdsector vragen zijn naar een structureel overleg met de beleidsdomeinen tewerkstelling en onderwijs.

14. Beleidsrotonde 'Onderwijs'

14.1. onderwijs voor elk kind: bevorderen van leerlingenparticipatie (*)

Het evaluatierapport van het **participatiedecreet** dat in 2007 werd opgestart, werd in deze verslagperiode afgerond maar zal pas het voorwerp uitmaken van een maatschappelijk debat op het moment dat de resultaten van de door de overheid uitgevoerde bevraging worden vrijgegeven. Daarnaast werd in deze verslagperiode een survey uitgevoerd in opdracht van de overheid. Op basis van een steekproef van basis- en secundaire scholen, werd gepeild naar de ervaringen met participatie van directies, leerkrachten, ouders en leerlingen uit het secundair onderwijs aan de hand van de wetenschappelijk onderbouwde participatiemeters. Zo zal de overheid een antwoord krijgen op de vraag "wie participeert, waarom, waaraan, in welke mate en via welke kanalen?". De survey besteedt ook aandacht aan de tevredenheid met en de effectieve graad van inspraak. De resultaten zullen in 2009 beschikbaar zijn. Het is de bedoeling de resultaten van de survey en van de thematische doorlichting van de inspectie samen te presenteren en te confronteren met de bevindingen van andere actoren zoals het rapport van het katholiek onderwijs maar ook bijv. bevindingen van de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK). Zo kan het participatiedecreet vanuit verschillende invalshoeken worden geëvalueerd. Deze evaluatie zal ook aan de basis liggen van de beslissing over het al dan niet inrichten van een steunpunt.

In 2008 bleven de werking naar het basisonderwijs en de samenwerking met de lerarenopleiding twee belangrijke aandachtspunten van de fora leerlingenparticipatie. Op de fora leerlingenparticipatie die de pedagogische begeleidingsdiensten samen organiseren kunnen directies, leerkrachten en leerlingen expertise en ervaring uitwisselen over informele en formele participatie. Met een extra subsidie aan de vzw Doedèskadèn werden bovendien de methodieken en inspirerende ervaringen van basisscholen rond leerlingenparticipatie ondersteund. Deze vzw heeft de werkmapp leerlingenparticipatie geüpdatet, gedrukt, bekendgemaakt en verspreid. De vzw doet dit in samenwerking met het Kinderrechtencommissariaat en met het forum Leerlingenparticipatie waarin de respectieve verenigingen van Inrichtende Machten vertegenwoordigd zijn. Daarnaast blijft de Vlaamse overheid de Vlaamse Scholierenkoepel (VSK) subsidiëren om werk te maken van ondersteuning en begeleiding op het vlak van leerlingenparticipatie.

14.2. onderwijs voor elk kind, opstellen leerlingenstatuut (*)

In 2008 werden de voorbereidende werkzaamheden rond het **dossier leerlingenstatuut** afgerond. Er werd eerder al beslist om het leerlingenstatuut te integreren in de bestaande regelgeving in plaats van in een afzonderlijk decreet. De administratie maakte een tekstvoorstel waarbij ze voorstelde om het leerlingenstatuut te koppelen aan aanverwante thema's/dossiers zoals uitzonderlijke studiekeuzes, de eindschooljaarproblematiek en het ouderengagement. Er werd echter geen politieke consensus gevonden om het dossier leerlingenstatuut tijdens deze legislatuur af te ronden. Het is van belang dat er hier evenwel in de toekomst verder aan gewerkt kan worden.

14.3. evaluatie vakoverschrijdende eindtermen

Het onderzoek naar de vakoverschrijdende eindtermen is afgelopen. Op het eind van het schooljaar 2007-2008 werd een voorstel geformuleerd van actualisering van de vakoverschrijdende eindtermen aan de Vlaamse Onderwijsraad. Zij formuleerden hierover een advies op 23 september 2008 (zie: www.vlor.be.) Momenteel wordt gewerkt aan een nieuw decreet dat nu, in het voorjaar van 2009, voorligt in het Vlaams Parlement.

14.4. onderwijs voor elk kind, versterking inschrijvingsrecht (*)

In het schooljaar 2006-2007 gingen de inhoudelijke wijzigingen in van het **decreet betreffende gelijke onderwijskansen-I**. De effecten hiervan konden nog niet worden ingeschat in het schooljaar 2007-2008. Ondertussen werden in 2008 wel enkele experimenten opgestart rond aanmeldingsprocedures bij inschrijvingen. Het decreet gelijke onderwijskansen-I laat toe dat voor de inschrijvingen die betrekking hebben op de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011 lokaal geëxperimenteerd kan worden met de aanmeldingsprocedures die gebruikt worden bij de inschrijvingen. Over de procedure en de duur van de aanmeldingsperiode moet een akkoord bestaan in het Lokaal Overleg Platform. In 2009 zal door een wijziging van het GOK-decreet de voorrangsregel voor Nederlandstaligen in Brussel aangepast worden zodat gezinnen waar het kind slechts met één ouder Nederlands praat ook als Nederlandstalig worden beschouwd.

14.5. onderwijs voor elk kind, grotere kostentransparantie (*)

De Vlaamse Regering breidde vanaf 1 september 2008 de **schooltoelagen** uit naar het kleuter- en lager onderwijs. Ook in het deeltijds beroepsonderwijs kunnen ouders nu een schooltoelage aanvragen. Bovendien zijn de inkomensvoorwaarden vanaf nu gelijk voor alle onderwijsniveaus: als een kind in de kleuterklas een schooltoelage krijgt, blijft dat duren tot in het hoger onderwijs. Dit natuurlijk op voorwaarde dat het gezinsinkomen min of meer gelijk blijft en de kinderen voldoende aanwezig zijn op school. Het invoeren van een gezinsdossier maakt dat ouders vanaf 2008 slechts één formulier moeten invullen voor alle kinderen samen.

Studenten hoger onderwijs beschikken vanaf het academiejaar 2008-2009 over een studietoelagekrediet. Dat omvat een bachelor- en masterkrediet, een krediet voor een voorbereidings- en schakelprogramma, een krediet voor een specifieke lerarenopleiding en een jokerkrediet. Het studietoelagekrediet is vergelijkbaar met een rugzakje waarvan de inhoud jaarlijks opgebruikt én opnieuw aangevuld wordt aan de hand van de studiepunten die de student verwerft. Hij/zij kan hoogstens voor 60 studiepunten per academiejaar een studietoelage krijgen. Studenten kunnen daarnaast beroep doen op hun jokerkrediet wanneer ze bv. niet geslaagd zijn of van richting veranderen. Het jokerkrediet telt 60 punten voor de volledige studieduur en kan opgenomen worden in delen en voor verschillende opleidingen.

De **knelpuntpremie** die in het schooljaar 2006-2007 voor het eerst werd gegeven aan studenten uit TSO en BSO die kiezen voor een knelpuntberoep en een opleiding in de horeca wordt verder gezet. Bijkomend werden verder geïnvesteerd in de machineparken van technische scholen, een actie die ook al besproken werd in hoofdstuk 13.1. Leerlingen die kiezen voor een aantal opleidingen die toeleiden

naar een knelpuntberoep krijgen in 2008 via de school een 'korting' op de schoolfactuur. Op die manier worden eventuele financiële drempels die verhinderen dat leerlingen in de betrokken opleiding starten, weggewerkt.

In 2007 werd een onderzoek opgestart over de **studiekosten in het secundair onderwijs**. De resultaten van dit onderzoek, gevoerd door HIVA, zijn in oktober 2008 bekend gemaakt. De gemiddelde kost om een kind een jaar naar het secundair onderwijs te sturen bedroeg 978 euro. In 1999-2000 was het gemiddelde nagenoeg even hoog. Indien de kosten voor vervoer buiten beschouwing worden gelaten, is er sprake van een beperkte stijging. Er werd reeds beslist om in het secundair onderwijs geen maximumfactuur in te voeren omdat de schoolkosten zodanig verschillen tussen en binnen studiegebieden dat het niet haalbaar is om hier precieze grenzen te trekken. De HIVA-studie bevestigt dit.

Op vraag van de minister bevoegd voor Onderwijs gaat de Koning Boudewijnstichting (KBS) de secundaire scholen aanzetten tot nog meer **kostenbewustzijn**. Op basis van overleg en onderzoek zal de KBS in kaart brengen wat scholen kunnen doen op het vlak van bv. hun communicatie, hun imago, de manier waarop ze ouders betrekken en hun financieel beleid. De Koning Boudewijnstichting zal ook een plan van aanpak ontwikkelen om de scholen effectief aan te zetten tot een meer kostenbewust beleid. Een eerste voorlopige versie van het rapport tot sensibilisering van scholen, in samenwerking met KBS, werd opgeleverd eind 2008.

14.6. onderwijs voor elk kind, de brede school in praktijk (*)

In de loop van 2008 verschoof de focus binnen **brede school** van een algemene opvolging van de projecten naar een intensievere inhoudelijke ondersteuning. De website <http://www.ond.vlaanderen.be/bredeschool> werd verder ontwikkeld en bijgehouden en bleef zijn rol als praktisch handboek vervullen. In mei 2008 werd een brede studiedag georganiseerd in het Vlaams Parlement. Na bijna twee jaar projectwerking konden de mogelijkheden en valkuilen stilaan in kaart gebracht worden. In het voorjaar van 2009 zal het Steunpunt Gok een tekst afleveren die beleidsaanbevelingen formuleert omtrent de ontwikkeling en implementatie van het concept Brede School in Vlaanderen. Op een studiedag in het najaar van 2009 zullen de ontwikkelde materialen, bevindingen en aanbevelingen aan een breed publiek worden voorgesteld. Ook vanuit de afdeling Jeugd werden in 2008 een aantal brede schoolprojecten ondersteund met de bedoeling om de diversiteit van het vrijetijdsaanbod te verruimen (zie ook hoofdstuk 2).

14.7. onderwijs voor elk kind, een onderwijscontinuüm voor leerlingen met specifieke zorgvragen (*)

“**Leerzorg**” is de beleidsmatige invulling van de doelstelling van de Vlaamse overheid om te komen tot een onderwijscontinuüm voor leerlingen met specifieke noden. Op basis van de gedachtewisseling over de conceptnota leezorg in de Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschapsbeleid en Innovatie op 8 november 2007 werd het proces van overleg met de onderwijspartners verdergezet om een aantal belangrijke deelaspecten van het dossier uit te klaren. Het betreft: het vastleggen van de indicatoren voor de inschaling van leerlingen in de leezorgmatrix, de toekomstige planning van het aanbod buitengewoon onderwijs, het vraagstuk van de competentieontwikkeling en hoe draagkracht van scholen kan geoperationaliseerd worden. In april 2008 hebben de stuurgroep indicatorenontwikkeling en de stuurgroep planning een eindverslag afgeleverd. Deze eindverslagen hebben input gegeven voor een voorontwerp van decreet betreffende leezorg en een bijhorende

memorie. De werkgroepen over competentieontwikkeling en draagkracht hebben hun activiteiten nog niet afgerond. In 2008 vond ook een praktijktest plaats op een representatief staal van leerlingen uit het gewoon en buitengewoon basisonderwijs en secundair onderwijs. De CLB's hebben de dossiers van deze leerlingen beoordeeld op basis van de nieuwe inschalingscriteria van leerzorg. Op 19 november 2008 heeft de Vlaamse Regering een eerste principiële goedkeuring gegeven aan het dossier met het oog op het aanvragen van het advies van de Vlaamse Onderwijsraad, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap en de Adviesraad Integrale Jeugdhulp. Meer informatie is te vinden op <http://www.ond.vlaanderen.be/leerzorg/>

14.8. onderwijs voor elk kind, ook voor de meest kwetsbaren binnen het onderwijs (*)

Er werd in 2008 verder gewerkt aan de implementatie van het **spijbelactieplan** "een sluitende aanpak voor spijbelen en schoolverzuim". Zo was er de lancering van de spijbelkijkwijzers voor basisonderwijs en voor secundair onderwijs in oktober 2008. Dit is een instrument voor scholen om hun spijbelbeleid in kaart te brengen, te evalueren en bij te sturen indien nodig. Binnen het decreet Leren en Werken, waarin het deeltijds onderwijs hervormd is, zijn de 'persoonlijke ontwikkelingstrajecten' verankerd. Dit zijn trajecten voor jongeren in het deeltijds beroepsonderwijs met persoonlijke of sociale problemen om hen weer op het goede spoor krijgen. Het samenwerkingsprotocol tussen de minister van onderwijs, de medische sector en de onderwijssector in het kader van het spijbelactieplan werd geëvalueerd tijdens een vergadering in juni 2008. De medische sector beschikt sinds september 2008 over eenvormige dixit-attesten en attesten voor de lessen lichamelijke opvoeding.

Daarnaast was er ook overleg met het ministerie van Binnenlandse Zaken om te komen tot een afsprakenkader over de verdere opvolging van de implementatie van de omzendbrief PLP41 dat de samenwerking tussen scholen en politiediensten behandelt en met parketcriminologen en het ministerie van Justitie om te komen tot een afsprakenkader over de aanpak van spijbelen op parketniveau.

In samenwerking met de VVSG organiseerde het departement Onderwijs en Vorming een aantal vormingsdagen over flankerend lokaal onderwijsbeleid voor lokale bestuurders en personeel. Een werkgroep van LOP-deskundigen dacht samen met het departement Onderwijs en Vorming na over een afsprakenkader voor de rol van de Lokale Overlegplatforms in het opvolgen van spijbelen.

Een pilootproject rond de samenwerking tussen Comité's Bijzondere Jeugdbijstand en de CLB's bij de aanpak van **leerplichtdossiers** is van start gegaan op 1 december 2008 in drie bestuurlijke arrondissementen. Twee verbindingsfunctionarissen zijn sinds september 2008 aan de slag in de gesloten gemeenschapsinstellingen van Mol, Ruiselede en Beernem, om een brug te slaan tussen de werking van de gemeenschapsinstellingen en van onderwijs.

Tot slot werd er een samenwerkingsprotocol afgesloten tussen de Vlaamse en de Franse Gemeenschap over de gezamenlijke leerplichtcontrole in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Tevens ondertekenden de burgemeesters van de 19 gemeenten van BHG een engagementsverklaring m.b.t. hun rol in die leerplichtcontrole.

De **time-out en hergoprojecten** werden in 2008 verder gezet. In het schooljaar 2007-2008 ging het over 6 lange time-out projecten met 182 plaatsen en 14 korte time-outprojecten met 645 plaatsen. Tijdens het schooljaar 2007-2008 werden in totaal 3 intervisiemomenten voor de time-outprojecten georganiseerd, waarvan 4 over hergo. Ook in het schooljaar 2008-2009 worden deze georganiseerd. De K.U.Leuven voerde in opdracht van het departement Onderwijs & Vorming en het agentschap Jongerenwelzijn een onderzoek uit naar time-out in de periode augustus-december 2008.

Met betrekking tot het wijzen van **ouders** op hun verantwoordelijkheid voor de leerplicht van hun kinderen en het duidelijk maken welke afwezigheden gewettigd zijn en welke niet, werden in het verleden al communicatieacties ondernomen. In november 2008 werd een werkgroep ouderbetrokkenheid opgericht om te komen tot acties om ouderbetrokkenheid te verhogen, o.a. in het kader van spijbelen. Daarnaast werd van het schooljaar 2007-2008, het **'het jaar van de kleuter'** gebruik gemaakt om ouders te wijzen op het belang van een regelmatig schoolbezoek als basis voor een succesvolle schoolcarrière.

In het kader van een onderwijs voor alle kinderen willen we ook graag verwijzen naar het Stelstel Leren en Werken dat in 2008 in voege ging (zie hoofdstuk 13).

15. Beleidsrotonde 'Ruimte'

15.1. Onderzoek en monitoring

In 2008 liep het onderzoek '**Ruimte om Buiten (te) spelen**'; het werd uitgevoerd door Kind en Samenleving vzw i.s.m. drie onderzoekers van de afdeling Kinesiologie van KU.Leuven en dit in opdracht van de afdeling Jeugd van het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen. In de onderzoeksopdracht werd uitdrukkelijk gevraagd dat men ook de tijdspatronen en het ruimtelijk actiekader van kinderen en tieners in beeld zou brengen. Het onderzoek werd afgerond met een beleidsseminarie in oktober 2008, in de aanloop naar het colloquium Buitenspelen van 13 februari 2009. In de aanbevelingen die werden geformuleerd voor verschillende beleidsniveaus waren de aspecten inrichting van ruimte en ruimtelijke planning een van de belangrijkste beleidsitems. Een sluitend onderzoek over de tijdsbesteding van kinderen, de manier waarop kinderen hun vrije tijd invullen en wat daarbij de redenen zijn om bepaalde keuzes te maken, is het echter niet geworden: verder onderzoek dringt zich op. De suggestie ligt alvast klaar om in de stadsmonitor een onderdeelje over buitenspelen op te nemen.

Op dit ogenblik is de afdeling Platteland bezig met het opstellen van een Vlaams plattelandsbeleidsplan. In het ontwerp leest men: "Het Vlaams **plattelands- en jeugdbeleid** slaan de handen in elkaar om samen, vanuit inventariserend en explorerend onderzoek, een actieplan uit te werken dat tegemoet komt aan de noden van kinderen en jongeren met betrekking tot plattelandsontwikkeling binnen de realisatie van een meer integraal jeugdbeleid." Onder voorbehoud van goedkeuring van het Vlaams Plattelandsbeleidsplan door het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (april 2009), wordt het onderzoek naar de noden van kinderen en jongeren op het platteland dus nog steeds vooropgesteld.

Op 5 december 2008 heeft de Vlaamse Regering het ontwerpdecreet **Grond- en Pandenbeleid** goedgekeurd. Het decreet werd op 19 maart 2009 goedgekeurd door het Vlaams parlement. Bedoeling is te zorgen voor betaalbaar wonen voor iedereen. Er zullen 43 000 sociale huurwoningen en 21 000 sociale koopwoningen gebouwd worden vóór 2020. Er worden ook andere intenties ontwikkeld om betaalbaar wonen mogelijk te maken, zoals het voorzien van zones voor sociale woningen in verkavelingen. Ook voor jongvolwassenen biedt dit mogelijkheden, aangezien de huisvestingsmaatschappijen veel jonge alleenstaanden ontmoeten als kandidaathuurders. Het Platform Ruimte formuleerde de aandachtspunten van de jeugdwerksector bij dit nieuwe decreet.

15.2. Samenwerking ruimtebeleid en jeugdbeleid

Er werd ook in 2008 op verschillende vlakken beleidsmatig samengewerkt tussen **de beleidsdomeinen bevoegd voor het ruimtebeleid en het jeugdbeleid op Vlaams niveau**. Zo was de afdeling Jeugd betrokken bij de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (VLACORO), het platform NME (natuur- en milieu-educatie) en de bijhorende werkgroep Jerom, de taskforce jeugdverblijven, de denktank Ruimte, het platform Ruimte... Hierbij wordt telkens nauw samengewerkt met de relevante actoren in de jeugdsector. Steunpunt Jeugd stak in 2008 zelfs een

tandje bij voor de brede thematiek van ruimte. Om zicht te krijgen op de positie van kinderen en jongeren binnen het beleidsdomein ruimte en de organisaties die hier al mee bezig zijn, maakte men een dossier Ruimte. De bestaande specifieke werking rond groene ruimte werd verder gezet, zelfs uitgebouwd. Voortdurend werd gewerkt aan de opbouw van kennis en expertise. Het nieuwe platform Ruimte volgde o.a. het aanpassingsdecreet ruimtelijke ordening op. Hieraan namen Steunpunt Jeugd, VVJ, de Vlaamse Jeugdraad, Kind en Samenleving, VVP, OLJP, de provincie Limburg en de afdeling Jeugd deel. Dit overleg is nodig omdat de jeugdsector niet werd opgenomen in de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed en het dus aan de Vlaamse Jeugdraad en de strategische adviesraad jeugd, sport, cultuur en media is om deze advisering op een goede en onderbouwde manier op zich te nemen. De samenwerking met het beleidsdomein Ruimtelijke ordening, Wonen en Onroerend Erfgoed staat reeds beschreven in het hoofdstuk 8, Op kamp.

Naar aanleiding van de **rondetafel rond jeugdverblijfsinfrastructuur**, werd reeds in 2007 een vernieuwde samenwerking gerealiseerd met de administratie RWO, met Toerisme Vlaanderen, de milieuadministratie en landbouw. In opvolging van deze rondetafel werd binnen de jeugdsector een informeel overleg opgestart voor een vereenvoudiging van de regelgeving m.b.t. jeugdverblijven (zie ook hoofdstuk 8).

De **denktank Ruimte**, met als drijvende partners Steunpunt Jeugd, stad Gent, VVJ en het Onderzoekscentrum Kind en Samenleving, werkte ook in 2008 rond mobiliteit en het speelweefsel. Op 20 mei 2008 organiseerde de denktank de studiedag Speelweefsel, o.a. i.s.m. de vzw Trage Wegen.

Wat de inrichting van de openbare ruimte betreft, blijft de vraag naar actieve aandacht van de Vlaamse Bouwmeester voor kinderen en jongeren, en bijgevolg naar good practices, bestaan.

Het **Charter voor Jeugd, Natuur en Bos** werd op 29 september 2008 (her)ondertekend te Kortenberg door diverse partners, waaronder de ministers bevoegd voor leefmilieu en jeugd, Natuurpunt vzw, Vereniging voor Bos in Vlaanderen vzw, Steunpunt Jeugd vzw, Vlaamse Jeugdraad vzw, Inverde vzw, maar ook de grote jeugdbewegingen en de Jeugdbond voor Natuur en Milieu.

Al deze partners hebben zich via de ondertekening geëngageerd om aanvullend bij het charter een actieplan op te stellen en uit te voeren ten behoeve van de jeugd, de natuur en de bossen.

In 2008 werden alvast heel wat **publicaties** ontwikkeld en herwerkt die uitvoering geven aan de bezorgdheden in het Charter. Inverde vzw maakte een nieuw handboek voor natuurvriendelijke spelen: 'Buiten Benen'. Het naslagwerk 'Loslopend Wild' werd compleet geüpdatet, met hierin een uitgebreid hoofdstuk over allerhande regelgeving in verband met bos en natuur waar je bij de organisatie van jeugdkampen en -vakanties mee in aanraking kan komen. Het boek 'Jeugd bij bosjes', groene speelruimte gepland en geplant werd herwerkt. De invalshoek werd licht verschoven van planningsproces en de ervaringen uit het project groene ruimte naar een 'inspiratieboek voor groene speelruimte' met ruime aandacht voor inrichting, beplanting en praktijkvoorbeelden. De website werd regelmatig geüpdatet en onder meer de bundels 'Subsidiekanalen voor groene speelruimte' en 'Inrichting en beplanting van groene speelruimte' werden geactualiseerd. In samenwerking met Inverde vzw werd een rollenspel ontwikkeld voor jeugdleden, om de mogelijkheden en kansen van Go4Nature voor te stellen in een speels agendapuntje voor de jeugdraadvergadering. Dit product werd geproduceerd door ARGUS en verdeeld naar de lokale jeugdleden. De folder 'Groen? Doen!' werd aangepast en verder verspreid op vraag. De folder geeft een overzicht van het aanbod voor jeugd, met betrekking tot natuur en groene speelruimte.

In het kader van de afbakening van de buitengebieden werd voor de verschillende rondes een handleiding gemaakt voor de verschillende deelgebieden.

Een nieuwe vorming werd ontwikkeld: de Magdaquiz over wat wel en niet mag in bossen en natuurgebieden.

Aansluitend bij dit thema moet zeker verwezen naar de hele campagne die op gang gekomen is tegen het Mosquito-apparaatje, bedoeld om via een ultrasoon geluid hangjongeren te verjagen van bepaalde publieke ruimten. Het luide protest van de jeugdsector en het Vlaams parlement kreeg ook een politiek gevolg op het Federale Belgische niveau. Op Europees niveau agendeerden de drie Belgische ministers van Jeugd het gebruik van mosquito's op de EU-ministerraad Jeugd van 21-22 mei 2008.

Anderzijds moet vermeld dat er voorbereidingen werden getroffen voor een groots project gedragen door een indrukwekkend aantal jeugd- en straathoekwerkorganisaties, die hiermee pleiten voor het recht op rondhangen voor iedereen, en de vraag om opgroeiende tieners en pubers die ruimte dan ook te geven. Het project werd nog in 2008 aanvaard voor subsidiëring door de afdeling Jeugd en zal in 2009 gerealiseerd worden.

15.3. Participatie in ruimtebeleid (*)

Zoals blijkt uit het bovenstaande, is het op Vlaams niveau behoorlijk gesteld met de vertegenwoordiging van de jeugdsector in de verschillende adviesorganen rond ruimte. Voor de **strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening en Onroerend erfgoed** werd echter niet gekozen voor een vertegenwoordiging vanuit jeugd, maar wel vanuit sport. Vanaf 2009 zal een vertegenwoordigster van de Vlaamse Jeugdraad de vergaderingen echter mogen bijwonen als plaatsvervangster.

Vanuit het aanvoelen dat in de steden een zoektocht gaande is naar participatiepraktijken die aansluiting trachten te vinden bij veranderingen in de stedelijke samenleving, werd in juni 2007 in het kader van het Stedenbeleid een werkgroep Participatie geïnstalleerd. In juli 2008 kwam de Werkgroep tot een eerste reeks tussentijdse aanbevelingen en een voorlopige visietekst. De aanpak van participatie en het stimuleren van participatie werd ruim bekeken in de werkgroep participatie die haar werkzaamheden heeft afgerond begin 2009. De resultaten worden voorgesteld op een Congres van 31 maart 2009.

Het **nieuwe sociale huurbesluit** (BVR 12 oktober 2007) legt de sociale verhuurder basisbegeleidingstaken op, waaronder taken rond de bewonersbetrokkenheid, onder andere het organiseren van huurdersvergaderingen waar ruimte wordt gecreëerd voor mogelijke problemen of bedenkingen van de huurders, en waar samen met de betrokkenen gezocht wordt naar oplossingen. Kwestie is van hierbij de kinderen en jongeren niet over het hoofd te zien.

De interactie tussen de jeugdsector en de natuur- en bossector werd tot juni 2008 in hoofdzaak gerealiseerd tijdens de 2-maandelijkse vergadering van het **Platform Groene Ruimte** onder de koepel van Steunpunt Jeugd. Diverse organisaties vanuit het jeugdwerk en de jeugdsector en vanuit de bos- en natuursector waren hier vertegenwoordigd. De stand van zaken van het ontwerp BVR betreffende de toegankelijkheid van de bossen en de natuurreservaten, definitief goedgekeurd op 5 december 2008, werd als vast agendapunt opgenomen. Nadien bleef het agentschap Natuur en Bos via het overleg tussen Steunpunt jeugd en de groene partners wel in blijvend overleg over de implementatie van het BVR indien dit specifiek betrekking had op de doelgroep kinderen en jongeren. Zo werd o.a. gesproken over: uitwerking en afspraken rond onlineformulieren voor machtigingen, administratie voor kampvuren, kampcommunicatie ....

Het decreet van 22 maart 2002 kende tot nog toe geen grondige officiële evaluatie. Bij de subsidiëring van **stadsvernieuwingsprojecten** is participatie en coproductie één van de criteria om de voor

subsiëriëring ingediënde stadsvernieuwingprojecten te beoordelen. Vermits het Stedenbeleid het tegengaan van de stadsvlucht (vooral van gezinnen met jonge kinderen) beoogt, is ook de participatie van kinderen en jongeren en de aandacht voor inrichting van stadsdelen (woonruimtes, openbare plaatsen, groene ruimtes, schoolomgevingen...) tot kindvriendelijke plaatsen, een wezenlijk onderdeel van de stadsvernieuwingprojecten.

De deelname van jeugdactoren aan de gesprekken rond de **herziening van het ruimtelijke structuurplan Vlaanderen** was geen evidentie. Toch slaagde men er in via het platform Ruimte de stem van kinderen, jongeren en jeugdwerk te laten horen. Zo werd in 2008 mee nagedacht over:

- de herziening van het decreet ruimtelijke ordening en het nieuwe decreet grond- en pandenbeleid;
- de gewestelijke en provinciale planningsprocessen;
- de afbakening van de buitengebieden;
- de taskforce zonevreemde jeugdverblijfscentra.

Dit leverde zoals al geformuleerd in hoofdstuk 8 ook al enkele concrete resultaten op. Meer bepaald worden in RUP's en BPA's zowel op lokaal, regionaal als Vlaams niveau daar waar het ruimtelijk verantwoord is, rekening gehouden met o.a. speelruimte of de aanwezigheid van een jeugdverblijf.

15.4. Kwaliteitsverhoging leefomgeving

De doelstelling m.b.t. meer **speelbossen** en andere groene ruimte loopt vanaf 1998 en het resultaat is dat er ondertussen (april 2008) 412 officiële speelzones zijn afgebakend. Het concept is relatief wijd verspreid en wordt mede gestimuleerd door provincie- en gemeentebesturen, veelal met ondersteuning van organisaties zoals bosgroepen, Vereniging voor Bos in Vlaanderen, Steunpunt Jeugd e.a. Via de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en deelnemende steden en gemeenten bestaat de mogelijkheid om voor de aankoop en inrichting van terreinen subsidies te ontvangen. In deze context kan de goedkeuring van 35 nieuwe speelzones (najaar 2008) in de Antwerpse Voorkempen worden vermeld. Voor privé-boseigenaars voorziet de Vlaamse overheid al sinds 2003 een subsidie van 100 euro/ha/jaar voor officiële speelzones.

In 2008 werd de projectoproep van het agentschap Natuur en Bos naar openbare besturen aangaande voorbeeldstellende en vernieuwende groenprojecten gefocust op het thema Kinderen en Jongeren. Algemene doelstelling hierbij was de aanleg van bijkomend groen en/of groene ruimten of de herinrichting van een groene ruimte in de verstedelijkte omgeving. Hiervoor werd een bedrag van 1 980 000 euro gereserveerd: 18 projecten werden eind 2008 geselecteerd en zullen de komende jaren worden uitgevoerd. Meer info over de projecten is te vinden via www.natuurenbos.be. De Vlaamse Jeugdraad heeft alvast gevraagd om voor de projecten Harmonisch Park- en Groenbeheer het thema kinderen en jongeren door te trekken naar 2009.

Op 4 oktober 2008 organiseerde Steunpunt Jeugd een eerste **Speelgroentoeer**, in samenwerking met de Provincie Vlaams-Brabant en VVJ. Het thema van deze bustoeer was 'Van bos tot speelbos' en er werden 3 interessante speelbossen bezocht. Lokale betrokkenen gaven toelichting en beantwoordden vragen. Er waren een 25-tal geïnteresseerde deelnemers.

2008 was het eerste jaar van uitvoering van de prioriteit Jeugdwerkinfrastructuur in de gemeentelijke jeugdbeleidsplannen. 297 gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie tekenden in op deze prioriteit. Een bedrag van 3 477 500 euro werd hierbij voorbehouden voor de ondersteuning van jeugdwerkinfrastructuur. Anderzijds werd 2 miljoen euro extra vrijgemaakt voor subsidies op basis van het nieuwe reglement verenigingslokalen. Op die manier werden in 2008 120 lokale verenigingen rechtstreeks vanuit de Vlaamse overheid gesubsidieerd voor een bouw- of verbouwingsproject.

In 2008 liep ook het onderzoek naar de (brand)veiligheid van verenigingslokalen binnen de sectoren cultuur, jeugdwerk en sport in Vlaanderen. Het werd uitgevoerd door de Universiteit Gent, en resulteerde in een inventaris van knelpunten, een overzicht van de toepasbare regelgeving, een risico-analyse, een ontwerp van aanbeveling, een kostenraming.

In 2008 besloot Steunpunt Jeugd om eenduidig www.jeugdlokalen.be te promoten als dé site met informatie over jeugdlokalen. Op die manier is de link met de inhoud duidelijker en wordt de communicatie gericht gevoerd. De website werd in 2008 meerdere keren aangepast met updates en nieuwe informatie. In 2007 registreerde de oude site (tot eind oktober) nog om en bij de 3 750 bezoekers. In 2008 waren dat er voor www.jeugdlokalen.be 6 680, voor www.locomotief.be 20 037 en voor www.lokalenmap.be 33 937.

In 2008 werden door Locomotief (het samenwerkingsverband jeugdlokalen) drie nieuwe brochures ontwikkeld: 'Jeugdlokalen en het bouwproces', 'Jeugdlokalen en inbraakpreventie' en 'Jeugdlokalen en financieel beheer'. De brochures van Locomotief kregen een nieuwe kenmerkende vormgeving en er werd geïnvesteerd in kwaliteitsvol drukwerk. Daarnaast werden de eerste voorbereidingen getroffen voor de brochure 'Jeugdlokalen en brandveiligheid'. Locomotief maakte ook een aanvulling voor de Lokalenmap over brandveiligheid en evacuatie.

Het Masterplan Hoge Rielen wordt stap voor stap gerealiseerd en aan de kwaliteitsverbetering van jeugdverblijfsinfrastructuur wordt eveneens systematisch gewerkt. Zie hiervoor het hoofdstuk 2 Jeugdwerk.

15.5. Informatie over mogelijkheden

In het **nieuwe sociale huurbesluit** (BVR 12/10/2007) werden maatregelen opgenomen in het voordeel van jongeren: de verhuurder kan afwijken van de inschrijvingsvoorwaarde van meerderjarigheid, in het kader van begeleid zelfstandig wonen; echtgenoten waarvoor de echtscheiding werd ingeleid, worden niet als gezinsleden beschouwd voor de huurprijsberekening (idem voor samenwonenden die hun wettelijke samenwoning gaan beëindigen). Kandidaat-huurders worden geïnformeerd door de sociale huisvestingsmaatschappijen. Het departement Ruimtelijke Ordening Wonen en Onroerend Erfgoed bereidt hierover een folder voor.

Het agentschap Natuur en Bos heeft zich geëngageerd om jaarlijks via het geoloket Vlaanderen de gegevens van het **digitaal overzicht van speelzones in bossen en natuurgebieden** te actualiseren. Begin 2008 werden via een interne bevraging bij de boswachters de gegevens van de speelzonelaag gecontroleerd en aangevuld. Via het AGIV werd de geactualiseerde speelzonelaag beschikbaar gemaakt begin april 2008. De informatie kan bekeken worden via volgende link:

<http://geo-vlaanderen.agiv.be/geo-vlaanderen/bossen>

Bespreking op de reflectiegroep leidde tot de conclusie dat de specifieke aandacht voor ruimte voor kinderen en jongeren nodig blijft, en dat meer sensibilisering gewenst is: enerzijds om meer ruimte ter beschikking te krijgen en te houden; anderzijds om bewuster ruimte te gaan delen voor divers gebruik.

16. Beleidsrotonde 'Welzijn'

16.1. voorrang geven aan kinderen (*)

Deze doelstelling werd reeds gerealiseerd en wordt permanent verder opgevolgd (zie voorgaande jaarverslagen). In 2008 werden hieromtrent geen nieuwe acties gerapporteerd.

16.2. armoede bestrijden, investeren in kinderen (*)

De **actualisatie** 2008 van het **Vlaams actieplan armoedebestrijding** 2005-2009 werd op 22 februari 2008 goedgekeurd door de Vlaamse Regering en op 15 en 22 april 2008 besproken in de commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement. Voor meer informatie zie: www.vlaanderen.be/armoede.

Op 31 oktober 2008 waren er in totaal 65 opgeleide **ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting**. Van hen waren er op dat moment 49 tewerkgesteld (waarvan 46 als ervaringsdeskundige). Kind en Gezin is met 10 opgeleide ervaringsdeskundigen de grootste werkgever. Bij de VDAB en bij de federale overheidsdiensten zijn er telkens 6 opgeleide ervaringsdeskundigen aan de slag. De meeste andere ervaringsdeskundigen zijn tewerkgesteld bij non-profitorganisaties uit de welzijnssector. Bij de multidisciplinaire teams bij het agentschap Jongerenwelzijn werken 2 ervaringsdeskundigen.

In 2008 namen in alle regio's vertegenwoordigers van de ouders en de minderjarigen deel aan de **stuurgroep Integrale Jeugdhulp**. In sommige regio's is dit structureel ingebed, in andere meer ad hoc. Zie ook: www.jeugdhulp.vlaanderen.be

Daarnaast werd vanaf eind 2007 het project **Babybabbel** van Leren Ondernemen vzw gesubsidieerd. Dit project wil zich richten op preventie en ondersteuning bij de opvoeding. De prioritaire doelgroep zijn gezinnen in armoede met kinderen tussen 0 en 3 jaar. De bedoeling van het project is om enerzijds sociale en innerlijke ruimte te creëren bij ouders en anderzijds om de positief affectieve ouder-kind relatie te ondersteunen. Het ultieme doel is om de psychosociale ontwikkelingsveerkracht bij de kinderen te stimuleren.

16.3. geen enkel kind uitsluiten en 16.7: luisteren naar kinderen en jongeren en hun participatie verzekeren (*)

Net als vorig jaar bespreken we de operationele doelstellingen 16.3 en 16.7 samen wegens de grote overlap tussen beide.

Op 13 juli 2007 keurde het Vlaamse parlement het **decreet houdende de organisatie van de opvoedingsondersteuning** goed. Met dit voorstel van decreet werd ingegaan op een maatschappelijke behoefte aan opvoedingsondersteuning. In afwachting van de goedkeuring van uitvoeringsbesluiten, heeft de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, in juni 2007 een oproep gericht aan de lokale besturen van de centrumsteden en aan de Vlaamse Gemeenschapscommissie, voor Brussel, om een project voor een opvoedingswinkel in te dienen, om op die manier snel werk te kunnen maken van een eenvoudig toegankelijk aanbod opvoedingsondersteuning. De aldus goedgekeurde projecten ontvingen vanaf 15 december 2007 de nodige middelen via projectsubsidieering. In de centrumsteden

werden opvoedingswinkels gesubsidieerd door de agentschappen Kind en Gezin en Jongerenwelzijn. Deze 14 opvoedingswinkels werden verder ook ondersteund door de Vlaamse coördinatoren opvoedingsondersteuning, waarbij er specifieke accenten werden gelegd op kansengroepen. De doelstelling is om de dynamiek op het lokale niveau te versterken zodat op termijn in elke gemeente een lokale opvoedingscoördinator aangesteld wordt. De opdracht van jongerenwelzijn bestaat er in om deze aanstellingen te gaan ondersteunen. Inmiddels werd ook werk gemaakt van een besluit van de Vlaamse regering dat de doelstellingen, opdrachten en werking van de opvoedingswinkel regelt, alsook de modaliteiten voor de toekenning van een subsidie-enveloppe en kwaliteitslabel. Dit besluit werd goedgekeurd op 12 december 2008. Op Vlaams niveau werden de eerste bouwstenen gelegd voor de creatie van een Vlaams expertisecentrum opvoedingsondersteuning. Verder worden via de opvoedingsondersteuning binnen Kind en Gezin ouders gesensibiliseerd rond positief ouderschap. Meer en meer wordt gewezen op het belang van de media in hun rol inzake het verspreiden van boodschappen rond positief ouderschap en het bekend maken van het aanbod van opvoedingsondersteuning. Verschillende media-acties werden dan ook opgezet.

Inzake **toegankelijke gezinsondersteuning** werd begin 2008 een trefdag georganiseerd voor de inloopteams waarbij de kernfuncties (het organiseren van een laagdrempelig en toegankelijk onthaal en het organiseren van groepsgerichte opvoedingsondersteunende activiteiten) uitgeklaard en geformaliseerd werden. In 2008 werd de basis van een regelgeving voor de inloopteams uitgewerkt. Bovendien werd beslist om twee bijkomende inloopteams op te starten in Leuven en Genk. De erkenningsprocedure werd hiervoor opgestart en eind 2008 werden de voorstellen van besluit opgemaakt. In de loop van 2009 zullen de twee nieuwe inloopteams operationeel zijn.

Kind en Gezin besteedt bijzondere aandacht aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen in het kader van haar dienstverlening op het vlak van preventieve gezinsondersteuning. Het diversiteits- en kinderrechtenbeleid richt zich op alle kinderen en hun gezin en heeft bijzondere aandacht voor groepen die het risico lopen of het slachtoffer zijn van uitsluiting. Binnen Kind en Gezin werd een visietekst en actieplan omtrent het communicatiebeleid naar maatschappelijk kwetsbare gezinnen ontwikkeld. In 2008 werd een visie en actieplan rond tolken in de dienstverlening van Kind en Gezin uitgewerkt en goedgekeurd. Daarnaast werd de aanzet van een richtlijn uitgewerkt omtrent de communicatie van Kind en Gezin naar maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Dit omvat het werken met een gebruikerspanel, een kader voor het werken met vertaalde tekst etc. Daarnaast werden drie nieuwe thema's uitgewerkt voor de map 'Kind in Beeld', pictografisch beeldmateriaal om anderstalige, licht mentaal gehandicapte en (functioneel) analfabete ouders te informeren over de kernthema's van Kind en Gezin. De nieuwe thema's die in 2008 uitgewerkt werden, zijn 'zwangerschap, geboorte en postpartum', 'contraceptie' en 'ontwikkeling'. Tevens werd in 2008 de implementatie van het verfijnd functieprofiel van gezinsondersteuners verder gezet. De functie van gezinsondersteuner werd verfijnd met als doelstelling de taken en methodieken duidelijker en concreter te maken. Een breed implementatieplan moest er voor zorgen dat de verfijning in de praktijk een plaats kreeg.

Op beleidsniveau was gedurende 2008 een ervaringsdeskundige in de armoede en sociale uitsluiting aan het werk. Het werken met deze nieuwe functie zal verder geëvalueerd worden in 2009. Daarnaast werkte Kind en Gezin samen met asielcentra en gevangnissen om ouders van jonge kinderen te ondersteunen in de zorg en opvoeding van hun kind.

Inzake een vernieuwende aanpak van jeugddelinquentie werden in 2008 de zes beleidskeuzes uit het **Globaal Plan Jeugdzorg** verder geïmplementeerd. Ten eerste werd er verder gewerkt aan de **werkingsprincipes**: in de loop van 2008 mondde het traject uit in een voorstel om de werkprincipes in te schuiven binnen het traject van de uitvoeringsbesluiten inzake het kwaliteitsdecreet in de bijzondere jeugdbijstand.

Het tweede luik van het plan zijn de **multifunctionele centra (MFC)**. Het eerste proefjaar "MFC" werd midden 2008 gevat in een tussentijds rapport dat de contouren voor het tweede jaar vastlegt.

Begin 2008 werd voor de begeleidingstehuizen de flexibele begeleidingsnorm ingevoerd worden. Deze norm biedt deze residentiële voorzieningen de mogelijkheid om een gedeelte van hun begeleidingsdagen ook ambuland in te vullen. De flexibele norm werd via een ministerieel besluit in de sector geïntroduceerd. Een begeleidende rondzendbrief beschrijft uitvoerig de modaliteiten betreffende overleg tussen voorziening, cliëntsysteem en verwijzende instantie, de registratie, het beheer en de evaluatie.

In het derde luik over **crisishulp en opvoedingsondersteuning** werd een versterkt aanbod van opvoedingsondersteuning afgestemd op de lokale noden beoogt (zie ook verder). In 2008 is de regelgeving van de bijzondere jeugdbijstand afgestemd worden op deze nieuwe ontwikkelingen. Ook de mogelijkheden tot crisishulpverlening werden in 2008 verder versterkt door de realisatie van de versterking van het OOC-aanbod voorzien in 2008 (i.c. 9 bijkomende plaatsen). Daarnaast werden de diensten Crisishulp aan Huis na onderzoek van actieradius en spreiding verder versterkt met 60 bijkomende begeleidingen.

Wat de gepaste **opvang en begeleiding van minderjarigen die delicten** plegen betreft werd in 2008 in overleg met de diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA) de werking in het raam van de nieuwe Jeugdwet verder geëvalueerd. Het aantal herstelbemiddelingen voor minderjarigen op parketniveau blijkt hierbij aanzienlijk gestegen. Daarnaast werd een tweede groep jongeren begeleid in het raam van Youth at Risk Vlaanderen (YAR), een sterk gestructureerd aanbod naar jeugdige delictplegers. Ook de eerste proeftuin voor de opvang van jonge delictplegers draait ondertussen verder op kruissnelheid. Deze proeftuin wil binnen het private aanbod een effectief hulpverleningsprogramma ontwikkelen in de aanpak van delictplegers met als doel jongeren zo maximaal mogelijk te reintegreren in de maatschappij. Daarnaast werd de private sector medio 2008 ook opgeroepen tot kandidatuurstelling voor de oprichting van de proeftuin voor meisjes, het betreft 2 units voor telkens 20 begeleidingen op jaarbasis. Einde 2008 werd in de gemeenschapsinstelling De Kempen te Mol de geplande 20 extra plaatsen gerealiseerd.

Een groter **inzicht in de instroom, doorstroom en uitstroom van jongeren** werd verkregen door het **onderzoek naar het vorderingsbeleid van de parketten en de jeugdrechtbanken** dat eind 2007 van start ging. Dit onderzoek moet inzicht brengen in de beslissingsprocessen die parketmagistraten en jeugdrechters hanteren voor het toeleiden van jongeren in een problematische opvoedingssituatie of jongeren die een als misdrijf omschreven feit pleegden naar het hulpverleningsaanbod. Finaal moet dit onderzoek in het voorjaar 2009 aanbevelingen opleveren die bijdragen tot de actieve beheersing van de instroom in de Bijzondere Jeugdbijstand. Vanuit de vraag naar objectieve en betrouwbare cijfers werd het initiatief genomen om, in aanvulling van Domino (het geïnformatiseerde cliëntopvolgingssysteem van de verwijzende instanties), een registratiesysteem voor de private voorzieningen van de Bijzondere Jeugdbijstand te ontwikkelen. In 2008 werd hier volop aan verder gewerkt, volgens een uitgezette planning. Het tijdspad wordt gerespecteerd en in de loop van volgend jaar kan effectief proef gedraaid worden met het nieuwe registratiesysteem. Op basis van een analyse van de bestaande initiatieven van wachtlijstbeheersing werd een uniform beheerproces en -systeem betreffende de beschikbaarheid van plaatsen ontwikkeld. De vrijwillige hulpverlening van de Bijzondere Jeugdbijstand zal afgestemd worden op de herziene instrumenten van de integrale jeugdhulp en in 2008 werden initiatieven genomen worden om de gecoördineerde decreten inzake Bijzondere Jeugdbijstand aan deze ontwikkelingen aan te passen. Het decreet ging in werking op 4 maart 2009.

Tot slot is er het luik van het **wetenschappelijk onderzoek**. De twee onderzoeksrapporten die het thema effectiviteit en efficiëntie binnen de bijzondere jeugdbijstand introduceren werden gefinaliseerd. De rapporten werden in overleg met de sector verder omgezet in operationele trajecten. Het eindrapport rond de onthemende projecten wordt, na een korte verlenging, in het voorjaar 2009 verwacht. In 2007 werd een juridisch onderzoek betreffende de projectwerking van de Bijzondere Jeugdbijstand opgestart. De resultaten van dit onderzoek werden daadwerkelijk geïmplementeerd in 2008: ze leidden tot de erkenningscategorie 8 en 9. Hierdoor wordt het HCA-aanbod en het aanbod van de diensten Crisishulp aan Huis vanaf 1 januari 2009 structureel erkend.

Naast deze acties binnen het globaal plan werden in het kader van de **vernieuwende aanpak van jeugd delinquentie** in 2008 nog een aantal bijkomende acties ondernomen. Er werd verder gevolg gegeven aan de uitvoering en evaluatie van het samenwerkingsakkoord inzake de organisatie en de financiering van de ouderstage en van het herstelrechtelijke aanbod. De uitvoering van het herstelrechtelijk aanbod en de ouderstage werden opgenomen door de Vlaamse diensten voor herstelgerichte en constructieve afhandeling (HCA), die onder impuls van het Globaal Plan Jeugdzorg aanzienlijk uitgebreid werden. In 2008 werd verder gewerkt aan herstelbemiddeling: de CANO-programmaleider werkte verder aan het protocolleren van de methodiek van CANO (Centra voor Actieve Netwerkontwikkeling en Omgevingsondersteuning) in Vlaanderen. Op basis van het eindrapport van prof. dr. Grietens werd in de loop van 2008 een verfijnde doelgroep afgebakend. Einde 2008 legde de programmaleider tevens een ontwerp van protocol voor.

Tot slot is het relevant om te verwijzen naar het 'Kletske jeugdrecht' dat de Vlaamse Jeugdraad organiseerde in 2008 (zie ook hoofdstuk 2)

De Vlaamse Regering werkte in 2008 aan een **toegankelijke kinderopvang** door 13,6 miljoen euro vrij te maken voor nieuwe plaatsen in erkende kinderdagverblijven en diensten. Een nieuwe verdelingsoefening die in april 2008 werd uitgewerkt, zorgde ervoor dat regio's waar kwetsbare groepen het meest voorkomen voorrang krijgen in de realisatie van bijkomende gesubsidieerde plaatsen. Concreet betekent dit dat aan kinderen van alleenstaande ouders en kinderen in kansarmoede een zwaarder gewicht toegekend kregen.

Eind 2008 werden ook de voorrangregels m.b.t. doelgroepen in de regelgeving voor de erkende voorschoolse opvang aangescherpt. Twintig procent van de opvangcapaciteit wordt gereserveerd voor alleenstaande ouders, ouders met een laag arbeidsinkomen, zeker als opvang een invloed heeft op hun economische en maatschappelijke participatie, en gezinnen waarbij het vanwege sociale en/of pedagogische motieven wenselijk is dat zij gedurende de dag opvang en begeleiding krijgen buiten het eigen gezin. Daarnaast wordt er voorrang gegeven aan gezinnen waarvan al een broertje of zusje in de voorziening wordt opgevangen.

De Vlaamse overheid wenste verder de **organisatiestructuur van de kinderopvang** te hertekenen in functie van een sterkere lokale samenwerking, van eenduidige kwaliteitsvoorwaarden voor de gehele opvangsector en een gelijkwaardige realisatie van de 3 maatschappelijke functies van kinderopvang. 16 proefprojecten CKO (Centrum voor Kinderopvang) gingen in 2007 van start en de proefperiode eindigt eind 2009. Deze Centra voor Kinderopvang (CKO) kunnen ouders helpen het zoekproces te vereenvoudigen, de zoektocht in te korten, beter toe te leiden naar beschikbare opvangplaatsen en mogelijkheden te bieden voor ouders uit kansengroepen, bijv. voor occasionele opvang. Zie ook:

<http://www.kindengezin.be/KG/Professioneel/Kinderopvang/vernieuwingkinderopvang/default.jsp>

In 2008 werden 2 studiedagen georganiseerd om de **inclusieve opvang** voor kinderen met een specifieke zorgbehoefte bij de kinderopvangvoorzieningen te promoten. Daarnaast werden ook binnen het Ecce Ama-project 3 studiedagen georganiseerd voor trajectbegeleiders, jobcoaches en begeleiders van ouders en oudergroepen om hen te informeren over kinderopvang en hoe je ouders uit kansengroepen hiernaar toe kan leiden. Dit leidde tot een inspirerend handboek. Tot slot is het relevant om te vermelden dat alle VDAB-consulenten de onderrichting vanuit het departement Werk en Sociale Economie rond het Actieplan flexibele en occasionele kinderopvang gecommuniceerd kregen die als ondersteuning kan gebruikt worden door ouders om hun kinderen in erkende opvang onder te brengen.

De waarborg van het **recht op hulpverlening** werd uitgewerkt in het Vlaams Beleidsplan Integrale Jeugdhulp 2008-2009, waarin 10 cliëntgerichte doelstellingen en daaraan gekoppelde acties werden geformuleerd. De prioritaire doelstellingen voor 2008 waren het verbeteren van de toegankelijkheid van de rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp en de crisisjeugdhulp, zodat de cliënt binnen de Integrale

Jeugdhulp sneller gepaste hulp vindt en krijgt; het ondersteunen van hulpverleners in het omgaan met “verontrustende situaties” zodat zij de meest aangewezen hulp inzetten; het verbeteren van de toegankelijkheid van de niet-rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp; de verbetering van de coördinatie en de continuïteit in de jeugdhulp, zodat de garantie op jeugdhulp voor de cliënt toeneemt en het stimuleren van een inclusief en intersectoraal beleid.

De implementatie van het decreet rechtspositie werd verder opgenomen binnen de verschillende sectoren van integrale jeugdhulp, onder andere door het organiseren van vorming. In het kader van deze implementatie van het decreet rechtspositie en het nastreven de toepassing van de kinderrechten in de jeugdhulpverlening werd binnen Kind en Gezin in 2008 het project ‘**kindwerkmapp**’ opgestart. Dit is een project waarbij good practices verzameld worden in de CKG’s (Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning) en GOP’s (Diensten Gezinsondersteunende Pleegzorg). Alle voorzieningen werden bezocht en de good practices werden gebundeld in een map. Deze wordt in maart 2009 verspreid naar de voorzieningen en andere geïnteresseerden.

In de opvang van niet begeleide buitenlandse minderjarigen werd in 2008 geen uitbreiding voorzien. In 2009 worden twee bijkomende plaatsen voorzien.

16.4. zorgen voor elk kind (*)

De OD 16.4.1 ‘De Vlaamse overheid waarborgt het recht op hulp en de rechten bij jeugdhulpverlening overeenkomstig het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind’ kwam reeds aan bod bij de bespreking van de vorige operationele doelstelling en moet hier dan ook niet herhaald worden.

De Vlaamse overheid zorgt voor de **begeleiding van kinderopvangvoorzieningen** en biedt instrumenten aan om de opvang te evalueren vanuit het standpunt van het kind. In 2008 werden weer heel wat zelfstandige kinderdagverblijven begeleid in het leren werken met het Zelfevaluatie—instrument ZiKo. Dit instrument werd ontwikkeld om meer en betere participatie te krijgen van de (zeer jonge) kinderen in de opvang. Er werden ook netwerken georganiseerd voor de erkende kinderdagverblijven, centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning, initiatieven voor buitenschoolse opvang. Er werd eveneens een nieuwe variant van het instrument ontwikkeld voor de zelfstandige en aangesloten onthaalouders, ZiKo-Vo, een kindvolgsysteem voor baby’s en peuters. Het volgsysteem helpt een onthaalouder om elk kind goed op te volgen en de aanpak af te stemmen op wat het kind voor zijn ontwikkeling nodig heeft.

De Vlaamse overheid optimaliseert de veiligheid en de gezondheid in de kinderopvang door twee projecten. Het sensibiliseringsproject “Levensreddend handelen bij kinderen van 2,5 tot puberteit” werd in 2008 werd opgestart en loopt verder in 2009. Doelgroep zijn de begeleid(st)ers van buitenschoolse kinderopvang. Het attest reanimatie wordt verplicht voor de gesubsidieerde sector. De verplichting voor de zelfstandige sector komt er in 2009. Daarnaast was er de campagne “Open je ogen” om het veilig slapen van jonge kinderen in de kinderopvang te bevorderen. Meer informatie over deze projecten vind je op

http://www.kindengezin.be/KG/Professioneel/Kinderopvang/Jevangtalkinderenop/Erkende_kinderdagverblijven/kwaliteit/veiligheidsek.jsp#tcm:149-48503

Het **algemeen gezondheidsbeleid** dat de Vlaamse Overheid voert met specifieke aandacht voor kinderen en jongeren bestaat in grote lijnen uit het bestendigen van het beleid, de acties en projecten die in voorgaande plannen werden besproken. De CLB’s (centrum voor leerlingenbegeleiding) spelen, onder ondersteuning van de Vlaamse Vereniging voor Jeugdgezondheidszorg, ook in 2008 een belangrijke rol in het tijdig onderkennen, opvolgen en doorverwijzen van risico’s voor de optimale ontwikkeling van het jonge kind. Wat **voeding en beweging** betreft, werd het project Fitte school in

2008 een laatste keer gesubsidiëerd met als doel een verdere continuering zonder bijkomende middelen. Daarnaast werd met de vzw Eetexpert.be een convenant afgesloten tot eind 2010 gericht op het uitbouwen en professionaliseren van een getrappt systeem voor vroegdetectie en -interventie bij eet- en gewichtsproblemen voor alle leeftijdsgroepen. Daarnaast werd het project 'De gezonde schoolautomaat' opgestart dat de haalbaarheid van een automaat met een gezond voedingsaanbod nagaat in een aantal scholen. Ook werd bij de logo's 'wijken in beweging' gelanceerd. Hoewel dit niet specifiek naar jongeren is gericht zou deze op lokaal niveau wel als 'doelgroep' naar voor geschoven kunnen worden. Tot slot vond op 23 oktober 2008 de gezondheidsconferentie voeding en beweging plaats, waar een nieuw actieplan werd voorgesteld met daarin specifieke aandacht voor een strategie gericht naar kinderen en jongeren van 0 tot 18.

In 2008 werd binnen het thema **tabak alcohol en drugs** door de zes ministers van Volksgezondheid van ons land op 17 juni 2008 een gemeenschappelijke verklaring betreffende het toekomstige alcoholbeleid afgelegd. Het voorgestelde plan bevat een aantal maatregelen op vlak van beschikbaarheid, wetgeving, reclame, alcohol en verkeer en prijsbeleid. Speciale aandacht gaat naar jongeren en zwangere vrouwen. De conclusies van de gezondheidsconferentie over tabak, alcohol en drugs en de daarbijhorende gezondheidsdoelstellingen zijn omgezet in een Vlaams Actieplan tabak, alcohol en drugs 2009 - 2015. De Vlaamse minister bevoegd voor Volksgezondheid zal het begin 2009 voorleggen op de Vlaamse Regering en in het Vlaams Parlement. Daarnaast werd in 2008 ook een project van De Sleutel gefinancierd, voor 150.000 euro. De doelstelling van het project is om lifeskills trainingen aan te bieden in het onderwijs, tegen een aanzienlijk verlaagde prijs. Meer informatie over deze preventieactiviteiten vindt u op de website van de De Sleutel (<http://www.desleutel.be/index.php?content=3>)

Inzake de **preventie van zelfdoding** bij jongeren werd een initiatief opgestart specifiek gericht naar scholen. De doelstelling bestaat erin dat elke school een suicidepreventiebeleid heeft, waarbij vooral aandacht besteed zal worden aan een beleid rond pesten en geweld op school, vormingen van leerkrachten en ouders, geestelijke gezondheidsbevordering bij leerlingen en aandacht en zorg voor leerlingen met beginnende symptomen van depressie en beginnende signalen van suicidaliteit. Dit geheel kadert in het project 'Op uw gezondheid', opgestart door de VLOR. In 2008 werd een nieuwe publiekscampagne voorzien die zal focussen op de zelfzorg gebaseerd op een zelfevaluatietest en op de acties gekoppeld aan 'Fit in je hoofd'.

Verder werkt Kind en Gezin aan de gezondheid en veiligheid van de jongste kinderen en zorgt ze voor ondersteuning van zwangere vrouwen, zowel pre- als postnataal. Een eerste taak hierin is de **vaccinatie van zuigelingen en peuters**. In 2008 werd gewerkt aan een actualisering en opfrissing van de richtlijnen over kwaliteitsbevorderende processen rond vaccineren. Daarnaast nam Vlaanderen dit jaar opnieuw deel aan de jaarlijkse Europese vaccinatieweek en focuste zich dit keer op de mazelenvaccinatie bij jongeren. De Hoge Gezondheidsraad van België formuleerde in 2008, naar aanleiding van een algemene toename van het aantal gerapporteerde kinkhoestgevallen, een aanbeveling tot vaccinatie van volwassenen die in contact komen met ongevaccineerde of onvolledig gevaccineerde zuigelingen. Eind 2008 verschaftte Kind en Gezin daarom aan de organiserende besturen van consultatiebureaus eenmalige middelen waarmee de kinkhoestvaccinatie van vrijwilligers en consultatiebureauartsen kan uitgevoerd worden.

Daarnaast actualiseerde Kind en Gezin alle communicatiedragers inzake voeding in 2008. In samenwerking met de Vlaamse Vereniging voor Kindergeneeskunde werd eind 2008 tevens gestart met de uitwerking van een consensus preventie obesitas naar professionelen. Daarnaast werd de website van Kind en Gezin aangevuld met het item 'veilig speelgoed' en werden andere thema's up to date gebracht, dit in aansluiting op het vernieuwd wetenschappelijk dossier Veilig Slapen en in voorbereiding op de in oktober van 2008 opgestarte campagne "Open je ogen" /veilig slapen in de

Kinderopvang. Ook werd in 2008 de week van de borstvoeding opnieuw georganiseerd met als centraal thema Going for the gold (cfr Olympische spelen), waarbij ze moeders verder willen stimuleren in het behalen van de gouden standaard in borstvoeding. Tot slot is in 2008 verder werk gemaakt van een kwalitatieve begeleiding van kwetsbare zwangeren in prenatale steunpunten.

De minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft ook middelen vrijgemaakt om meer aandacht te besteden aan **kinderen in een echtscheiding**. Er worden verschillende projecten ondersteund zoals het drukken van verblijfskalenders voor ouders en kinderen die zich in een echtscheidingssituatie bevinden. Het gaat hier om een bijzondere vorm van opvoedingsondersteuning voor ouders in een echtscheidingssituatie en de organisatie van een colloquium op 20 maart 2009 onder het thema 'Kinderen in de schaduw van een vechtscheiding'. Tevens werd het onderzoek naar effectiviteit, efficiëntie en cliënttevredenheid in de bezoekruimtes afgerond. Indien de ouder-kindrelatie ernstig verstoord is, kan beroep gedaan worden op de bezoekruimte. Er zijn middelen vrijgesteld voor de herwerking en herdruk van het boekje 'het verhaal van Sofie', dat bijdraagt tot een aangepaste begeleiding van kinderen in de bezoekruimte.

16.5. bescherming tegen mishandeling en uitbuiting (*)

Samen met de valorisering van de directiefunctie voor de **vertrouwenscentra kindermishandeling** (VK) werd gestart met een verdere uitklaring van de kernopdrachten in de VK's. Dit resulteerde in april 2008 in een nota, gedragen door de Vertrouwenscentra Kindermishandeling, die werd voorgelegd aan de bevoegde minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. In 2008 werd van start gegaan met het ontwikkelen van een elektronische toepassing voor dossierbeheer bij de vertrouwenscentra kindermishandeling. In 2009 wordt een eerste proefmodel voorgesteld aan de Vertrouwenscentra Kindermishandeling. In 2008 werd geen sensibilisatiecampagne gevoerd ter voorkoming van kindermishandeling.

Kind en Gezin stimuleert de **kennisvergaring over kindermishandeling** aan de hand van verschillende initiatieven. Kind en Gezin is actief partner in de Internationale Werkgroep voor Dataverzameling omtrent Kindermishandeling, en neemt actief deel aan het Europees Netwerkoverleg aangestuurd vanuit ISPCAN. Er vonden eveneens verkennende gesprekken plaats over het opzetten van een opleidingstraject in het kader van de vorming van hulpverleners inzake hulpverlening bij kindermishandeling. Er werd door Kind en Gezin in samenwerking met het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk een informatiepakket over partnergeweld voor de medewerkers van Kind en Gezin opgemaakt. Daarnaast wil Kind en Gezin in 2009 een visie en actieplan ontwikkelen omtrent de preventie van vrouwenbesnijdenis. Intern wordt een informatiepakket en richtlijn verspreid. Daarnaast wordt er deelgenomen aan overleg met verschillende Vlaamse partners ter ontwikkeling van een Vlaams protocol en netwerk omtrent de preventie van vrouwenbesnijdenis. Dit wordt getrokken vanuit het ICRH (International Centrum for Reproductive Health).

De Vlaamse overheid heeft in het kader van de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind haar volle medewerking verleend aan het Belgisch rapport over de uitvoering van het **facultatief protocol kinderhandel, kinderprostitutie en kinderpornografie**. Meer informatie hierover is te vinden in hoofdstuk 1. Interessant om te vermelden is het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2008 waarbij een gedragscode voor de uitbaters van een reisbureau werd ingevoerd, in uitvoering van het decreet van 2 maart 2007 houdende het statuut van de reisbureaus. Meer specifiek wordt gesteld dat de vergunninghouder verplicht is elke medewerking aan reizen gericht op het uitoefenen van illegale praktijken, inzonderheid wat betreft kinderprostitutie en mensenhandel, te weigeren. Deze code behoort tot de afdwingbare voorwaarden voor het verkrijgen en behouden van een vergunning. Daarnaast tekende Toerisme Vlaanderen ook de Mondiaal Ethische Code van de UNWTO (United

Nation World Tourism Organisation) waarbij in een van de principes de bestrijding van kinderprostitutie en –handel centraal staat.

16.6. bestrijding van hiv/aids (*)

De **werkmap voor professionelen die werken rond HIV en Aids** wordt nog steeds aangeboden op de webiste van Kind en Gezin. In de dienstverlening van Kind en Gezin werd het specifiek zorgaanbod verder uitgewerkt. Gezinnen die specifieke vragen en/of problemen hebben, krijgen passende ondersteuning en worden indien nodig doorverwezen. De regioteamleden van Kind en Gezin kunnen begeleid doorverwijzen indien het gezin in de stap naar andere organisaties ondersteund wil worden.

Daarnaast kan gewezen worden op de uitvoering en financiering door het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking van vier projecten in Zuid-Afrika die gericht zijn op de strijd tegen HIV/AIDS ook in 2008 bestendigd.

16.7. luisteren naar kinderen en jongeren en hun participatie verzekeren (zie 16.3)

De strategische doelstelling luisteren naar kinderen en jongeren werd samen besproken met de strategische doelstelling 16.3 gezien de grote overlap. Na overleg met de reflectiegroep werd besloten dat ondanks de (groeierende) aandacht voor participatie van kinderen en jongeren in verschillende projecten binnen het beleidsdomein welzijn, de weerslag hiervan niet altijd duidelijk is in de rapportage. In hoeverre de stem van kinderen en jongeren in bijvoorbeeld de nieuwe ontwikkelingen naar opvoedingsondersteuning gehoord wordt is moeilijk in te schatten. Op basis van het overleg met de reflectiegroep willen dan ook meegeven dat participatie binnen het welzijnswerk een blijvend aandachtspunt dient te zijn.

16.8. Milieu en gezondheid/ De planeet beschermen voor kinderen en jongeren (*)

Eén van de besluiten van het Jaarverslag 2007 was dat de strategische doelstelling 10 ‘De planeet beschermen voor de kinderen’ uit het Vlaams Actieplan Kinderrechten (VAK) best wordt opgevolgd via de beleidsrotonde Welzijn van het jeugdbeleidsplan.

Begin 2008 heeft het Steunpunt Milieu en Gezondheid de strategie gefinaliseerd voor het algemene **biomonitoringsonderzoek** 2007-2011 waarbij onder andere de selectie van de doelgroepen (waaronder pasgeborenen), de steekproefneming en de selectie van de te onderzoeken biomerkers werden bepaald. Verder werd 2008 gewijd aan veldwerk, toxicologische metingen van de staalnames en verwerking van de ingevulde vragenlijsten. Het doel van dit algemeen deel is referentiewaarden voor Vlaanderen te verkrijgen.

Het tweede deel van het humane biomonitoringsprogramma 2007-2011 bestaat uit onderzoek in specifieke **“hotspot” regio’s**. Voor de selectie van de hotspots werd geopteerd voor een breed draagvlak via een uitgebreide consultatie van de betrokken actoren. Na voorbereidend werk in 2007, is de selectie van de hotspots volgens de opgestelde procedure doorgegaan met als resultaat een lijst van prioritair te onderzoeken hotspots. Meer informatie is te vinden op de website van het steunpunt Milieu en gezondheid (<http://www.milieu-en-gezondheid.be>).

17. Beleidsrotonde: 'Wetenschap'

17.1. Popularisering van wetenschap, techniek en innovatie

Het actieplan wetenschapsinformatie en innovatie van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie wordt jaarlijks opgesteld en omvat alle acties van de Vlaamse overheid op het vlak van popularisering van wetenschap, techniek en technologische innovatie die in dat bepaald jaar opgestart of uitgevoerd worden. Dit plan, vanaf 2008 het actieplan wetenschapscommunicatie genoemd, zette in 2008 succesvolle initiatieven uit de vorige actieplannen verder, en stemde ze meer en beter op elkaar af. Daarnaast wou het actieplan ruimte en middelen vrijmaken voor nieuwe ideeën en activiteiten en op die manier blijven bijdragen aan een breder maatschappelijk draagvlak voor wetenschappen, techniek en technologische innovatie in Vlaanderen. Voor het plan werkt het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie nauw samen met Onderwijs en Vorming en o.a. ook met associaties van universiteiten en hogescholen, de VRT en enkele jeugdverenigingen (Natuur en Wetenschap vzw en Jeugd, Cultuur en Wetenschap vzw). Het volledige plan is terug te vinden op: <http://ewi-vlaanderen.be/ewi/index.php?id=170>.

DEEL II

Jaarlijkse verslaggeving

van de Vlaamse Regering
aan het Vlaams Parlement
en de Kinderrechtencommissaris

inzake de rechten van het kind

2008

0. Inleiding

Het nieuwe decreet van 18 juli 2008 houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid vraagt dat de Vlaamse Regering in haar jaarverslag Jeugdbeleid en Kinderrechten rapporteert over de implementatie van de rechten van het kind, bedoeld in de bepalingen en beginselen van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989.

Zoals voorgaande jaren wordt in dit deel slechts die informatie opgenomen die niet aansluit bij de rapportage over het jeugdbeleidsplan, en dus niet kan verwerkt worden in deel 1. Deze visie vinden we in de definitie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid in het nieuwe decreet. Bij de maatregelen die expliciet betrekking hebben op jeugd moet de (Vlaamse) overheid immers bijzondere aandacht besteden aan het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK), als ethisch en wettelijk kader. Een rapportage over het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid moet het IVRK dan ook als rode draad hebben. Haar kwaliteit mag daaraan afgetoetst worden. Het kan dan ook niet de bedoeling zijn om de toepassing van het IVRK te beperken tot de bespreking van enkele geïsoleerde kinderrechteninitiatieven. Het gehele jaarverslag jeugdbeleid en kinderrechten gaat over naleving van het Verdrag door de Vlaamse Regering.

Zoals hier voorgaande jaren al toegelicht, concretiseert het tweede Vlaamse jeugdbeleidsplan het IVRK en het Vlaams Actieplan Kinderrechten. Daar waar er sprake is van een dergelijke concretisering van dit actieplan, werd dit aangegeven door middel van een asterisk (*). Het Vlaams Actieplan Kinderrechten (2004) maakt deel uit van het National Actieplan van België voor Kinderen (2005) en komt aldus tegemoet aan het engagement aangegaan in het Wereldactieplan voor Kinderen (A World fit for Children, New York, mei 2002) om een eigen actieplan op te stellen. Uit de tussentijdse monitoring van 2007 is overigens ook gebleken dat de meeste doelstellingen uit het actieplan hun weerslag hebben gevonden in de rapportage over het jeugdbeleidsplan. Vandaar wordt voor 2008 niet afzonderlijk gerapporteerd over de doelstellingen van het actieplan.

Vanuit de invalshoek 'kinderrechten' werd in het kader van deze rapportage over 2008 in een 'algemene' fiche gevraagd naar de toepassing van de kindeffectrapportage (KER), de kinderrechteninitiatieven buiten het bestek van het jeugdbeleidsplan en de internationale initiatieven op het vlak van jeugd- en kinderrechtenbeleid. Deze laatste werden ingevoegd in hoofdstuk 6. Internationaal van deel 1. Extra informatie over kinderrechteninitiatieven werd aangeleverd door Kind en Gezin, de VDAB, het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie, Toerisme Vlaanderen, Syntra Vlaanderen en het departement Diensten Algemeen Regeringsbeleid. Bij de eindredactie bleek dat deze informatie ook in deel 1 kon verwerkt worden. De toepassing van de kindeffectrapportage in 2008 zal als specifiek onderwerp afzonderlijk besproken worden. Voor de overgang naar het Kind- en jongere-effectrapport (JoKER) sinds 1 januari 2009 kan verwezen worden naar deel 1.

Daarnaast werd een 'specifieke' fiche bezorgd met de 89 aanbevelingen uit het derde periodiek rapport van België betreffende het IVRK, zoals goedgekeurd eind juni 2008 door de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind en vervolgens door België ingediend bij het VN-Comité voor de Rechten van het Kind (zie deel 1, hoofdstuk 1). De coördinatie heeft bij elk van de 89 aanbevelingen aangegeven welke Vlaamse entiteiten bevoegdheden hebben. Bedoeling is om aan de Nationale Commissie voor het eind van de Vlaamse legislatuur nog een eerste stand van zaken te kunnen bezorgen. Uiteraard is de vergaarde informatie een aanzet. De aanbevelingen zijn juist goedgekeurd. De eerste bedoeling was dat de aanbevelingen, na de algemene verspreiding van het gehele periodiek rapport, hun weg naar de bevoegde entiteiten zouden vinden. De Nationale Commissie bezorgde aan de ministers van de verschillende niveaus, ook van het Vlaamse, de lijst van de voor hen relevante aanbevelingen. De coördinatie gaf er echter de voorkeur aan om, in afspraak met de Nationale Commissie, in te staan voor een gecoördineerde opvolging op Vlaams niveau. Aldus

maakt de opvolging van deze aanbevelingen ten volle deel uit van het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Naast informatie opgenomen over de naleving van de kindeffectrapportage, de opvolging van de aanbevelingen uit het periodiek rapport van België zal ook een overzicht gegeven worden van de in 2008 verstrekte subsidies kinderrechten.

1. Kindefectrapportage

Op basis van de uitvoeringsbesluiten van het decreet van 15 juli 1997 op het kindefectrapport kan een voorontwerp van decreet dat kennelijk het belang van het kind rechtstreeks raakt, door de Vlaamse Regering enkel worden goedgekeurd als het vergezeld is van een kindefectrapport dat is opgesteld overeenkomstig de bepalingen van het decreet. De coördinerende minister Kinderrechten verstrekt daartoe een methodiek en ziet toe op de naleving van de kindefectrapportageverplichting. Sinds 1 januari 2009 werd deze verplichting verruimd naar een kind- en jongere-effectrapportage en daar waar een reguleringssimpactanalyse (RIA) opgemaakt wordt, erin geïntegreerd (zie deel 1, hoofdstuk 1).

Voor het overzicht van de vroegere KER's kan verwezen worden naar het Jaarverslagen Jeugdbeleid en Kinderrechten 2006 en 2007.

In 2008 werden aan de Vlaamse Regering 8 kindefectrapporten overgemaakt:

1. Voorontwerp van decreet houdende de ontwikkeling, de organisatie en de subsidiëring van het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid
2. Ontwerp van decreet betreffende de toelatingsvoorwaarde voor het lager onderwijs en de engagementsverklaring tussen de school en de ouders in het basis- en secundair onderwijs¹
3. Voorontwerp van decreet inzake ethisch verantwoorde sportbeoefening
4. Ontwerp van decreet betreffende het Onderwijs XVIII²
5. Ontwerp van decreet Leerzorg
6. Ontwerp van decreet betreffende het stelsel leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap³
7. Voorontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, en met het facultatief protocol bij het verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, opgemaakt in New York op 13 december 2006
8. Voorontwerp van decreet houdende instemming met het verdrag van de Raad van Europa inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik, opgemaakt in Lanzarote op 25 oktober 2007

Bij deze kan het volgende opgemerkt worden. Eind 2007 werd door de coördinatie een KER opgemaakt bij het voorontwerp houdende het voeren van een Vlaams jeugdbeleid. Zoals aangegeven in deel 1, hoofdstuk 1 werd het ontwerp uiteindelijk niet voorgelegd aan de Vlaamse Regering en werd het initiatief genomen door het Vlaams Parlement. Daardoor verviel de KER-verplichting en werd geen KER aan de regering overgemaakt. Het werd in 2008 bezorgd aan het parlement en werd

---

¹ Oorspronkelijk waren de effecten op kinderen verwerkt in de RIA en was er geen KER opgemaakt. Opgemaakt nadat de Raad van State oordeelde met verwijzing naar de richtlijnen van Wetsmatiging dat een afzonderlijk KER nog steeds vereist is.

² Oorspronkelijk waren de effecten op kinderen verwerkt in de RIA en was er geen KER opgemaakt. Na de onderhandelingen werd een KER gemaakt m.h.o. op de tweede goedkeuring door de regering.

³ KER werd opgemaakt na opmerking Raad van State.

toegevoegd aan de parlementaire stukken betreffende het voorstel van decreet van de heer Joris Vandenbroucke, de dames Tinne Rombouts, Els Robeyns en Laurence Libert en de heer Piet De Bruyn houdende het voeren van een Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid (zie Stuk 1698 (2007-2008), nr. 4).

Bij het voorontwerp van decreet houdende een kader voor het Vlaamse gelijke kansen- en gelijke behandelingsbeleid werd in 2008 door (het aanspreekpunt van) het departement Diensten Algemeen Regeringsbeleid een kindeffectrapport opgemaakt en aan de coördinatie overgemaakt voor advies. Echter, wat er nadien mee gebeurde kon niet achterhaald worden. De vereiste toevoeging aan het ontwerpdecreet bij overmaking aan het Parlement is niet gebeurd.

Vanuit het departement Onderwijs en Vorming werd bij het ontwerp van decreet Eindtermen en ontwikkelingsdoelen in het basis- en secundair onderwijs oorspronkelijk geen KER opgemaakt. Nadat de Raad van State dit gebrek had vastgesteld, werd begin 2009 een JOKER opgemaakt.

Meer dan de andere entiteiten wordt het departement Onderwijs en Vorming geconfronteerd met de opmaak van heel wat decreten. Ook in 2008 was het zo dat de meeste KER's, op het decreet Leerzorg na, vanuit onderwijs pas werden opgemaakt nadat de Raad van State op de noodzaak van een afzonderlijke KER, gelet op de geldende regelgeving, los van de RIA had gewezen. De beslissing tot integratie van de JoKER in de reguleringssimpactanalyse (RIA) komt alvast tegemoet aan hun vraag tot vereenvoudiging en integratie in de RIA. De integratie sluit ook aan bij de doelstelling om de effecten op kinderen zo vroeg mogelijk in beeld te brengen. Ook bij de RIA moet de oefening gebeurd zijn voorafgaand aan de eerste principiële goedkeuring. Bij latere wijzigingen moet de RIA nog aangepast worden.

In de periode 1998-2008 werden meer dan 50 kindeffectrapporten opgemaakt, waarvan 8 in 2008.

Daarbij is het best mogelijk dat er KER's zijn geweest waarover niet gerapporteerd werd. Nochtans wordt op de eerste pagina van de KER-methodiek uitdrukkelijk gevraagd de coördinatie op de hoogte te houden. Via de opvolging van de beslissingen van de Vlaamse Regering en de stemming van de decreten door het Vlaams Parlement kwam de coördinatie enkele KER's op het spoor die niet gesignaleerd waren. Omgekeerd moet vastgesteld worden dat verschillende voorontwerpen van decreet met een 'kennelijk rechtstreekse' impact op kinderen niet werden vergezeld van een KER. Soms merkt de Raad van State dit op en verstrekt haar advies onder de opschortende voorwaarde dat een KER wordt toegevoegd.

Naar aanleiding van het jaarverslag 2007 werd gesteld dat de beslissing van de bevoegde minister m.b.t. het al dan niet opmaken van een KER zijn neerslag zou moeten vinden in de nota voor de Vlaamse Regering die de principiële goedkeuring van het voorontwerp agendeert of op zijn minst in de RIA/ reguleringssimpactanalyse. Nog volgens het vorige jaarverslag zou het in het licht van de uitbreiding van het KER naar een JOKER wenselijk zijn de ervaringen van het KER te confronteren met die van de RIA. Beide instrumenten beogen effecten van ontwerpen van wetgeving te meten. Afstemming is dan ook op zijn plaats en sluit aan bij de keuzes die gemaakt werden in het kader van het VAK en het JBP2.

Zoals vermeld in deel 1, hoofdstuk 1, werd een werkgroep opgericht met het oog op de realisatie van het nieuwe sjabloon. Bedoeling is dat de minister van Jeugd, bevoegd voor de coördinatie van het kinderrechtenbeleid, nog in het voorjaar 2009 de nieuwe werkwijze bekrachtigt.

2. Subsidies Kinderrechten

Ook in 2008 gebeurde de toekenning van subsidies kinderrechten niet-gereguleerd, op facultatieve wijze op basis van het begrotingsdecreet (Programma HG, basisallocatie 33.24). De Vlaamse minister van Jeugd, bevoegd voor de coördinatie van het kinderrechtenbeleid, kende 405 000

euro aan subsidies toe. Deze subsidies werden in twee bewegingen toegekend. In eerste beweging ontvingen de semi-structurele kinderrechtenorganisaties subsidies. De vzw Kinderrechtencoalitie Vlaanderen ontving 105 000 euro voor haar werking 2008 en 41 000 euro voor de organisatie van vijf 'kinderrechtendorpen' in Vlaanderen i.s.m. het Kinderrechtencommissariaat en organisaties uit het maatschappelijk middenveld. Het Centrum voor de Rechten van het Kind ontving 140 000 euro voor haar werkzaamheden op het vlak van expertisevorming kinderrechten.

Op 23 april 2008 werd een oproep tot projectsubsidies kinderrechten gelanceerd.

Subsidies werden toegekend aan 7 projecten ten belope van 119 000 euro.

De besteding vanuit de basisallocatie 'kinderrechten' zag er in 2008 als volgt uit:

<i>Organisatie</i>	<i>Project</i>	<i>Subsidiebedrag</i>
Kinderrechtencoalitie vzw	<p>Werking</p> <p>Hoofddoelstelling is aan NGO-zijde de krachten te bundelen en expertise te ontwikkelen in functie van de opvolging van de aanbevelingen uit het 5-jaarlijks rapport over de implementatie van het IVRK in België zoals geformuleerd door het Internationaal Comité voor de Rechten van het Kind te Genève, alsook het voorbereiden van een 5-jaarlijks alternatief rapport ten behoeve van dat Internationaal Comité</p>	105 000
Centrum voor de Rechten van het Kind (Universiteit Gent)	<p>Expertisevorming op het vlak van kinderrechten.</p> <p>Doel is om in uitvoering van de aanbevelingen van het Comité voor de Rechten van het Kind aan België van 2002 in systematische en permanente opleiding op het vlak kinderrechten te voorzien voor alle professionelen die voor en met kinderen werken.</p>	140 000
Kinderrechtencoalitie	Organisatie van Kinderrechtendorpen op vijf massa-evenementen voor kinderen.	41 000
Unicef België	<p>What do you think?</p> <p>Het project heeft als doel kinderen een forum te geven en met name ook bij het Comité voor de rechten van het Kind in Genève. Het concentreert zich, in navolging van de Slotbeschouwingen van het Comité, op de meest kwetsbare kinderen in België.</p>	25 000
BZN Atlas vzw	<p>STUKYOUTOO</p> <p>Het project wil met jongeren en voor jongeren die, in de meest ruime zin van het woord, ervaring hebben met kindermishandeling, huiselijk geweld,</p>	10 000

	<p>kindermisbruik en geweld in jonge relaties, onder begeleiding, zelf “filmverhalen “ over hun ervaringen laten maken. Deze verhalen worden geplaatst op Youtube en breed verspreid via jongerensites en andere netwerken op het internet.</p>	
Muzemix vzw	<p>Carlito</p> <p>Muzemix vzw voorziet in een nieuw kunsteducatief aanbod (poppentheater, boeken, workshops) voor de eerste en tweede graad van het basisonderwijs (6-9 jaar). Het te ontwikkelen educatief pakket Carlito bestaat uit prentenboeken, muzische pakketten, workshops en een interculturele poppenvoorstelling.</p> <p>Het project vertrekt vanuit het bevorderen van kinderrechten, de diversiteitsgedachte, interculturalisering en zal ook leesbevorderend werken. De indieners van het project zien Carlito niet als nog-geen-volwassene of mini-volwassene, maar als mens met eigen problemen en eigen vermogen om die (al dan niet alleen) op te lossen.</p>	20 000
Kinderrechtswinkels vzw	<p>tZitemzo</p> <p>Dit project betreft de uitbreiding van de bestaande ‘tZitemzo – folderreeks’ voor minderjarigen boven 12 jaar.</p>	15.000
Idem	<p>Kinderrechteneducatie</p> <p>Het project heeft als doelstelling het ontwikkelen/ actualiseren van educatief materiaal betreffende kinderrechten en bekendmaking van het bestaande aanbod m.b.t. kinderrechteneducatie. Het betreft de actualisatie van de vijf educatieve KRW-koffers, het gebruiksvriendelijk maken en uitbreiden van de site ‘kinderrechteneducatie’, die ook het materiaal van andere organisaties bevat, en een nieuwe, aansluitende promotiecampagne in november 2008.</p>	10.000
Zebra vzw	<p>Zeppen, een solidaire basishouding voor kinderen</p> <p>Het project wil kinderen stimuleren om solidair te zijn met kinderen die een verkeersongeval meemaakten. Het project richt zich tot kinderen van 6 tot 12 jaar.</p>	16 000

	Bezoek, voor kinderen ... zonder papieren	
	Naast reguliere werking (met netwerking, sensibilisering, bewegingswerk, thematisch werk en beleidswerk) wil dit project ondersteuning geven aan gezinnen in gesloten centra en vooral aan de betrokken kinderen zonder papieren. De subsidieaanvrager wenst hun recht op informatie, hulpverlening en participatie en uiteindelijk de naleving van het IVRK af te dwingen. Centraal in de aanvraag staan individuele gesprekken, inspectie van de leefomstandigheden van kinderen en netwerking.	
Beweging voor Kinderen zonder Papieren vzw		23 000
Totaal		405.000

Aan deze lijst kan voor de begroting 2008 nog toegevoegd worden dat de Vlaamse minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel het project 'Kinderrechteneducatie bij (aspirant-)politieagenten' van de vzw VORMEN - Vlaamse Organisatie voor Mensenrechteneducatie ondersteunt met een subsidie van 72 000 euro. In ondergeschikte orde omvat dit project ook de bekendmaking en verspreiding van het vormingsmateriaal aangemaakt in het kader van het project 'Kinderrechten, een opdracht voor volwassenen', voor ouders van lagere schoolkinderen en gemeentepersoneel, ondersteund op de begroting 2007 vanuit de basisallocatie Kinderrechten. Het subsidiedossier 2008 wordt opgevolgd vanuit het departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media. Overigens wordt de vzw Vormen door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming al enige jaren gesteund in de vorm van een detacheringsovereenkomst (1 VTE).

Daarnaast gaf de Vlaamse overheid in 2008 ook een dotatie van 63 167,34 euro aan de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind (zie deel I, hoofdstuk 1).

In 2009 zal voor de laatste keer dezelfde werkwijze gevolgd voor de toekenning van subsidies kinderrechten. Daarvoor is een budget voorzien van 413 000 euro. Overeenkomstig het decreet 2008 op het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid werden kinderrechtenorganisaties nu ook expliciet uitgenodigd om subsidieaanvragen voor werkingssubsidies 'participatie en informatie' voor de beleidsperiode 2010-2012 in te dienen tegen 1 januari 2009. Het decreet heeft het over specifieke informatie- of sensibiliseringsinitiatieven met het oog op de promotie van de rechten van het kind en om te rapporteren over de rechten van het kind. De afdeling Jeugd heeft in september 2008 een leidraad ter beschikking gesteld aan alle jeugd- en kinderrechtenverenigingen die een beleidsnota 2010-2012 voorbereidden. Het luik projectsubsidies 'participatie en informatie' treedt in werking op 1 januari 2010. Subsidies kunnen aangevraagd worden voor informatie- of sensibiliseringsinitiatieven met het oog op de promotie van de rechten van het kind. Met het oog op de advisering inzake individuele subsidieaanvragen stelt de Vlaamse Regering een of meer adviescommissies samen met experts in jeugd, jeugdwerk en kinderrechten. Het Centrum voor de Rechten van het Kind (Universiteit Gent) werkt i.s.m. andere universiteiten momenteel aan de oprichting van een kenniscentrum kinderrechten. Het decreet van 2008 voorziet de mogelijkheid dergelijk centrum te subsidiëren als Vlaamse instelling voor het jeugd- en kinderrechtenbeleid vanaf 2011.

3. Aanbevelingen periodiek rapport

Het derde periodiek rapport van België over de toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, zoals goedgekeurd door de Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind op 24 juni 2008 (Deel 1, hoofdstuk 1) bevat 89 moeilijkheden en doelstellingen voor de toekomst. Deze zijn het resultaat van discussies in werkgroepen die samengesteld waren uit leden van de Nationale Commissie, nl. vertegenwoordigers van overheden en maatschappelijk middenveld. De doelstellingen die in de betrokken werkgroep op een consensus konden rekenen, werden voorgelegd aan de stemgerechtigde leden van de regeringen. De doelstellingen, zoals opgenomen in het periodiek rapport, zijn dus deze zoals ze zijn goedgekeurd door de verschillende regeringen van België.

Medio juli 2008 heeft de Commissie het goedgekeurde rapport aan al haar leden bezorgd. Aan de ministers van de respectieve overheden heeft zij een lijst bezorgd van de doelstellingen die hun bevoegdheden betreffen. Met de Commissie werd afgesproken dat de opvolging gebeurd door het agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen –het agentschap neemt het ondervoorzitterschap van de commissie waar- vanuit haar bevoegdheid voor de coördinatie van het jeugd- en kinderrechtenbeleid. Zo worden de Vlaamse bevoegdheden, overeenkomstig het JBP2 en het samenwerkingsakkoord betreffende de commissie, maximaal gerespecteerd.

Op het moment van de eindredactie kon vernomen worden dat het VN-Comité voor de Rechten van het kind het rapport zal bespreken in haar zitting van september 2010. Tegelijkertijd met het periodiek rapport zal ook het initieel rapport van België bij het protocol Kinderhandel (d.d. februari 2009, zie deel 1, hoofdstuk 1) behandeld worden. Bij de bespreking van het tweede periodiek rapport in 2002 heeft het Comité een actualisatie gevraagd van het door België ingediende rapport. Er mag vanuit gegaan dat dit ook nu weer het geval zal zijn. Tevens is het van cruciaal dat België, en dus ook de Vlaamse overheid, bij de presentatie kan uitleggen op welke wijze ze aan de slag is gegaan met de doelstellingen uit het rapport. De oprichting van een Nationale Commissie voor de Rechten van het Kind is zowel bij het eerste als bij het tweede periodiek rapport van België een aanbeveling van het Comité geweest. Het is dan niet meer dan normaal dat we een instaan voor een degelijke opvolging van de resultaten van de werkzaamheden van de commissie, waarvan de Vlaamse overheid integraal deel uitmaakt.

Als eerste aanzet heeft de coördinatie in januari 2009 een sjabloon aangemaakt. Het sjabloon bevat de 89 doelstellingen. Per doelstelling is aangegeven welke Vlaamse departementen en agentschappen bevoegd zijn, zo de federale overheid niet uitsluitend bevoegd is. De belangrijkste doelstelling van deze eerste bevraging was een algemene sensibilisatie te realiseren zodat de bevoegde entiteiten ertoe aangezet worden om in hun werking te integreren. Momenteel worden de resultaten verwerkt in een synthesesedocument. Daarnaast zal ook nog moeten onderzocht worden welke doelstellingen uit het initieel rapport Kinderhandel de Vlaamse overheid moet opnemen.

Binnen de reflectiegroep jeugd- en kinderrechtenbeleid is afgesproken om de doelstellingen te agenderen in 2009. De rapportering zal volgend jaar dan ook uitgebreider zijn en geïntegreerd worden in het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid.